

DIỄN ĐÀN VĂN HỌC NGHỆ THUẬT BÌNH PHƯỚC

TRONG SỐ NÀY

HỘI ĐỒNG BIÊN TẬP

Nhà nghiên cứu VNDG LÊ VĂN QUANG - Chủ tịch

Nhà báo PHẠM HIẾN - P. Chủ tịch Thường trực

CÁC ỦY VIÊN

Nhà nghiên cứu VNDG MA LY PHƯỚC

Nhạc sĩ VŨ QUANG VƯỢNG

Họa sĩ NGUYỄN DUY HỒNG

Nghệ sĩ Nhiếp ảnh NGUYỄN VĂN PHÚC

Nhà văn NGÔ THỊ NGỌC DIỆP

Tổng Biên Tập

PHẠM HIẾN

Thư ký Tòa soạn:

Nhà báo TRƯƠNG QUỐC CƯỜNG

Biên Tập

NGUYỄN VĂN DƯƠNG

TRẦN LÊ HOÀNG VŨ

Trình Bày

QUỐC CƯỜNG

Sửa Bản in

LÊ THỊ HUỖNG

Bìa 1: *Đồng chí Vương Đình Huệ - Ủy viên Bộ Chính trị, Chủ tịch Quốc hội ân cần thăm hỏi sức khỏe Mẹ Việt Nam anh hùng Võ Thị Lương huy hiệu 74 năm tuổi Đảng, cư trú tại ấp 3 - Minh Thắng - Chơn Thành - Bình Phước.* Ảnh: Sỹ Tuyên

TÒA SOẠN

Số 1, Nguyễn Thị Minh Khai, P. Tân Phú,
Tp. Đồng Xoài, tỉnh Bình Phước.

ĐT: 0271.3888507; Fax: 0271.3887132

Email: tapchivannghebinhphuoc@gmail.com

Website: <https://vannghebinhphuoc.org.vn>

In 1.000 cuốn, khổ 16 x 24cm, 84 trang.

In tại Nhà in Báo Bình Phước.

Giấy phép xuất bản số: 388/GP- BT TT
do Bộ Thông tin và Truyền thông cấp
ngày: 13/8/2015;

Nộp lưu chiếu tháng 11/2022.

* LỜI TÒA SOẠN	Trang 2
* CHÍNH TRỊ - XÃ HỘI	
- Trung Quốc trao Huân chương đối ngoại cao quý nhất cho Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng.	3
* NGHIÊN CỨU - TRAO ĐỔI	
- Số hóa và trách nhiệm, bản lĩnh văn nghệ sĩ...	5
* KỶ NIỆM 92 NĂM NGÀY THÀNH LẬP HỘI LIÊN HIỆP PHỤ NỮ VIỆT NAM (20/10/1930 - 20/10/2022)	
- Hoa hướng dương.	10
- Niềm vui nhân đôi.	12
- Lời yêu thương chưa nói.	14
- Em là Phụ nữ Việt Nam.	16
* KỶ NIỆM 40 NĂM NGÀY NHÀ GIÁO VIỆT NAM (20/11/1982 - 20/11/2022)	
- Trường tôi.	17
- Thấy tôi.	19
- Hương tóc học trò.	22
- Kỷ niệm nhỏ với nhà thơ lớn.	23
- Không chỉ một tình yêu.	26
- Nhớ ơn hầy cô.	28
- Cô giáo vùng cao.	29
- Áo trắng ngày xưa.	30
- Tán mạn về nghề giáo.	31
* DI SẢN BÌNH PHƯỚC	
- Khảo cổ học trong không gian trưng bày của Bảo tàng tỉnh.	33
* CHÀO MỪNG THÀNH LẬP THỊ XÃ CHƠN THÀNH (1/10/2022)	
- Về Chơn Thành nghe câu hát yêu thương!	35
- Chơn Thành nghĩa nặng tình sâu.	37
- Chơn Thành đổi mới.	40
- Mừng ngày thành lập thị xã Chơn Thành.	41
- Chơn Thành vậy gọi.	42
* NGƯỜI BÌNH PHƯỚC NÓI LỜI HAY, LÀM VIỆC TỐT	
- Bình Phước trong tôi.	43
- Mô hình "đọc sách, bình sách và làm theo sách"...	47
* NHẠC	
- Về với Chơn Thành hôm nay.	36
- Tôi yêu quê tôi.	49
* GIỚI THIỆU TÁC GIẢ - TÁC PHẨM	
- Theo năm tháng đi.	50
- Nguyễn Duy Hiến thăm lặn một hành trình.	56
* BIỂN ĐẢO - QUÊ HƯƠNG	
- Cây Di sản trên Quần đảo Trường Sa.	59
- Mồ hôi từ biển.	61
- Uống nước ngọt ở Trường Sa.	62
* TÂN VĂN, KÝ, GHI CHÉP	
- Về sóc Bom Bo thường thức món canh thực...	64
- Ấn tượng và thú vị.	66
- Về với cội nguồn Tà Thiết.	68
- Nhớ ba - Chuyện chưa xa.	71
* TIN	80

* *Thơ:* Đồng Anh Thuận, Nguyễn Hoàng Oanh, Trịnh Thị Ngọc, Nguyễn Hữu Diên, Nguyễn Kinh, Duy Hiến, Trần Thị Hoài Phương,...

SỰ KIỆN VÀ ĐẤU ÁN

Tạp chí Văn nghệ số 74 dành nhiều sự quan tâm có tính chất thời sự và dấu ấn: Ngày 1/10, Ngày Kỷ niệm Quốc tế người cao tuổi (IDOP: International Day of Older Persons 1/10/1991) bởi Liên Hợp Quốc. Ngày lễ Quốc tế này được đặt ra nhằm thể hiện sự quan tâm của cộng đồng đến những người cao tuổi, đồng thời tuyên truyền, cổ động cho việc chăm sóc và bảo vệ các người cao tuổi, đó cũng là ý tưởng Ban Biên tập muốn dành hình ảnh đặc biệt nhân văn của Chủ tịch Quốc hội Vương Đình Huệ đến thăm và tặng quà chúc mừng cụ bà Võ Thị Lương - Sinh năm 1914, Huy hiệu 70 năm tuổi Đảng (nay cụ đã 74 năm tuổi Đảng) cư trú tại ấp 3, Minh Thắng, Chơn Thành nhân chuyển về thăm và làm việc tại tỉnh Bình Phước (Bìa Tạp chí). **Sự kiện ngày 1/10**, diễn ra tại Trung tâm Hành chính thị xã Chơn Thành, tỉnh Bình Phước đã long trọng tổ chức Lễ công bố Nghị quyết số 570/NQ-UBTVQH15 ngày 11/8/2022 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội về việc thành lập thị xã Chơn Thành và các phường thuộc thị xã Chơn Thành. Thời điểm tỉnh Bình Phước, mang dấu ấn về sự đổi thay khi khoác trên mình chiếc áo mới mang màu sắc năng động, phát triển, cất cánh của 1 thành phố, 3 thị xã và 7 huyện.

10/10 - Ngày Chuyển đổi số quốc gia, hướng tới nâng cao nhận thức của người dân toàn xã hội về vai trò, ý nghĩa và lợi ích của chuyển đổi số; Thúc đẩy sự tham gia vào cuộc của cả hệ thống chính trị, hành động đồng bộ ở các cấp và sự tham gia của toàn dân bảo đảm sự thành công của chuyển đổi số.

Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư, công nghệ số, xã hội số, văn hóa số... vừa đem lại những cơ hội, vừa tạo ra thách thức mới trong việc xây dựng và phát triển văn hóa, nhất là trong hoạt động sáng tác và văn hóa ứng xử. Văn nghệ sĩ cũng từng bước hòa nhập với đời sống không gian mạng. Trước đây nhà văn gắn liền với cây bút và trang giấy; Họa sĩ với cây cọ, giá vẽ; Nhạc sĩ với các bản giấy kí âm và nhạc cụ truyền thống; Nghệ sĩ nhiếp ảnh với chiếc máy chụp luôn mang lê kè theo người... nhưng ngày nay khác hơn nhiều: nhà văn khai bút đầu xuân trên máy tính; Họa sĩ tham gia thiết kế đồ họa chuẩn từng chi số trong bản phối màu, tác phẩm được sao chụp - chỉnh sửa và sản xuất hàng loạt trên nhiều chất liệu (nghề chép tranh cũng mai một dần); Nhạc sĩ cũng dùng các phần mềm hỗ trợ kí âm - hòa âm phối khí; Nghệ sĩ nhiếp ảnh đón nhận và chịu sự can thiệp của kỹ thuật số rất lớn. Đời sống không gian mạng cho nhiều thông tin bổ ích và những loại “rác mạng” cũng làm chi phối văn nghệ sĩ. Các nhà quản lí văn hóa, quản lí mạng cũng đau đầu! Điều đó cần lắm sự thận trọng, trách nhiệm, bản lĩnh và ý thức của từng Văn nghệ sĩ (*).

Sự kiện 20/11 là dịp mỗi người trong chúng ta tập trung hơn, thông qua các hoạt động hướng về thầy cô để tỏ lòng tri ân, biết ơn sâu sắc người đem lại ánh sáng, kiến thức cho mỗi chúng ta bước vào đời mưu sinh. Tạp chí Văn nghệ trân trọng giới thiệu những cảm xúc dạt dào khơi dậy tình yêu Văn học do độc giả nhiều nơi gửi về cộng tác. **BBT**

(*) Trích trong bài “Số hóa và trách nhiệm, bản lĩnh văn nghệ sĩ tham gia không gian mạng”.

TRUNG QUỐC TRAO HUÂN CHƯƠNG ĐỐI NGOẠI CAO QUÝ NHẤT CHO *Tổng Bí Thư Nguyễn Phú Trọng*

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Trung Quốc Tập Cận Bình đã trao Huân chương Hữu nghị, huân chương cao quý nhất của Trung Quốc dành cho Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng. Ảnh: TL

Từ ngày 30-10 đến ngày 1-11, trong khuôn khổ chuyến thăm và làm việc của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng và đoàn đại biểu cấp cao Việt Nam được tổ chức trọng thể tại Đại lễ đường Nhân dân Bắc Kinh theo nghi thức cao nhất dành cho nguyên thủ Quốc gia, chiều tối 31-10 Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Trung Quốc Tập Cận Bình đã trao Huân chương Hữu nghị, Huân chương cao quý nhất của Trung Quốc cho Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng.

Lễ trao diễn ra trong khán phòng của Đại lễ đường Nhân dân Bắc Kinh, nơi rực đỏ bởi màu Quốc kỳ và Đảng

kỳ hai nước Việt Nam - Trung Quốc.

Phát biểu tại buổi lễ, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Trung Quốc Tập Cận

Bình nhấn mạnh rằng: Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng là người bạn tốt, chân thành của Đảng Cộng sản Trung Quốc và Nhân dân Trung Quốc.

Nhà lãnh đạo Trung Quốc khẳng định Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng là người kiên định Chủ nghĩa Marx, kiên định duy trì quan hệ hữu nghị truyền thống Trung Quốc và Việt Nam, là người định hướng và thúc đẩy quan hệ đối tác hợp tác chiến lược toàn diện giữa hai bên, củng cố tin cậy về mặt chính trị giữa hai nước.

Tổng Bí thư, Chủ Tịch nước Trung Quốc Tập Cận Bình nhấn mạnh: Đảng Cộng sản Trung Quốc nguyện cùng với Đảng Cộng sản Việt Nam kế thừa tốt tình hữu nghị truyền thống do các nhà lãnh đạo thế hệ trước như Chủ tịch Mao Trạch Đông, Chủ tịch Hồ Chí Minh đích thân gây dựng và dày công vun đắp, cùng nhau định hướng cho quan hệ Trung Quốc - Việt Nam có được bước phát triển to lớn hơn.

Phát biểu đáp từ, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng nhấn mạnh việc quyết định trao tặng Huân chương cao quý của Trung Quốc không chỉ là vinh dự dành cho cá nhân ông, mà còn thể hiện sự trân trọng của Đảng, Nhà nước Trung Quốc và cá nhân Tổng Bí thư, Chủ Tịch nước Tập Cận Bình đối

với Đảng Cộng sản Việt Nam, Nhà nước và Nhân dân Việt Nam.

Cũng trong chiều cùng ngày, Tổng Bí thư, Chủ Tịch nước Trung Quốc Tập Cận Bình đã thân mật mời tiệc trà Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng. Tiệc trà là một hình thức lễ tân rất đặc biệt, thể hiện sự gần gũi, thân tình.

Trong không khí ấm áp và hữu nghị, hai nhà lãnh đạo đã cùng thưởng trà, trao đổi về văn hóa trà của hai nước cũng như quan hệ giữa hai Đảng, hai Nhà nước ■

Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng là nhà lãnh đạo chính trị nước ngoài thứ Tám mà Trung Quốc trao Huân chương Hữu nghị nhưng là cá nhân nước ngoài thứ Mười nhận được sự vinh danh này.

Huân chương Hữu nghị là sự ghi nhận và vinh danh cao quý nhất của Trung Quốc đối với người nước ngoài, được trao cho các cá nhân có đóng góp xuất sắc trong việc hỗ trợ sự nghiệp hiện đại hóa của Trung Quốc, thúc đẩy giao lưu và hợp tác giữa Trung Quốc với các nước cũng như duy trì hòa bình thế giới.

SỐ HÓA VÀ TRÁCH NHIỆM, BẢN LĨNH VĂN NGHỆ SĨ THAM GIA KHÔNG GIAN MẠNG

□ PHẠM HIẾN

Luật An ninh mạng được Quốc hội ban hành ngày 12-6-2018 (chính thức có hiệu lực từ ngày 1-1-2019), trong đó quy định trách nhiệm của cơ quan, tổ chức, cá nhân sử dụng không gian mạng nhằm giúp người tham gia nhận thức đúng đắn những gì Luật quy định. Đồng chí Võ Văn Thương - Ủy viên Bộ Chính trị, Thường trực Ban Bí thư từng nói: *“Nếu mỗi một cán bộ, đảng viên dùng smartphone, facebook mỗi ngày chủ động chia sẻ cho nhau một bài báo hay, một clip tốt, viết một bình luận tích cực, tìm kiếm một thông tin tốt đẹp, gửi đi thông điệp hay thì đã góp phần làm cho công tác tư tưởng tốt hơn. Chúng ta cứ ngồi than thở là thông tin trên mạng xấu, độc; cái đó đúng, nhưng cũng phản ánh thực trạng là toàn đi tìm thông tin xấu, độc để đọc. Bởi Facebook, Youtube có thuật toán cung cấp thông tin theo gợi ý thói quen tìm kiếm thông tin của người sử dụng”*. Mới đây, (tiếp theo Chỉ thị số 23-CT/TU ngày 17-4-2017) ngày 14-7-2022 Tỉnh ủy Bình Phước đã ban hành Chỉ thị số 17-CT/TU của Ban Thường vụ Tỉnh ủy *“Về việc định hướng tiếp cận và chia sẻ thông tin trên mạng xã hội cho cán bộ, đảng viên, đoàn viên, hội viên các đoàn thể chính trị - xã hội trên địa bàn tỉnh giai đoạn 2022-2025”*. Trong phạm vi bài viết này chỉ khu biệt và lạm bàn về số hóa - trách nhiệm, bản lĩnh của Văn nghệ sĩ tham gia mạng xã hội.

1. Làm quen, hiểu và tương tác với đời sống không gian mạng

Hơn thập kỷ trở lại đây, việc trao đổi thông tin trong đời sống đã được nhiều người làm quen, ứng dụng có hiệu quả thông qua phương tiện công nghệ thông tin. Mạng xã hội ở nước ta phát triển rất nhanh và ngày càng lan rộng, thu hút nhiều thành phần, đối tượng tham gia. Hầu như ai cũng có tài khoản cá nhân, thậm chí có người sở hữu 2, 3 tài khoản. Từ năm 2020, Việt Nam bắt đầu khởi động chuyển đổi số quốc gia với 3 trụ cột: Chính phủ số, kinh tế số và xã hội số. Điều đó khẳng

định chúng ta đang dần lệ thuộc vào đời sống số và mạng xã hội. Vấn đề đặt ra là mọi người phải làm quen, hiểu và tương tác trên không gian mạng.

Theo thống kê của WeAreSocial đầu năm 2022: *Cả nước có 154.4 triệu thuê bao di động; 68.72 triệu người dùng internet; 72 triệu người dùng mạng xã hội; Số người dùng internet (từ 16-64 tuổi) sử dụng ít nhất 1 trong số các thiết bị có khả năng kết nối với mạng viễn thông: một ngày mỗi người có thời gian sử dụng internet 6 giờ 47 phút; Thời gian xem TV và Video trực tuyến 2 giờ 40 phút; Thời gian sử dụng mạng xã hội 2 giờ 21 phút; Thời gian đọc sách báo và tin tức 1 giờ 57 phút⁽²⁾. Nhìn chung có nhiều mô hình các mạng xã hội khác nhau và các mạng xã hội phổ biến ở đất nước ta được nhiều người dùng nhất vẫn là trang Facebook, Instagram, Youtube...*

Trong Tuần lễ số Quốc tế 2022 Việt Nam - Vietnam International Digital Week-VIDW2022 - với chủ đề “*đối tác toàn cầu vì tương lai số bền vững*” do Bộ Thông tin và Truyền thông tổ chức khai mạc sáng ngày 11 tháng 10 tại Hà Nội, Bộ trưởng Bộ Thông tin và Truyền thông Nguyễn Mạnh Hùng đã khẳng

định: *cuộc di chuyển từ thế giới thực vào thế giới số là công cuộc di chuyển vĩ đại nhất trong lịch sử nhân loại, và cũng là thách thức nhất đối với nhân loại. Chuyển đổi số vì thế sẽ là nội dung chính trong thế giới số, chúng ta sẽ gần nhau hơn, ảnh hưởng lẫn nhau sẽ lớn hơn. Vì vậy, chúng ta sẽ phải học thêm để sống cùng nhau. Khả năng chung sống hoà bình cùng nhau là thước đo văn minh của nhân loại.*

2. Ý thức Văn nghệ sĩ khi tham gia mạng xã hội

Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư, công nghệ số, xã hội số, văn hóa số... vừa đem lại những cơ hội, vừa tạo ra thách thức mới trong việc xây dựng và phát triển văn hóa, nhất là trong văn hóa ứng xử. Văn nghệ sĩ cũng từng bước hòa nhập với đời sống không gian mạng. Trước đây nhà văn gắn liền với cây bút và trang giấy; Họa sĩ với cây cọ, giá vẽ; Nhạc sĩ với các bản giấy kí âm và nhạc cụ truyền thống; Nghệ sĩ nhiếp ảnh với chiếc máy chụp luôn mang lè kè theo người... nhưng ngày nay khác hơn nhiều: Nhà văn khai bút đầu xuân trên máy tính; họa sĩ tham gia thiết kế đồ họa chuẩn từng chỉ số trong bản phối màu, tác phẩm được sao chụp - chỉnh sửa và sản xuất hàng loạt trên nhiều chất liệu (nghề chép tranh cũng mai một dần); Nhạc sĩ cũng dùng các phần mềm hỗ trợ kí âm - hòa âm phối khí; Nghệ sĩ Nhiếp ảnh đón nhận và chịu sự can thiệp của kỹ thuật số rất lớn. Đời sống không gian mạng cho nhiều

thông tin bổ ích và những loại “rác mạng” cũng làm chi phối Văn nghệ sĩ. Các nhà quản lý văn hóa, quản lý mạng cũng đau đầu! Điều đó cần lắm sự thận trọng, trách nhiệm, bản lĩnh và ý thức của từng Văn nghệ sĩ.

Hội Văn học Nghệ thuật tỉnh với chức năng và trách nhiệm tập hợp, đoàn kết, định hướng và gọi mở cho Văn nghệ sĩ hoạt động, sáng tác, quảng bá tác phẩm nhằm phổ biến tuyên truyền, phục vụ công chúng; Bám sát, thực hiện nghiêm Điều lệ Hội do UBND tỉnh phê duyệt. Vấn đề tương tác trên không gian mạng của hội viên được Thường trực Hội VHNT tổ chức hội nghị thông tin thời sự một cách đầy đủ đến hội viên; Quán triệt, học tập các Nghị quyết của Trung ương, của tỉnh, Đảng bộ Khối cơ quan và Doanh nghiệp tỉnh nên tình hình nắm bắt tư tưởng của hội viên thật sự ổn định. Đặc biệt, Luật An ninh mạng và Chỉ thị số 23-CT/TU của Tỉnh ủy ban hành ngày 17-4-2017, hiện nay được bổ sung và thay thế Chỉ thị số 17-CT/TU ngày 14-7-2022 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy *“Về việc định hướng tiếp cận và chia sẻ thông tin trên mạng xã hội cho cán bộ, đảng viên, đoàn viên, hội viên các đoàn thể chính trị - xã hội trên địa bàn tỉnh giai đoạn 2022-2025”* là những cơ sở pháp lý, văn bản quy định để sinh hoạt, nhắc nhở thường xuyên với hội viên khi tham gia mạng xã hội. Kết quả 5 năm trở lại đây cho thấy: ý thức của Văn nghệ sĩ Bình Phước về xây dựng, đoàn kết và

góp phần định hướng dư luận xã hội mang lại sự tích cực đáng ghi nhận. Qua đó không ngừng nâng cao nhận thức, phát huy những giá trị tốt đẹp về thuần phong, mỹ tục của gia đình và xã hội; Nêu cao tinh thần tương thân, tương ái, trọng nghĩa tình, trọng công lý và đạo lý xã hội.

Theo báo cáo Ban Kiểm tra Ban Chấp hành Hội Văn học Nghệ thuật tỉnh, trong nhiệm kỳ 2017 - 2022 với số lượng 270 hội viên nhưng không có trường hợp nào vi phạm các quy định về tham gia mạng xã hội. Có thể nhận định sâu xa hơn đó là một điểm sáng đáng trân trọng và khen ngợi của bức tranh Văn nghệ sĩ Bình Phước, đồng thời khẳng định sự thành công của Ban Chấp hành Hội trong chỉ đạo, điều hành một lĩnh vực hoạt động vốn rất nhạy cảm, dễ bị chi phối của mặt trái truyền thông đa phương tiện và các loại hình tương tác trên không gian mạng.

3. Trách nhiệm của Văn nghệ sĩ trong việc chọn lọc thông tin và quảng bá giới thiệu tác phẩm

Có thể vấn đề một điều mà các Văn nghệ sĩ đã có dịp (dự nghe trực tuyến) và tiếp cận nội dung từ Hội nghị Văn hóa toàn quốc triển khai thực hiện Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng (24-11-2021). Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đánh giá và nhấn mạnh nhiều thành tựu nổi bật trong lĩnh vực văn hóa, văn nghệ, đồng thời chỉ rõ nhận thức của Đảng về văn hóa ngày càng toàn diện, đầy đủ và sâu sắc hơn. Đảng ta xác

định: Văn hóa là nền tảng tinh thần xã hội, vừa là mục tiêu, vừa là sức mạnh nội sinh, động lực quan trọng để phát triển đất nước; xác định phát triển văn hóa đồng bộ, hài hòa với tăng trưởng kinh tế và tiến bộ xã hội là một định hướng căn bản của quá trình xây dựng Chủ nghĩa Xã hội ở Việt Nam, thể hiện tinh ưu việt của chế độ ta. Nói sâu sắc, ngắn gọn như Bác Hồ là: “Văn hóa soi đường cho quốc dân đi”. **Bên cạnh những thành tựu đạt được còn nhiều tồn tại, hạn chế:** Vai trò của văn hóa trong xây dựng con người chưa được xác định đúng tầm, còn có chiều hướng nặng nề về chức năng giải trí. Phát triển các lĩnh vực văn hóa chưa đồng bộ, còn phiến diện, nặng về hình thức, chưa đi vào chiều sâu, thực chất. Thiếu những tác phẩm văn hóa, văn học, nghệ thuật lớn, tầm cỡ, phản ánh được tầm vóc của sự nghiệp đổi mới, có tác dụng tích cực đối với việc xây dựng đất nước, xây dựng con người⁽³⁾.

Yếu tố tồn tại chủ quan nữa là sự tiếp thu các sản phẩm văn hóa từ nước ngoài của một bộ phận người dân là khá chủ động với sự quan tâm và chịu ảnh hưởng nhất định, nhất là giới trẻ. Trong khi đó, các giải pháp làm lan tỏa những nét đặc sắc của Văn hóa Việt Nam đến với bạn bè thế giới khi họ đang ở Việt Nam lại khá thụ động. Thiết nghĩ: Khi nghệ sĩ dùng mạng xã hội để truyền cảm hứng, lan tỏa những điều tốt đẹp, mỗi câu nói, hành động của nghệ sĩ trên mạng xã hội có sức ảnh hưởng lớn hơn nhiều so với những người bình thường.

Vì thế một hành động đẹp, một điều tử tế được các nghệ sĩ chia sẻ trên mạng xã hội sẽ nhân lên thành hàng nghìn, hàng triệu hành động đẹp, điều tử tế.

Do đó, Văn nghệ sĩ cần quan tâm hai vấn đề:

- **Một là, thận trọng chọn lọc thông tin tích cực thể hiện nhận thức đầy đủ, tính tích cực, quan điểm đúng đắn và trách nhiệm cá nhân.** Hiểu một cách phổ biến, thông tin tích cực là thông tin đúng đắn, chính xác về một sự việc, một nhân vật, một mô hình, một giải pháp hay, có ý nghĩa, có giá trị. Thông tin đó có thể gieo cho người đọc những nhận thức, tình cảm tốt đẹp; Có thể thúc đẩy người tiếp nhận có những suy nghĩ tích cực, từ đó có hành vi tích cực; Cung cấp cho người đọc những kiến thức, nhận thức đúng đắn, phù hợp, có ý nghĩa thiết thực... Ở một khía cạnh khác, nên chăng đến lúc phải đặt câu hỏi: Vai trò của Hội viên - Văn nghệ sĩ đang ở đâu trên không gian mạng? Để giải quyết vấn đề như một nhận định của bài viết rất sắc bén đăng trên Trang thông tin điện tử Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy, có đoạn: *Tư duy thấy đúng cũng không bảo vệ, thấy sai cũng không lên án, phê phán đã và đang tồn tại. Và chính tư duy ấy cũng được nhiều người áp dụng khi tham gia mạng xã hội. Họ lảng lạng vào mạng, dò đọc, rồi lảng lạng, âm thầm trở ra như chiếc bóng. Đối với những bài viết hay, tích cực, nguồn dẫn chính thống đáng hoàng, báo đài rầm rộ đưa tin nhưng cũng không thấy họ tham gia chia sẻ, bình luận, tương tác bài. Hay đối với*

những thông tin tiêu cực, bức xúc, xã hội đang quan tâm cũng chẳng thấy họ biểu thị cảm xúc gì. Tốt cũng được, chẳng khen động viên, mà xấu cũng mặc kệ, chẳng thêm phê phán, phản ứng, chỉ để lại một thái độ dửng dưng, vô cảm đến lạ lùng⁽⁴⁾.

Trên cơ sở nhận định đó, Hội viên - Văn nghệ sĩ phải luôn có nhận thức đúng đắn và nêu cao tinh thần trách nhiệm trong việc sử dụng Internet, mạng xã hội, chấp hành nghiêm Luật An ninh mạng và Bộ quy tắc ứng xử trên mạng xã hội do Bộ Thông tin và Truyền thông ban hành. Văn nghệ sĩ Bình Phước cũng cần quan tâm hơn nữa việc bắt đầu từ những hành động nhỏ và thật sự có ý nghĩa, trong đó có sự tương tác tích cực, trách nhiệm và bản lĩnh khi tham gia không gian mạng.

- Hai là, quảng bá, giới thiệu tác phẩm góp phần lan tỏa thông điệp tích cực của xã hội. Trong điều kiện của mỗi Hội viên - Văn nghệ sĩ nên có trách nhiệm trong chia sẻ thông tin tích cực, cả ở khía cạnh phải chọn thông tin phù hợp và thường xuyên thực hiện việc lan tỏa các thông tin đó. Vấn đề là trách nhiệm và bản lĩnh của Hội viên - Văn nghệ sĩ trước khi chia sẻ phải hết sức thận trọng trang bị tư duy phân biện, thẩm định, đánh giá, phân tích, đối chiếu, so sánh... khi tiếp nhận thông tin. *Về ý thức cá nhân phải chú ý chọn thông tin nào mà mình cho là đúng, cảm nhận được cái hay, cái đẹp, bản thân được truyền cảm hứng. Mỗi*

người luôn ý thức rằng thông tin của mình sẽ có người đọc và ít nhiều chịu tác động, nên chọn thông tin tốt nhất, hay nhất, có ích nhất, ý nghĩa nhất⁽⁵⁾.

Hưởng ứng Giải thưởng Sáng tác, Quảng bá tác phẩm Văn học, Nghệ thuật, Báo chí về chủ đề “*Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh*” giai đoạn 2020-2025 do Ban Tuyên giáo Trung ương phát động. Đến nay, việc tham gia Cuộc thi Sáng tác, Quảng bá tác phẩm Văn học, Nghệ thuật, báo chí về chủ đề này đã trở thành công việc thường xuyên của các cơ quan Đài PTTH và Báo Bình Phước, Hội Nhà báo, Tạp chí Văn nghệ Bình Phước, Hội Văn học - Nghệ thuật tỉnh thông qua Văn nghệ sỹ, Nhà báo, Cán bộ, đảng viên và Nhân dân trên địa bàn tỉnh tham gia tích cực. Dự kiến tỉnh sẽ tổ chức sơ kết giai đoạn I vào dịp kỷ niệm sinh nhật Bác 19-5-2023. Hy vọng thời gian tới công việc hoạt động Văn học - Nghệ thuật, quảng bá, giới thiệu nhiều tác phẩm hay, có giá trị tư tưởng, nghệ thuật sẽ được lan tỏa đến công chúng được nhiều hơn và kịp thời ■

** Tài liệu tham khảo các nguồn*

(1) Theo Tashin DigiTech;

(2) Thống kê của WeAreSocial;

(3) Tạp chí Lý luận Phê bình Văn học - Nghệ thuật Trung ương Số 12- 2021;

(4) Trang thông tin điện tử Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy Bình Phước;

(5) Chỉ thị Số 17- CT/TU của Tỉnh ủy Bình Phước ngày 14-7-2022.

Hoa Hướng Dương

□ NGUYỄN NGỌC DUNG

Tôi đến Hà Nội
trong ngày cuối Thu.
Lần đầu tiên được
đắm mình trong làn
hơi se se lạnh, ngắm nhìn
từng cơn mưa lá vàng rơi nhẹ trên
lòng. Có cảm giác như thiên nhiên
thiên vị cho các cô gái Hà Thành nên
má các cô luôn ửng hồng với làn da
trắng mịn màng đáng mảnh mai xinh
xắn. Tôi như được chiêm ngưỡng vẻ
đẹp ấy qua cô gái Thu Loan ngồi bên
cạnh với mái tóc đen dài óng ả cùng nụ
cười tỏa nắng và luôn say sưa những
câu chuyện về hoa hướng dương.

Thu Loan là cô gái nhỏ tuổi nhất
lớp Bồi dưỡng viết văn Nguyễn Du điều
làm tôi khá bất ngờ. Em rất cần mẫn
trong giờ học. Nghe thầy giảng bài, hai
bàn tay em thoăn thoắt gõ các con chữ
trên bàn phím laptop như những nghệ sĩ
thiên tài lướt phím đàn piano. Tôi cũng
tốc ký lời thầy giảng nhưng vẫn không
tài nào kịp, lâu lâu phải nhìn màn hình

của em để bổ sung nội dung mình ghi
còn thiếu. Một lần, giờ giải lao em đề
nghị tôi đưa em đi vệ sinh. Tôi ngỡ
ngàng “không lẽ chân em đau” mà cái
chân gầy chưa lành của tôi... có gì hơn
chứ với những bậc lên xuống từ phòng
Hội trường ra là hơi vất vả. Song tôi
vẫn đi em đi. Đến phòng vệ sinh em
cảm ơn và sờ soạn lần mò mở cánh cửa
để đi vào. “Trời!” Tôi bỗng thốt lên.
Hóa ra hai mắt vẫn tự nhiên với hàng
mi dài cong sau đôi kính kia không nhìn
thấy gì ư? Tự nhiên tôi nghe tim mình
nhói đau, mí mắt ướt ướt, sống mũi cay
cay. Tôi vô tâm đến thế ư? Giờ thì tôi
bắt đầu hiểu về những cánh đồng hoa
Hướng Dương mà em hay kể say sưa.
“Cháu rất thích hoa Hướng Dương có
à! Hoa màu vàng rực rỡ, luôn hướng về
ánh bình minh”. Hay: “Cháu sẽ tặng
cô một cuốn Tản văn của cháu nhưng
bìa sách người ta in hình cánh đồng
hoa Hướng Dương màu sạm quá, giá
mà sáng hơn một chút...”.

Thu Loan một cô gái khiêm thị bẩm
sinh. Hết những năm tháng học chữ nổi
ở trường Nguyễn Đình Chiểu, lên Trung
học Phổ thông em đã hoà nhập cộng
đồng và bắt đầu sử dụng máy tính. Hết
lớp 12 em phải nghỉ học vì không một
trường Đại học nào nhận em vào học.
Em đành học vi tính. Sau những ngày
mày mò tìm kiếm trên mạng, cuối cùng

em đã được học bổng toàn phần của trường Quốc tế RMIT trường Đại học thuộc Úc. Em chọn ngành Truyền thông Báo chí. Nhưng tình yêu văn chương trong em rất lớn. Thu Loan đã cho ra mắt bạn đọc hai tập sách “Giấc mơ nơi thiên đường” và “Sáng hơn ánh mặt trời”. Với tác phẩm “Giấc mơ nơi thiên đường” là những câu chuyện về trẻ em bị bạo lực học đường, về chính mình. Theo PGS.TS Nguyễn Thị Phương Thủy: “Tập truyện như những bản nhạc lướt qua bao nhức nhối để ta đắm chìm và bình tĩnh sau những giấc mơ đẹp trong trắng tinh khôi, lay động lòng người đến diệu kì”. Và cũng chính em tâm sự: “Chỉ nhìn đời bằng đôi mắt của những thiên thần, ta sẽ thấy cuộc đời đẹp như thiên đường mà ta mơ ước”. Có lẽ vì điều đó mà em không nhìn thấy xung quanh phủ một màu đen vô tận, chỉ nhìn thế giới này một cách rực rỡ tươi đẹp biết bao và thậm chí còn “Sáng hơn ánh mặt trời” Đó cũng là tên tập Tản văn của Thu Loan. Qua tác phẩm này em muốn truyền cảm hứng: Sống tốt, sống vui, thiết tha, chân thành, sống tử tế, phải biết tự tin nỗ lực đạt ước mơ đến giới trẻ. Viết sách là sự đam mê với em nhưng ở trường Quốc tế này không có ngành Văn học nên em chọn ngành Truyền thông Báo chí. Ngành học này quả là một thách thức lớn đối với em. Chắc mọi người đều hình dung được. Trong thơ ca văn học ta thấy có rất nhiều tác phẩm ca ngợi hình ảnh người phụ nữ Việt Nam: Những bà mẹ đã hi sinh chồng con ra chiến trường hoặc

các chị đảm việc nhà giỏi việc nước, hay các nữ y bác sĩ xông pha quên mình nơi tuyến đầu chống dịch... Phụ nữ Việt Nam luôn là hình ảnh đẹp rạng ngời. Với tôi Thu Loan là một cô gái thể hiện hết vẻ đẹp của người phụ nữ thế hệ mới. Bởi sự trưởng thành so với các bạn trang lứa. Em sống có trách nhiệm với bản thân Thu Loan tràn ngập xúc động trong lời bài hát “Happy Birthday”. Em được đi lên sân khấu cùng tất cả các thành viên của lớp Bồi dưỡng Văn Nghệ Du khóa 16. Đây là món quà tinh thần tạo bất ngờ dành cho sinh nhật lần thứ 24 của Nghiêm Thu Loan. Hai mươi bốn có thể nói là tuổi đẹp nhất của người phụ nữ. Tôi đã cố tình đặt chiếc bánh kem sinh nhật tựa mặt trời tỏa nắng vàng ấm áp cùng những ngọn nến lung linh như thấp lên ước mơ của em. Đặc biệt một bó hoa Hướng Dương tươi thắm rực rỡ làm rạng ngời niềm hạnh phúc trên gương mặt em. Thu Loan xúc động nói những lời cảm ơn mọi người vì lần đầu tiên em có một sinh nhật đặc biệt như thế. Tôi cầu chúc cho “Giấc mơ nơi thiên Đường” của em thành hiện thực và đôi mắt em “Sáng hơn ánh mặt trời”. Thu Loan chia sẻ với tôi: Sang năm ra trường em muốn được làm ở công ty Phát hành sách. Ở đó em có thể viết sách, giới thiệu sách với mục đích để bè bạn năm châu biết đến... Thu Loan cũng như tất cả phụ nữ ước mơ có một người bạn đời khỏe mạnh, tử tế nắm tay mình cùng vượt qua chông gai thử thách đi đến cuối con đường hạnh phúc... ■

Tiểu phẩm:

Niềm Vui Nhân Đôi

□ THẢO LINH

Thế là đã qua ngày 20-10 ngày vui nhất của chị em phụ nữ cả nước. Như hầu hết phụ nữ, tôi được mọi thành viên trong gia đình, nhất là ông xã dành cho mọi sự ưu ái trong trọn một ngày.

Buổi sáng, theo thói quen, tôi bật dậy khi Đài tiếng nói Việt Nam nổi nhạc hiệu phát chương trình đầu tiên trong ngày. Chồng tôi ấn tôi xuống giường và nói:

- Hôm nay là ngày Phụ nữ Việt Nam, em cứ ngủ thêm đi, để anh nội trợ thay em một ngày nhé.

Dù rất buồn cười, nhưng tôi cứ để mặc cho chồng xãng xái. Hôm nay, tôi được quyền hưởng thụ mà!

Trời còn mờ tối, chồng tôi đã nhẹ nhàng mở cửa, dắt xe ra. Được một lúc lại thấy rón rén đi vào, thì thảo với con gái:

- Dậy, dậy đi chợ với bố!

Con gái tôi ngồi nhồm dậy:

- Bố mê ngủ à? Trời còn tối mà.

- Suyt! Im lặng cho mẹ ngủ. Đi sớm mới mua được đồ ngon chứ!

Tôi phải bùm miệng để không cười thành tiếng.

Cầu nhàu một lúc rồi con bé cũng phải dậy theo lệnh của bố. Hai cha con nhẹ nhàng khép cửa, dắt xe khỏi cổng

một đoạn xa mới nổ máy. Thôi, cứ để hai cha con tha hồ thể hiện. Không thể ngủ tiếp được, nhưng tôi vẫn nằm dài trên giường để tận hưởng những phút giây thư thái hiếm hoi và lắng nghe những âm thanh sống động của một ngày mới. Tiếng đồng hồ treo tường tích tắc đều đều. Mấy con chích chòe lửa bên nhà hàng xóm thi nhau tấu nhạc. Tiếng gà mẹ lục cục nựng bầy con sau vườn và con Tô thì cứ lồng lên đòi mở cổng. Phải rồi, mọi ngày, vào giờ này tôi đã phải thả nó ra rồi.

Tôi khoan khoái bước ra vườn sau. Mấy nhành hoa cải sau một đêm no sương trông càng rực rỡ. Gió đưa hương cúc tần thoang thoảng khiến tôi nhớ đến mùi nước xông mỗi lần bị cảm mẹ thường hay nấu. Lạ thật. Mọi thứ vẫn y nguyên như thế mà đến hôm nay tôi mới nghe thấy tiếng chim chích chòe, tiếng chiếp chiếp của bầy gà con và cảm nhận được mùi hương cúc tần thoang thoảng ngay trong mảnh vườn nhỏ nhà mình! Trở vô nhà đã thấy hai cha con lềnghền ôm giỏ thức ăn về. Tôi vừa định vào bếp, con bé đã ngăn lại:

- Hôm nay mẹ không có phận sự ở khu vực này!

Rồi nó nháy mắt với ba một cách

tình nghịch.

Đụng tới việc gì cũng bị hai cha con ngăn cản, tôi vợ vẫn đứng trước gương. Ừ nhỉ, tại sao mình không cắt bớt tóc hoặc uốn lộn như chị Vân trong cơ quan! Để có thêm quyết tâm, tôi khêu con gái ra hỏi ý kiến. Nó nháy lên:

- Phải thế chứ, nhỡ ra mẹ phải “cách mạng” sớm hơn kia!

Hơn 11 giờ trưa mà tôi vẫn chưa ra được khỏi tiệm làm tóc vì hôm nay đông nghẹt khách. Chuông điện thoại réo liên tục. Dù gọi đến lần thứ ba, tiếng chồng tôi vẫn nhẹ nhàng:

- Hai cha con làm cơm xong rồi, em về ăn cho nóng!

Tôi cuống quýt giục thợ tóc làm cho mau để về. Con gái tôi lùi lại mấy bước để ngắm mẹ rồi phán:

- Bố thấy chưa, mẹ sửa sang có tý xiu mà trông quý phái hẳn lên.

Chồng tôi vừa dắt xe vào nhà vừa nịnh:

- Mẹ chẳng sửa sang gì cũng đã quý phái rồi!

Một bàn ăn thịnh soạn đủ màu xanh, đỏ, vàng, trắng được bày biện thật bắt mắt. Lại còn một bình hoa tươi trên bàn ăn nữa chứ! Tôi chỉ còn biết khen hai cha con giỏi quá!

Xong bữa cơm tối, chồng tôi giục:

- Em lên nghe Thời sự rồi xem

phim. VTV3 đang phát bộ phim Hàn hay lắm.

Nghe tiếng loảng xoảng trong bếp, tôi biết chắc anh đang rửa chén và ngày mai mình sẽ phải mua bồ sung thêm một số chén, đĩa để bù vào số bị vỡ hôm nay. Nhưng việc đó có nhằm nhò gì. Một ngày trọn vẹn, tôi là bà hoàng trong lâu đài hạnh phúc gia đình! Một ngày trọn vẹn tôi được đón nhận toàn niềm vui. Một ngày trọn vẹn, tôi được chứng kiến nỗi vất vả, nhọc nhằn mà hoàn toàn tự nguyện của chồng, của con với mong muốn làm cho tôi thật sự hạnh phúc. Nhìn chồng tôi ngủ ly bì sau một ngày vất vả, cực nhọc, thi thoảng lại nói sảng: “Tắt lửa hộ bố kéo cháy hết”. Rồi ngồi bật dậy ngơ ngác, tôi thương anh vô cùng.

Chỉ một ngày nội trợ, làm những việc vất vả nhưng tốn rất nhiều thời gian công sức, tôi tin anh sẽ cảm nhận hết nỗi cực nhọc của tôi trong suốt 364 ngày còn lại. Dù ngày mai, hăm mốt tháng Mười, tôi lại bật dậy từ lúc nghe tiếng nhạc hiệu của Đài tiếng nói Việt Nam và làm việc quần quật cho đến tối mịt. Dù ngày mai tôi không thể nằm dài trên giường để đếm nhịp kim đồng hồ tích tắc, không đủ thời gian để nghe tiếng chim hót ngay bên cạnh hay cảm nhận mùi hương cúc tần thoảng bay trong vườn nhà, niềm vui của tôi cũng đã được nhân đôi rồi! ■

Lời Yêu Thương Chưa Nói

□ LÊ THỊ NAM PHƯƠNG

Vừa về đến nhà chị đã thấy đứa con nhỏ chạy ra cổng đón miệng mồm nhanh nhẩu rằng chỉ còn ít hôm nữa là tới 20 tháng 10 mẹ ạ, cô giáo dạy hát chủ đề 20-10, còn dạy vẽ bông hoa để về tặng mẹ. Nghe những lời lẽ ngây ngô từ đứa con nhỏ khiến lòng chị nhen nhóm lên những niềm vui không hề nhỏ. Từ ngày làm mẹ chị mới cảm nhận hết được tình cảm yêu thương của một người mẹ dành cho con mình, và hẳn là mẹ chị cũng yêu thương chị nhiều như thế.

Chị lập gia đình cũng được 5 năm, hạnh phúc với gia đình nhỏ của mình, một người chồng hiền lành và một cậu con trai xinh xắn, đôi lúc chị vẫn nghĩ có lẽ ông trời đang bù đắp cho những tháng ngày tuổi thơ cơ cực của chị, nhưng rồi chị cũng rất chạnh lòng và tự hỏi ai sẽ bù đắp cho quãng đời thanh xuân nhiều nước mắt của mẹ chị đây?! Chị sinh ra hẳn cũng từ tình yêu của cha mẹ, ấy vậy mà chẳng hiểu vì sao sự ra đời của chị lại đưa mẹ chị vào những tháng ngày nước mắt chan cơm chỉ bởi vì chị không phải là con trai. Cả gia đình nhà nội đều mong ngóng một đứa cháu đích tôn, chị ra đời như một điều không mong đợi. Rồi vì sinh chị khó, mẹ chị đã phải cắt bỏ tử cung và vĩnh viễn không thể nào sinh con

được nữa. Ông bà nội day nghiêng, cha chị bắt đầu rượu chè, đánh đập mẹ chị. Vì thương con bà cấm rặng chịu đựng cho đến khi cha dắt người phụ nữ khác về công khai ở trong nhà chị, thì mẹ đành dắt chị ra đi.

Tuổi thơ chị phải trải qua với biết bao cơ cực và thiếu thốn, nhất là thiếu thốn tình cảm từ chính người cha của mình. Chị còn nhớ tầm năm chị học lớp 7, vì tủi thân, vì nổi loạn chị đã nghe lời bạn bè xấu bỏ nhà lang thang, chị bảo chị ghét mẹ vì đã sinh ra chị trong hoàn cảnh như thế này. Chị đâu biết rằng khi chị vui chơi với bạn bè cho thỏa cái suy nghĩ tiêu cực của mình thì mẹ chị không ăn không ngủ đi tìm chị khắp mọi góc ngách. Đến khi tìm được chị nhìn mẹ như không còn sức sống, vì kiệt sức và vì thương con đứt ruột. Ấy vậy mà mẹ tuyệt nhiên không trách mắng chị lời nào, chỉ nhẹ nhàng khuyên nhủ để chị trở về, mẹ nhận hết lỗi về mình vì đã để chị phải sống trong hoàn cảnh ấy. Thế rồi mẹ chị phải nhập viện sau bao tháng ngày mang trong mình căn bệnh hiểm nghèo, vì mẹ muốn chị được ăn học thành tài nên cứ giấu nhem bệnh tình của mình.

Những ngày ấy chị đã khóc hết

Ảnh: TL

nước mắt vì sợ mẹ sẽ bỏ mình đi mãi, chị sẽ trở thành đứa trẻ mồ côi, vừa chăm mẹ ốm vừa hoàn thành việc học chị mới hiểu được mẹ đã vất vả đến thế nào khi vừa làm lụng mưu sinh vừa chăm sóc chị, vừa làm mẹ lại phải vừa làm cha, bên cạnh đó là nỗi cô đơn tủi buồn của người phụ nữ còn xuân trẻ.

Tiếng gọi của đứa con trai nhỏ đã kéo chị về với thực tại, cậu bé đưa ra một bức tranh tự vẽ là hình ảnh một người mẹ trong tà áo dài thướt tha tươi cười nhận hoa từ đứa con nhỏ của mình, bảo rằng đây là mẹ con tặng mẹ ngày 20/10. Chị chắc rằng đứa con nhỏ của mình không hề biết ngày 20/10 là ngày gì có ý nghĩa như thế nào, nhưng chị cũng thật sự rất cảm ơn cô giáo của con đã dạy cho con cách yêu thương, những hành động tuy rất

nhỏ nhưng thể hiện được tâm lòng của con trẻ. Bất giác chị lại nghĩ đến mẹ, mẹ chưa bao giờ được nhận một món quà nào từ chị.

Trải qua những biến cố trong đời, chị mới nhận ra mẹ đối với chị là người vĩ đại nhất, khi chị ốm đau, khi chị Tốt nghiệp và khi chị theo chồng chỉ có mẹ là lo lắng và yêu thương chị vô điều kiện. Những năm tháng thanh xuân và suốt quãng đời còn lại mẹ đều dành cho chị, đến bây giờ chị cũng chưa từng nói với mẹ một lời cảm ơn nào, vì chị nghĩ mọi lời nói đều trở nên thừa thãi, vì yêu thương được truyền đạt từ trái tim đến trái tim, những việc chị làm cho mẹ, những quan tâm chăm sóc của chị đối với mẹ, hẳn phải có giá trị hơn hàng ngàn những câu nói yêu thương sáo rỗng ■

Đặng Ngọc Tinh

Em Là Phụ Nữ Việt Nam

*Đất nước mình bốn mùa hương sắc vẫn vương
Bởi đất trời sinh muôn loài hoa trái
Cũng như mẹ Âu Cơ sinh ra con gái
Để cuộc đời đầy ắp những yêu thương*

*Như loài hoa em rực rỡ sắc hương
Dâng cho đời những sinh sôi mật ngọt
Như bình minh con chim cao tiếng hót
Như dòng xanh dòng nước mát trong lành*

*Ấy mà khi đất nước có chiến tranh
Vẫn là hoa dẫu dập vùi bom đạn
Vẫn gan góc như xương rồng trên cát
Bên hố bom - em tươi sắc rạng ngời*

*Theo tiếng gọi non sông cùng hàng triệu con người
Xẻ dọc Trường Sơn em là hoa trên vách núi
Tải đạn gửi lương trên đầu bom Mỹ dội
Vượt ngầm xe qua em mở mọi cung đường*

*Em là hoa trên khắp các chiến trường
Cùng cả nước dệt Mùa xuân Đại thắng
Đất nước bình yên trong hồng tươi sắc nắng
Em vẫn là hoa dâng đời những ngát hương*

*Hình dáng em quá đỗi thân thương
Với dân tộc em tô hồng trang sử
Với nhân sinh em là hoa bất tử
Bởi em là người Phụ nữ Việt Nam*

Trường Tôi

□ NGUYỄN THỊ GIA BỬU

(Giáo viên Trường THPT Bình Long)

“Trường em ngồi mới đỏ hồng/Mọc lên tươi thắm giữa đồng lúa xanh/Gió về đồng lúa reo quanh/Vẫy chào những bước chân nhanh tới trường”.
(Nguồn: Nguyễn Bùi Vợi, *Tập đọc lớp 1*, NXB Giáo dục, 1985).

Năm tháng trôi đi, trải qua biết bao nhiêu cấp học, thế nhưng những câu thơ vỡ lòng của ngày nhỏ vẫn nằm sâu trong kí ức mỗi người, để nhớ về những ngôi trường mà ta đã đi qua, đã gắn bó với một thời hoa niên nhiều ngây ngô, tinh nghịch nhưng rất trong sáng và ngọt ngào.

Ai cũng sẽ có một ngôi trường để nhớ, để thương, để nuôi tiếc, để hoài niệm... Tôi cũng có một ngôi trường của riêng mình, ngôi trường của thời Trung học Phổ thông, của lứa tuổi đủ lớn để biết định hình mơ ước, nung nấu những khát khao. Chúng tôi là những đứa trẻ lớn lên với trường làng, xóm nhỏ. Học hết Cấp 2, gia đình khó khăn, mẹ bảo, thi điểm cao thì được ra huyện học tiếp, còn không thì nghỉ, đi cuốc đất, làm rẫy phụ mẹ. Tự dưng, tôi đó về, chữ nghĩa chạy ào ào vào đầu, bởi cứ gấp sách lại, là nghĩ tới cảnh xạc cỏ, bở phân, tưới tiêu, gặt lúa đến

hết đời, tôi sợ chết khiếp. Thế là hết mùa hè năm ấy, tôi hăm hở nâng cấp chiếc xe đạp cà tàng, chuẩn bị hành trình vượt sáu cây số ra trường huyện, mỗi ngày theo đuổi tri thức.

Ngôi trường THPT Bình Long trong những câu chuyện truyền thuyết mà các đàn anh, đàn chị thường tự hào kể, nằm ngay vị trí trung tâm của huyện nhà. Chúng tôi, những học sinh của các xã nhỏ, mang nhiều tâm trạng ngổn ngang, vừa rụt rè, sợ hãi, vừa nao nức, hồi hộp bước qua cổng trường. Trường tôi cổ kính, rợp mát bóng cây bàng già, hai dãy lầu nằm song song, vòng quanh sân trường với những bãi cỏ, hàng cây. Những dãy ghế đá được đặt trong khắp khuôn viên, thăm lặng chứng kiến lớp lớp thế hệ học sinh học tập, chơi đùa và trưởng thành, lắng nghe những câu chuyện của một thời áo trắng nhiều vụng dại, đáng yêu.

Là thế hệ 8x đời đầu, thanh xuân của chúng tôi không có điện thoại, Wifi, không game online hay facebook nên tình bạn, tình thầy trò rất lắng sâu, đọng đầy nhiều cảm xúc. Tôi nhớ cô giáo Chủ nhiệm của mình, người luôn quan tâm, thông cảm với những hoàn cảnh khác nhau của học sinh. Ngày ấy, đa số gia đình của học sinh rất nghèo, cô luôn tạo điều kiện cho chúng tôi làm hồ sơ xin miễn giảm. Có lần, tôi hư xe, đến lớp trễ, cô nhìn tôi bằng ánh mắt lo lắng và cảm thông... Tôi nhớ

thầy dạy Toán, người đã gặp riêng, và bảo “Thầy không lấy tiền học thêm của em đâu, cố gắng học đi nhé”. Nhớ cô dạy Tiếng Anh, kiên trì luyện phát âm cho chúng tôi, những học sinh trường làng rụt rè, ngại nói, ngại phát biểu. Nhớ cô giáo dạy Văn, luôn tỉ mỉ nhận xét, diu dặt và truyền cảm hứng, bồi dưỡng cho tôi tình yêu Văn học, để rồi sau này, tôi say đắm với thế giới văn chương ấy cả đời. Nhớ lớp học nữ quyền, chỉ có 8 bạn nam, luôn rộn rã tiếng cười, cùng chơi, cùng học, cùng thi đua, phấn đấu. Nhớ kỷ niệm cắm trại Hội Xuân, những ngày học quân sự lặn đất bột hội đồng... Con đường đến trường của chúng tôi có thể xa xôi, gập ghềnh, gian nan nhưng không lẻ loi, đơn độc bao giờ.

Đi qua những năm tháng học trò, chúng tôi mỗi người, mỗi ngả. Đứa mơ thành, mộng thực, bước chân vào giảng đường Đại học, thỏa sức vẫy vùng giữa trời Sài Gòn hoa lệ. Đứa ở lại quê nhà, vừa học, vừa làm, gần gũi gia đình, góp phần xây dựng quê hương. Tôi làm cô giáo, trở về trường giảng dạy, về lại giữa những vòng tay diu dặt của các thầy cô cũ, nay là những đồng nghiệp đáng kính, tiếp nối hành trình gieo trồng tri thức, thấp lửa khát vọng cho những thế hệ tương lai. Tình yêu với hàng cây, lớp cũ, trường xưa, hòa cùng với tình yêu bảng đen, phấn trắng trên bục giảng thân quen,

chính là động lực giúp tôi luôn nỗ lực không ngừng, cố gắng trở thành tấm gương sáng cho học sinh noi theo, giống như cách, tôi đã được hướng theo những tấm gương sáng của thầy cô mình vậy.

Tôi viết những dòng này, khi đã trải qua mười lăm năm gắn bó với lớp học, sân trường, với những gốc bàng già trầm tĩnh khi Thu về, những bông hoa tràn vàng rực khi Xuân đến và cả tiếng ve rộn ràng, inh ỏi khi Hè sang. Trải qua nhiều biến động, thăng trầm, nhiều hoài nghi, trăn trở, tôi vẫn luôn vững tin và tự hào về hành trình gieo chữ, trồng người mà mình đã chọn. Ngoài kia, những chiếc lá trạng nguyên vẫn đang chờ chúng tôi thấp lên màu xanh tươi thắm, những ước mơ nhỏ bé nhưng mãnh liệt vẫn đang cần chúng tôi kiên trì thấp lửa, những khát vọng nung nấu trong trái tim của các thế hệ học sinh vẫn đang cần chúng tôi tiếp sức rực cháy. Vậy nên, chúng ta, những người làm vườn mẫn cán của đất nước vẫn luôn tin, luôn yêu, luôn trầm lặng góp phần ươm xanh những chồi cây, giúp chúng tự tin vươn thẳng cành, đón lấy ánh sáng để tiếp thêm sức mạnh, vươn cao kiêu hãnh, tỏa sắc rực rỡ dưới ánh mặt trời. Một năm học mới đã bắt đầu, trồng trường đã điểm, cổng trường đã mở ra, chúng tôi lật trang giáo án mới, chào đón các em học sinh hăm hở bước chân nhanh đến trường ■

THẦY TÔI

□ BÙI THỊ BIÊN LINH

(Nguyên Giáo viên Trường THPT Phước Bình)

Với những nghệ sĩ nhí chúng tôi trong nhóm “Búp trên cành” năm xưa, nhà văn Lê Bình thật gần gũi, thân thương như một người cha. Dù đã xa cách mấy chục năm nhưng khi gặp lại nhau, nói đến chú Bình là đứa nào cũng hân hoan nhắc lại những kỷ niệm thật đẹp, thật vui về ông.

Hồi ấy, khi nhà văn Nguyễn Khoa Đăng chuyển vào miền Nam công tác, thì nhà văn Lê Bình được Hội Văn học Nghệ thuật Thái Bình phân công phụ trách nhóm các cháu có năng khiếu sáng tác văn học nghệ thuật, cùng với nhà thơ Kim Chuông. Chú Lê Bình rất vui tính. Chú ở tập thể còn chúng tôi ở nội trú nên chú cháu rất thân thiết. Trong lớp, còn có Lê Quang Đôn là em trai út của chú. Ngoài giờ học, chú bày nhiều trò chơi cho chúng tôi đỡ nhớ nhà. Chú hay kể chuyện và đánh đàn cho chúng tôi nghe, chú kéo nhị cũng rất hay. Ngày trước chú là cán bộ địa chất. Trong một lần đến thăm đoàn, thấy chú Bình biết làm thơ và có nhiều bài hay, nhà thơ Xuân Diệu đã đưa ông về làm công tác văn nghệ. Gia đình chú, hầu như ai cũng học rất giỏi, làm thơ rất hay. Nhưng chú bảo: “Chú thích được gọi là nhà văn”. Thời kỳ đầu, sau giải phóng, đất nước còn bao khó khăn, thiếu thốn nhưng các bác Lê Duy Lễ, Bút Ngừ, Nguyễn Văn, Kim Chuông, Lê Bình, Nguyễn

Khoa Đăng,... cùng các nghệ sĩ khác vẫn dành cho chúng tôi sự ưu tiên đặc biệt từ chế độ ăn uống đến sinh hoạt hằng ngày. Chúng tôi được dạy viết Văn, làm Thơ, học Nhạc, học Vẽ, đứa nào có năng khiếu gì, đều được các nghệ sĩ tận tình dạy dỗ, chấp cánh ước mơ. Mỗi tác phẩm của chúng tôi ngày ấy, đều được các bác, các chú nâng niu, được đăng trên các báo, đọc trên các đài phát thanh. Nhà thơ Kim Chuông, nhà văn Lê Bình luôn gần bó với chúng tôi vì hai chú là hai thầy Chủ nhiệm. Mỗi khi đi thực tế để sáng tác, chú Lê Bình hay dùng xe đạp chở tôi với Đỗ Mai Hương đi lấy tư liệu dù trời nắng chang chang. Hồi ấy, trong nhóm học, tôi và Mai Hương chuyên về Văn xuôi. Các bạn khác, đa số làm Thơ. Những bài bút kí như: Làng cửa biển, Đêm trăng ở làng, chú Hoa,... của tôi được giới thiệu trên các báo hồi đó có một phần lớn công lao của nhà văn Lê Bình.

Ngày ấy tôi nhút nhát, vụng về và chậm chạp, tôi ít nói và hay tự ti. Chú Bình hay khuyến khích tôi phải mạnh dạn lên, hòa đồng cùng với các bạn. Còn nhớ một hôm, chúng tôi được UBND tỉnh chiêu đãi cơm, lúc về, chú Bình hái được một chùm hoa ngọc lan rất thơm. Những cánh hoa thon dài, trắng ngà tuyệt đẹp. Các bạn tôi tranh

nhau đòi xin. Riêng tôi chỉ đứng từ xa nhìn mà không dám xin. Chú bảo:

- Bây giờ, chú sẽ cho đưa nào hiền nhất.

Rồi đưa cho tôi cành Ngọc Lan trước con mắt ngạc nhiên của chúng bạn. Chúng nó lại nhao nhao:

- Cháu hiền! Cháu hiền! Chú ơi cháu mới hiền mà!

Chú Bính cười xua tay. Còn tôi, tôi sung sướng ngắm những bông hoa lan xinh đẹp, và thầm cảm ơn chú rất nhiều.

Năm 1979, tôi phải xa các bác, các chú và các bạn, xa khoảng thời gian kỳ diệu tuổi thơ, để theo cha mẹ vào miền Nam lập nghiệp. Các chú, các bạn viết lưu bút cho tôi với bao tình cảm thân thương. Chú Lê Bính viết cho tôi rằng:

“Biển - cái gì trong xanh

Biển - cái gì dữ dội

Biển - cái gì dịu êm

Biển - cái gì sóng gió

Quý và cảm ơn một cây bút xông xáo, nhanh khỏe, chân thật. Chú rất ghét hoa phong lan. Chú quý những cây thông sừng sững. Cháu đã để lại cho chú ấn tượng đẹp về một cô bé khiêm nhường, biết vượt lên hoàn cảnh khó khăn để học tập và thành công. Nhớ phát huy mãi những điều này cháu nhé. Nhớ và thương cháu. Chú Lê Bính”.

Tôi đã khóc vì xúc động khi đọc những dòng lưu bút ấy. Sau này, trên chặng đường học tập đầy gian khó ở

phương Nam, những dòng lưu bút ấy vẫn là lời cổ vũ, động viên tôi không chùn bước.

Tôi nhớ như in ngày 8-8-2015, các bạn trong nhóm Búp trên cành năm nào đã tìm lại được nhau sau gần 40 năm xa cách, mỗi đứa mỗi phương trời. Các bạn cùng chú Kim Chuông về thăm chú Lê Bính. Khi chú đang bị bệnh hiểm nghèo, các bạn chụp ảnh đăng lên facebook, tôi lại được nhìn thấy chú ngồi giữa các bạn tôi. Chú kéo đàn say sưa cho các cháu nghe như hồi bé. Nhìn chú gầy, tóc đã rụng nhiều nhưng vẫn là chú ngày nào: hiền hậu, dí dỏm. Tôi tìm cách nhờ các bạn: Thanh Bình, Hồng Oanh mang ít quà quê biếu chú và một lá thư để báo cáo với chú rằng dù khó khăn, ở phương Nam tôi vẫn nhớ lời chú dặn. Chú cháu tôi nói chuyện qua điện thoại đầy xúc động. Chú gửi tặng gia đình và trường tôi cuốn sách các bài thuốc Đông y được chú viết bằng thơ vô cùng ngắn gọn, dễ thuộc. Cuốn Đông Y truyền khẩu, được bộ Y tế cấp phép lưu hành. Chú gửi cho tôi tập thơ “Miền gió thức” của chú, vừa xuất bản. Tôi đã đưa cho đồng nghiệp và những học trò giỏi của mình đọc những cuốn sách này. Tôi chụp ảnh khi họ đọc và gửi cả bài họ cảm nhận về tác phẩm của chú ra tặng đề động viên ông, mong nhà văn phấn chấn để vượt qua bệnh tật. Các bạn nhóm Búp trên cành của tôi cũng thay phiên nhau đến động viên chú. Gặp lại các cháu, những đứa trẻ

nhỏ năm xưa, chú rất vui mừng. Chú điện thoại khoe với tôi về sức khỏe đã được cải thiện và bảo:

- Đợt này khỏi bệnh, chú sẽ in sách gửi tặng cho các học sinh ở vùng sâu, vùng xa. Chú sẽ tặng cho trường cháu!

Tôi nói với ông rằng chúng tôi sẽ rất vui mừng đón nhận.

Tôi nhớ mãi đúng 14 giờ 27 phút ngày 20-11-2015, chú điện cho tôi. Tôi vừa cầm máy chưa kịp nói gì, chú đã bảo:

- Cháu đừng nói gì. Để yên chú nói, không thì tí nữa mệt chú không nói được. Chú dặn cháu mấy điều: *Thứ nhất, cháu và các bạn không bao giờ được quên ơn các bác, các chú, đặc biệt là chú Kim Chuông. Thứ hai, cháu nhất định phải quay lại sáng tác, đừng để khả năng bị phí hoài như những năm qua. Thứ ba, cháu phải giữ nguyên cách viết vốn có của mình đó là giản dị, giàu cảm xúc, chân thật, không được bắt chước, vay mượn,...*

Rồi chú khoe: Hôm nay chú đi được 37 bước rồi, chắc ít bữa nữa chú khỏe lại!

Tôi không ngờ, đó là cuộc trò chuyện cuối cùng của chú cháu tôi. Vì chỉ vài ngày sau, các bạn tôi ở Thái Bình: Bùi Lan Anh, Nguyễn Nga, Phạm Hồng Oanh điện thoại thông báo rằng: Chú Bính đang nguy kịch. Tôi lặng người khi nhận hung tin. Đúng sáng ngày 9-1-2016 âm lịch, nhà thơ Kim Chuông điện vào báo tin: nhà thơ Lê Bính đã ra

đi lúc 5 giờ sáng. Tôi đứng lặng ngoài hành lang lớp học, mặc cho nước mắt tuôn rơi. Đêm ấy, tôi đã viết:

“...

Nghe lời chú, lại được sự động viên giúp đỡ của nhà thơ Kim Chuông cùng các bạn nhóm Búp trên cành, tôi gắng thu xếp công việc dạy dỗ để dành thời gian sáng tác trở lại sau gần 15 năm ngừng viết. Tháng 11-2015 cuốn thơ “Ý nghĩa ban mai” của tôi, nhờ sự giúp đỡ của nhà thơ Kim Chuông đã chính thức ra đời và được nhận giải thưởng của Ủy ban Toàn quốc Liên hiệp Các Hội Văn học Nghệ thuật Việt Nam. Ngày 17-1-2017, truyện ngắn “Lời thầy” của tôi lại được trao giải Nhất trong tổng số 15.271 bài dự thi của các giảng viên, sinh viên các trường Đại học, các học viên, các trường Cao đẳng, các giáo viên, học sinh các trường THPT, THCS và Tiểu học trên phạm vi toàn quốc do Trung ương Đoàn phối hợp với Báo Sinh viên Việt Nam tổ chức. Vinh dự này đối với một người cầm bút không chuyên như tôi thật thiêng liêng. Nếu không có lời dặn dò, nhắc nhở của nhà văn Lê Bính sự tận tâm hướng dẫn, giúp đỡ lớn lao của nhà thơ Kim Chuông thì tôi đã không có niềm vui trên và đã mãi mê với cuộc sống mưu sinh, đánh mất đi cơ hội để có những tác phẩm ghi lại, lưu giữ những gì tốt đẹp trong cuộc đời mà tôi từng có được ■

Hương Tóc Học Trò

□ LÊ THÀNH VĂN

Tôi nghĩ, thời học trò, cậu con trai nào được giáo viên Chủ nhiệm cho ngồi bàn ở vị trí phía sau lưng con gái là một điểm phúc nhất đời vậy. Ngồi ở vị trí ấy, thứ nhất việc học cũng đang hoàng hơn, bởi con gái thường chăm học, mà việc ngồi gần “người hàng xóm” biết chăm chỉ ít nhiều sẽ có ảnh hưởng tốt đến ta. Thứ hai, chỉ có thằng con trai nào quá kém thôi, chứ bèo bọt lắm phải được dăm ba bài thơ xuất thần viết tặng người đẹp. Phải nói, về khoản này, tôi được xếp vào hạng may mắn hẳn như suốt mấy năm học Cấp Ba, thành thứ thơ ca cứ trào dâng như suối, mà toàn thơ tình không mới tuyệt chứ!

Bây giờ mỗi lần về thăm lại trường xưa, thầy cũ, nỗi nhớ đầu tiên dâng lên trong trái tim tôi là mùi hương tóc ai kia dịu dàng trong lớp học. Nhất là mỗi độ Hè sang, có lúc đang ngồi làm việc mà tôi cứ thử người ra lắng vọng tiếng ve ngân. Có lẽ tiếng ve ồn ả quá, ai mà chẳng nhận ra bước chân mùa hè đang chạy về trú ngụ đất trời. Không gian ánh lên sắc phượng hồng da diết như hôm nào trong buổi học cuối cùng, mắt ai chột đỏ hoe trong tiết học. Riêng tôi cứ thương thương mùi tóc, thần thờ như thằng mộng du, đi lang thang mấy buổi chiều sau đó, mãi muộn mới chịu về nhà khiến ba mẹ cháy ruột cháy gan lo lắng cho mình.

Hương tóc học trò thơm thơm mùi cỏ hoa sân trường tỉnh mơ thức giấc. Mấy mươi năm trước, con gái thôn quê gội tóc chủ yếu cũng chỉ hoa lá vườn nhà, nào đã có các loại dầu gội

chiết xuất phong phú như giờ đây. Có hôm tôi nghe mùi bồ kết thơm thoang thoang, nhẹ nhàng theo người bạn gái đến lớp. Tâm hồn như trôi vào một cõi mê ly, xao xuyến vô cùng. Tôi ngồi học mà chữ nghĩa thầy cô giảng cứ bay ra cửa sổ, không sao vào được. Thầy giáo mới tài chứ, bắt tôi đứng lên hỏi lại câu thầy vừa giảng, tôi đứng ngẩn tò te ấp ớ không nói được nên lời. Thầy bảo cái anh này “nhân tại tâm bất tại” (thân xác ở đây mà tâm hồn ở đâu chỗ khác!). Sau này làm giáo viên đứng lớp, anh nào ngồi sau con gái mà mộng mơ là tôi phát giác liền. Bây giờ, sau mấy mươi năm làm nghề dạy học, tôi dường như vẫn thấy hoa cỏ sân trường thơm thảo tóc ai xưa một thời đi học.

Gần ba mươi năm thơ đại tuổi học trò qua đi, mỗi lần về thăm trường cũ, tôi vẫn cố tình đến phòng học lớp mình xưa cũ, len lén nhìn vào nơi vị trí cái bàn mà tôi ngồi học, nhất là cái bàn phía trên mình nữa, thử đoán có người con gái chung lớp dịu dàng đang đưa mái tóc. Dường như trong sâu thẳm lòng mình, mùi hương tóc cũ vẫn còn đây như mới ngày nào, khê khàng và thơm thơm quyến rũ. Tôi cố hít sâu vào lồng ngực mùi hương kỷ niệm quen thân như muốn níu giữ chút yêu thương ngày xưa thân ái. Một tiếng thở dài thật nhẹ ưu tư sau đó cũng tràn sang hơi thở của mình trong nỗi luyến tiếc hòa âm. Chao ôi! Nhớ sao mùi hương tóc cũ, hương tóc học trò một thuở mê say! ■

Kỷ Niệm Nhỏ Với Nhà Thơ Lớn

□ PHẠM THỊ KHÁNH

(Giáo viên Trường THCS&THPT Diêu Ong)

Kỷ niệm cũng giống như những phím đàn - khi chạm tay vào âm thanh sẽ ngân lên mãi. Kỷ niệm không phải lúc nào cũng là tuyệt vời mà có cái buồn, cái vui, cái hay cái dở, có cái muốn nhớ, có cái muốn quên. Kỷ niệm cũng không phải lúc nào cũng là trong quá khứ tuổi thơ mà kỷ niệm có thể là những mảnh ghép lát cắt của cuộc sống vừa mới xảy ra đây trong cuộc sống hiện tại. Và kỷ niệm cũng chẳng phải là những gì lớn lao làm suy diễn ra trong suốt những năm, những tháng dài đằng đẵng nó có thể chỉ là một giây, một phút rất ngắn ngủi mà trở nên bất tử trong lòng người. Với tôi phút giây bất tử ấy, âm thanh ngân

vang của phím đàn ấy chính là khoảnh khắc tôi được chụp riêng tấm hình với nhà thơ Trần Đăng Khoa tại lớp Bồi dưỡng Kỹ năng Sáng tác Văn học năm 2022 do Hội Văn học Nghệ thuật tỉnh Bình Phước phối hợp Sở Giáo dục và Đào tạo tổ chức, diễn ra tại Nhà khách Tỉnh ủy khóa ngày 5-7/8/2022.

Học viên tham dự lớp bồi dưỡng gồm có 25 giáo viên Ngữ văn của 1 số trường THPT trên địa bàn tỉnh Bình Phước và các hội viên Chi hội Văn học thuộc Hội Văn học Nghệ thuật tỉnh. Tham gia bồi dưỡng, ngoài nhà thơ Trần Đăng Khoa còn có nhiều các nhà văn, nhà thơ tên tuổi khác của làng văn học đương đại

Nhà thơ Trần Đăng Khoa, nhà thơ Bảo Ngọc và lãnh đạo Hội VHNT chụp hình lưu niệm với các học viên tại Lớp Bồi dưỡng Kỹ năng Sáng tác Văn học năm 2022. Ảnh: Vũ Trần

Nhà thơ Trần Đăng Khoa chia sẻ với các học viên kinh nghiệm kỹ năng sáng tác.

Ảnh Vũ Trần

Việt Nam như Nguyễn Minh Ngọc, Bảo Ngọc, Trần Quốc Toàn, Hoàng Quý.

Trần Đăng Khoa ngoài là một nhà thơ ông còn là một Đại tá Quân đội, một Nhà báo, Biên Tập viên Tạp chí Văn nghệ Quân đội, Phó Chủ tịch Hội Nhà văn Việt Nam. Ông Tốt nghiệp trường Viết văn Nguyễn Du, Tốt nghiệp Học viện Văn học thế giới M.Gorki thuộc viện Hàn lâm khoa học xã hội Nga. Ông từng là lính Hải Quân. Ông được mệnh danh là “Thần đồng thơ trẻ” khi mới 7,8 tuổi đã có một số sáng tác được đăng báo. Năm 10 tuổi ông có cả tập thơ đầu tiên cho mình: “Từ góc sân nhà em”, “Góc sân và khoảng trời”. Những bài thơ của ông dưới góc nhìn của một cậu bé gắn liền với những kỷ niệm của tuổi thơ đã chiếm trọn tình cảm của bao thế hệ trong đó có cả

tôi; “Hạt gạo làng ta”, “Cây dừa”, “Mưa”, “Ảnh Bác”, “Sao không về Vàng ơi”, “Đám ma bác giun” và cho đến tận bây giờ tôi vẫn còn nhớ và thuộc những bài thơ này. Hình ảnh của Nhà thơ đã in đậm trong tâm trí tôi với những bài thơ ngộ nghĩnh, đáng yêu ngay từ khi tôi còn là cô bé học Tiểu học và đó cũng là một phần, một mảnh ghép đã lấp cánh cho tình yêu văn chương của tôi được nảy nở. Rồi giờ đây được gặp ông trong lớp học này, được nghe ông tâm sự, sẽ chia trong không khí cởi mở, thân tình, ấm áp và gần gũi, dạt dào cảm xúc văn chương bởi sự thân thiện và gần gũi của nhà thơ Trần Đăng Khoa, một lần nữa hình ảnh nhà thơ đã làm khơi dậy tình yêu với văn học thuở nào trong tôi được sống dậy, sau những năm tháng bị ngu

quên bởi những lo toan đời thường của cuộc sống đã vô tình che lấp mất.

Trở lại với kỷ niệm của chính mình về nhà thơ, như thường lệ, sau mỗi buổi trao đổi, truyền đạt kinh nghiệm sáng tác, các học viên đều chụp hình chung cùng các báo cáo viên, chụp tập thể, chụp cá nhân,... Tính tôi xưa nay hướng nội và khá rụt rè, ngại giao lưu nên chỉ chụp tập thể mà ngại ngừng khi chụp riêng, ngại không phải vì nhà thơ mà ngại khi thấy đám đông nhìn mình mà họ không phải học sinh của mình. Trong lúc mọi người ai ai cũng tranh nhau để được chụp tấm hình với nhà thơ trong lòng tôi cũng rất háo hức, cũng ao ước được có tấm hình của nhà thơ để làm kỷ niệm. Và tôi đã lấy hết quyết tâm, sự dũng cảm của mình ra, đưa chiếc điện thoại cho một cô bạn mới quen nhờ bạn chụp cho mình tấm hình cùng nhà thơ. Nhưng khi tôi cứ lại gần nhà thơ lại có các bạn khác chạy nhanh hơn, nhanh miệng hơn, kéo nhà thơ xin chụp cùng, cứ như thế, như thế tôi chỉ biết đứng gần đó để nhìn và thầm nhủ “Thôi để các bạn chụp hết đi, mình sẽ chụp sau cùng vậy”. Riêng không biết lúc đó nhà thơ có thấy một cô giáo cứ tiến lại gần ông, sau lại lùi lại nhường chỗ cho các bạn khác không. Nhưng giây phút hạnh phúc, cảm động bỗng vỡ òa trong tôi khi có một bạn lại

sắp xin chụp với mình thì nhà thơ quay sang phía tôi và nói “Tôi chụp với em này”, mặc dù khi đó tôi chưa nói lời xin chụp chung cùng nhà thơ. Với mọi người chụp chung tấm hình cùng nhà thơ chẳng có gì to tát, chẳng có gì là kỷ niệm đáng nhớ, với họ là bình thường nhưng với tôi, khoảnh khắc ấy, phút giây ấy đã trở thành bất tử. Dù mai này nhiệt huyết văn chương có phai phai, tôi có thể không còn nhớ rõ khuôn mặt của nhà thơ, nhưng phút giây này, kỷ niệm ngày, cảm xúc này sẽ sống mãi không bao giờ phai trong tim tôi.

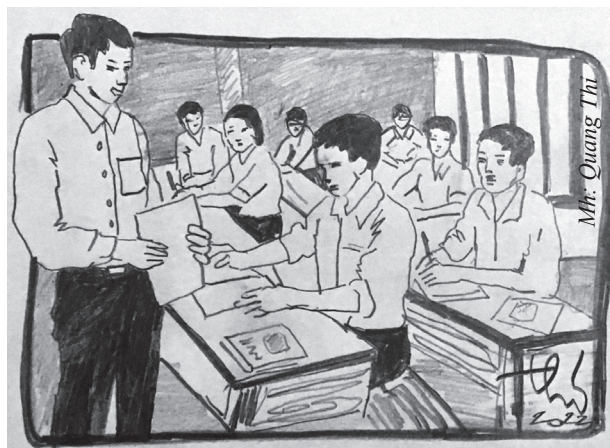
Kết thúc lớp bồi dưỡng ngoài việc tiếp thu được những kiến thức bổ ích về những trải nghiệm của nhà thơ, nhà văn, kỹ năng phát hiện khai thác đề tài, kỹ năng sáng tác Truyện ngắn, Tiểu thuyết, viết Tản văn, Tạp bút, Ghi chép, Ký sự, các xu hướng sáng tác thơ ca, văn xuôi đương đại và đặc biệt một phân khúc nhỏ trong dòng chảy lớn đó là làm sao để khơi dậy dòng văn học nhà trường... thì tôi và các học viên đều gặt hái được cho mình rất nhiều kỷ niệm, tình cảm với các báo cáo viên học viên của lớp học. Một khóa học thiết thực, đầy ý nghĩa.

Cảm ơn Sở Giáo dục và Đào tạo; Hội Văn học Nghệ thuật; Nhà khách Tỉnh ủy đã tổ chức chương trình ■

Không Chỉ Một Tình Yêu

□ DUY PHÚC

(Giáo viên Trường THPT Đồng Xoài)

Nếu có ai hỏi tôi rằng, tôi yêu nghề nào nhất, tôi sẽ tự hào mà trả lời rằng: Tôi yêu nghề giáo. Đối với tôi nghề giáo không đơn thuần là một cái nghề, một niềm đam mê, mà nghề giáo với tôi còn là một ân tình.

Ngày đó, gia đình tôi rất khó khăn. Việc tôi vẫn được đi học như bao người bạn cùng trang lứa là cả niềm hạnh phúc và cố gắng của gia đình tôi. Biết bao lần tôi phải đứng trước nguy cơ bỏ học, nhưng chính nhờ tấm lòng yêu thương và sự quan tâm của những người thầy, người cô đáng kính mà tôi mới có được mọi thứ như ngày hôm nay. Năm tôi học lớp 9, khi kỳ thi Tốt nghiệp THCS đến gần cũng là lúc tôi được giáo viên Chủ nhiệm thông báo: Em không đủ điều kiện dự thi vì không có bằng Tốt nghiệp Tiểu học. Lúc đó, cả bầu trời mơ ước trong tôi

sụp đổ. mấy ngày liền tôi không đến lớp. Trong tâm trạng buồn bã và tuyệt vọng đó, tôi đã viết thư cho thầy hiệu trưởng của trường Tiểu học mong muốn được giúp đỡ. Lúc tôi tuyệt vọng nhất cũng là lúc tôi nhận được thư trả lời của thầy cùng tờ Giấy Chứng nhận Tốt nghiệp Tiểu

học. Cảm giác trong tôi giây phút ấy là hạnh phúc, mãn nguyện và biết ơn. Nếu không có thầy không biết cuộc đời tôi sẽ đi về đâu. Lần đầu tiên tôi cảm thấy biết ơn, trân trọng và yêu nghề giáo rất nhiều. Tôi đã viết thư cảm ơn thầy trong nước mắt...

Tôi bước vào môi trường mới THCS, THPT Đồng Xoài với bao lo lắng. Trường cách nhà tôi 11km. Mỗi buổi sáng, tôi phải dậy từ 5h30 sáng để đi học. Mẹ tôi phải bán từng mớ rau, nải chuối, con gà... để nuôi tôi ăn học. Sáng tôi đi học, chiều tôi phải đi cắt củi, xẻ gỗ để phụ giúp gia đình. Năm tôi học lớp 11, Chị gái tôi đi lấy chồng, bà nội tôi mất. Một lần nữa tôi lại đối mặt với nguy cơ bỏ học. Biết được hoàn cảnh, cô Oanh giáo viên chủ nhiệm cùng các bạn trong lớp đã quyên góp để giúp đỡ tôi. Nhà

trường xét miễn học phí cho để tôi được tiếp tục theo học. Một lần nữa nặng ân tình của thầy cô, của nghề giáo đã thấp lên bao hy vọng. Tôi yêu và quyết tâm theo nghề thầy giáo để đền đáp món nợ ân tình với quý thầy cô và để có cơ hội giúp đỡ những đứa trẻ có hoàn cảnh như tôi được thấp lên hy vọng.

4 năm học Đại học nhanh chóng trôi qua, cầm trên tay tấm bằng Cử nhân, tôi quyết định xin vào ngành Sư phạm. Tôi viết đơn tình nguyện lên dạy tại một huyện biên giới trong 5 năm. Ngày đầu đặt chân về trường tôi cũng hơi lo lắng. Nhưng rồi nhiệt huyết của tuổi trẻ đã giúp tôi hòa nhập rất nhanh với ngôi trường mới. Nhận chức Bí thư Đoàn trường và bắt đầu mục tiêu đào tạo giúp đỡ thế hệ trẻ, đặc biệt là những em học sinh có hoàn cảnh khó khăn có nguy cơ phải bỏ học, tôi tận dụng tất cả những nguồn học bổng từ các mạnh thường quân để giúp đỡ các em. Tôi cảm thấy vui, tự hào về những đóng góp của mình. Sau 4 năm gắn bó với huyện Bù Đốp, tôi xin chuyển công tác về trường THPT Đồng Xoài. Tiếp tục giữ chức Bí thư Đoàn trường, vừa giảng dạy. Tôi có thể tự hào rằng trong suốt 10 năm gắn bó, cống hiến cho công tác Đoàn, chưa khi nào Đoàn trường phải đứng thứ 2 và bản thân tôi luôn được đánh giá là Bí thư Đoàn xuất sắc, được Trung ương Đoàn tặng nhiều Bằng khen. Năm học

2008 - 2009 khi bạo lực học đường trở thành nỗi ám ảnh đối với học sinh, phụ huynh và trường học. Tôi đã cho lắp đặt hệ thống camera góp phần ngăn chặn hiệu quả thực trạng bạo lực tại trường THPT Đồng Xoài. Công trình đã được Tỉnh Đoàn đánh giá rất cao về sự sáng tạo và hiệu quả. Năm học 2009-2010 để giúp đỡ được nhiều hơn những học sinh có hoàn cảnh khó khăn trong trường, tôi đã tổ chức đêm văn nghệ gây quỹ “Thắp sáng ước mơ”. 40 triệu đồng tiền ủng hộ, 40 suất học bổng có ý nghĩa. Đó là những đóng góp để khép lại quãng thời gian 10 năm cống hiến cho Đoàn Thanh niên của tôi. Ngày trở về tổ chuyên môn có đồng nghiệp hỏi, 10 năm làm Đoàn mà không được gì à? Tôi đã mạnh mẽ trả lời: Được những tấm lòng và tình yêu thương...

Trong thời đại 4.0, cùng với nền kinh tế thị trường và quá trình hội nhập Quốc tế hiện nay theo nghề giáo, thực sự tâm huyết đam mê với nghề cũng thật khó. Để giữ lửa đam mê với nghề nghiệp, bản thân tôi phải làm nhiều nghề khác nhau để chăm lo cho gia đình và để tiếp tục theo nghề gõ đầu trẻ. Tôi tâm nguyện rằng khi nào còn sức để cống hiến, tôi sẽ cháy hết mình vì học sinh và vì những người đã cho tôi có ngày hôm nay. Cảm ơn nghề giáo đã cho tôi biết phải sống xứng đáng. Cảm ơn quý thầy cô đã cho tôi có ngày hôm nay. Cảm ơn cuộc đời! ■

Nguyễn Đức Quang

Nhớ Ôn Thầy Cô

Lần đầu em đi Mẫu giáo
Cô nắm tay em dịu dàng
Em nhìn qua khung cửa lớp
Nhoài theo bóng mẹ ngoài sân

Em quen dần theo năm, tháng
Cô thương dạy dỗ bảo ban
Lớp Một vỡ lòng con chữ
Lớp Hai em đọc đúng vần

Tiểu học ngôi trường rêu cũ
Thơm mùi vở mới mẹ mua
Nhớ hoài những ngày mưa, lũ
Thầy cô ướt áo dẫn đường

Trung học em theo chúng bạn
Tụm năm, tụm bảy chiêu trò
Lắm khi vui quên bài vở
Mất thầy nhiều lúc buồn xo

Lớp Mười em dần thay đổi
Mười Một em học không ngừng
Mười Hai luyện thi tốt nghiệp
Thầy cô giúp em tự tin

Trúng tuyển em vào Đại học
Rộn ràng tung cánh bay xa
Chia tay thầy cô bè bạn
Nghe lòng xao xuyến băng khuâng

Lâu dần chưa thăm trường cũ
Thầy cô tóc đã ngả màu
Đón đưa học trò bao chuyến
Con đồ chở chữ nặng mang

Có thầy cô giờ đã mới
Bước cao bước thấp đến trường
Có thầy cô giờ đã nghỉ
Tuổi cao vui thú điền viên

Lần gỡ những dòng lưu bút
Từng trang giấy trắng ố vàng
Hiện về thật nhiều kỷ ức
Một thời áo trắng tuổi hoa

Nhớ ơn các thầy cô giáo
Cho em tri thức vào đời
Những người lái đò thầm lặng
Nối liền những bến bờ xa!

Ảnh: TL

Đỗ Thanh Bình

Cô Giáo Vùng Cao

*Trời vừa hứng ánh nắng vàng
Cô đã vượt suối, băng ngàn đến đây
Giúp trò bù đắp kịp ngay
Kiến thức thiếu hụt những ngày học qua.*

*Tiêm phòng dịch đã lùi xa
Trò vui rộn rã hát ca vang trường
Được cô chăm chút yêu thương
Em mau khôn lớn can trường giỏi giang.*

*Cô là hoa ban của làng
Trắng hồng, thơm ngát, dịu dàng mến yêu
Động viên con trẻ sớm chiều
Vượt khó hiếu học, biết nhiều điều hay.*

*Thanh cao tỏa sáng nghiệp thầy
Chắp cho đôi cánh em bay vào đời
Lập công báo đáp ơn người
“Mẹ hiền” yêu quý rạng ngời lòng son.*

Phạm Đức Cường

Áo Trắng Ngày Xưa

*Anh nhớ hoài áo trắng ngày xưa
Cùng đi về mến nhau từ đó
Cứ mỗi lần đón em ngoài ngõ
Tà áo dài theo gió tung bay...*

*Em vô tư tuổi ngọc thơ ngây
Dòng sông quê in hình hai đứa
Tan học về... chăn trâu cắt cỏ
Tuổi học trò trong trắng hồn nhiên.*

*Ngày qua ngày hai đứa lớn lên
Anh nhập ngũ - Em vào đại học
Hẹn nhau khi nước nhà thống nhất
Ngày trở về! Mỗi mãi bên nhau...*

*Đã trải qua chinh chiến gian lao
Nay gặp lại vừa mừng vừa tủi
Với anh - Em vẫn chờ vẫn đợi
Cô học trò áo trắng ngày xưa.*

*Đất quê ta đẹp cả bốn mùa
Đi bên em: Hương đồng gió nội
Cầm tay em mà lòng khẽ nói
Yêu quê mình - Đẹp mãi tình ta.*

TẢN MẠN VỀ NGHỀ GIÁO

Nhiều người đến với nghề giáo là cả một sự tình cờ hoặc duyên phận đưa đẩy. Tôi lại hoàn toàn khác, tôi đến với nghề giáo là cả một niềm khao khát, đam mê cháy bỏng ấp ủ từ khi còn là một cô bé mười hai tuổi học lớp 6 chưa hiểu nghề Sư phạm là gì. Giờ đây với 16 năm trong nghề và trải qua những thăng trầm của nghề; nhân dịp kỷ niệm 40 năm ngày nhà giáo Việt Nam tôi muốn, chia sẻ với bạn bè, đồng nghiệp và xã hội về nghề giáo của mình bởi *Mỗi nghề có một lời ru/Dở hay thầy cũng chọn ru khúc này*.

Nghề dạy học là một nghề cao quý nhất trong các nghề cao quý, ở nghề này người giáo viên được xem như một người nghệ sĩ trên bục giảng. Đây là một nghề được cả xã hội tôn vinh, được người người tôn trọng cho nên tôi cảm thấy rất vinh dự và tự hào khi trở thành một người giáo viên. Nhưng khi ở trong cuộc tôi mới thấu hiểu hết những “vui - buồn” của nghề giáo mang lại.

Trước hết tôi muốn bàn về cái “vui” của nghề giáo. Cái “vui” lớn nhất đó là lúc nào ra đường gặp bất cứ ai, dù là học sinh hay không phải thì cũng được họ cúi đầu và chào “ chào thầy”, “chào cô”; nghĩa là được mọi người tôn trọng, kính nể... Và đặc biệt nhất là một năm chúng tôi được đón tận hai cái Tết, bởi bên cạnh ngày Tết cổ truyền của dân tộc chúng tôi còn được đón ngày Tết tôn vinh nghề của mình đó là ngày 20/11. Đến ngày này chúng tôi luôn nhận được những lời chúc mừng, những lời tri ân từ các em học sinh, quý phụ huynh, hay của toàn xã hội. Nhưng cảm động nhất có lẽ là những học sinh cũ tới thăm, có

□ NGUYỄN THỊ MINH LỆ

(Giáo viên Trường THPT Đồng Xoài)

những em đã lập gia đình nên cả gia đình tới thăm thầy cô, có những em thành đạt nhưng cũng có những em đang gặp nhiều khó khăn trong cuộc sống, công việc; học sinh ngoan cũng có nhưng học sinh chưa ngoan lại nhớ thầy cô nhiều hơn. Gặp nhau là cô trò lại hàn huyên, trò chuyện về những kỉ niệm đã qua. Cái “Vui” nữa của nghề mà tôi muốn nói đến đó là kết quả học tập của các em, cuối năm có nhiều học sinh đậu điểm cao trong kỳ thi Tốt nghiệp THPT, đậu vào các trường Đại học, Cao đẳng... Đây chính là phần thưởng lớn nhất, niềm vinh dự nhất mà các em gửi tặng cho chúng tôi - những người thầy, người cô hằng đêm vẫn miệt mài bên những trang giáo án để truyền đến các em những kiến thức bổ ích... Hay những đôi mắt tròn to, sáng lên của học sinh mỗi khi các em hiểu bài cũng khiến cho chúng tôi “vui”.

Cuộc sống thì lúc thăng, lúc trầm; nghề giáo cũng vậy, bên cạnh niềm “vui” là nỗi “buồn” của nghề mà chỉ có người trong cuộc mới hiểu hết được. Khi mà xã hội ngày càng phát triển kéo theo sự suy thoái về đạo đức của một số em học sinh cho nên cái “buồn” lớn nhất đối với mỗi giáo viên theo tôi đó là bị học sinh vô lễ, xúc phạm; thậm chí là kêu băng nhóm chặn đường để đánh thầy cô với những lí do rất vô lí như do không học bài bị điểm kém hay là vi phạm nội quy trường lớp bị thầy cô trách phạt (tôi đã từng chứng kiến câu chuyện có thật này cách đây 14 năm về trước mà giờ tôi vẫn không thể quên được)... Với những sự việc như vậy xảy

ra người giáo viên không chỉ tổn hại về mặt thể xác mà đặc biệt nhất là sự tổn hại về mặt tinh thần, bởi lẽ suốt đời họ vẫn ám ảnh mãi về nỗi đau ấy. Cái “buồn” nữa của nghề giáo mà tôi muốn nói đến đó là có đôi khi họ phải “độc thoại nội tâm” trên bục giảng tức là những bài giảng của họ vẫn còn có những học sinh không chú ý, không lắng nghe, cho dù họ có tìm cách truyền đạt hay đến mấy, đổi mới, dễ hiểu đến mấy thì một ít trò cũng không thêm quan tâm, không thêm để ý. Cái “buồn” hay nói đúng hơn là nỗi đau, là sự trăn trở khi phải đặt bút cho những con điểm kém với những học sinh không chịu học bài cũ, khi học sinh có kết quả thi thấp.... Và rồi những năm gần đây, khi mà có một số câu chuyện, cách hành xử chưa đúng của một số thầy cô giáo bị xã hội lên án; là người trong cuộc chúng tôi cũng thấy chạnh lòng dù rằng tôi cũng không đồng tình với cách hành xử của họ. Tuy nhiên vẫn còn đâu đó một số phụ huynh cưng chiều các cậu ấm, cô chiêu và nâng niu con họ một cách thái quá khiến chúng tôi rất khó khăn trong việc uốn nắn đạo đức cho các em.

Trong năm học 2022 - 2023 này đội ngũ giáo viên chúng tôi đang đứng trước những khó khăn, thách thức khi thực hiện triển khai chương trình GDPT 2018 cấp THPT, định hướng nghề nghiệp thể hiện ở việc tổ chức học tập trên lớp, ngoài các môn học và hoạt động giáo dục bắt buộc còn có các môn học tự chọn, các chủ đề, chuyên đề học tập được lựa chọn theo nguyện vọng và việc định hướng học tập của học sinh. Quá trình đổi mới tuy gặp nhiều khó khăn nhưng tinh thần của chúng tôi là sẽ tập trung cố gắng vượt qua tất cả vì học sinh thân yêu bởi lẽ các em sẽ là nguồn lực, là tương lai của đất nước.

Năm nay cũng là năm rất buồn khi mà hai ngành được tôn vinh là người “Thầy” trong xã hội đó là ngành Y và ngành Sư phạm có số cán bộ, công chức, viên chức nghỉ việc nhiều nhất. Có rất nhiều nguyên nhân khiến họ nghỉ việc nhưng chung quy lại có hai nguyên nhân cơ bản nhất đó là do áp lực công việc và thu nhập thấp không đáp ứng được nhu cầu của đời sống. Từ đầu năm học đến nay tôi đã phải chia tay 3 người đồng nghiệp mà tôi yêu quý cũng vì lẽ đó.

Dẫu có lúc “Vui” hay có lúc “Buồn” thì đọng lại với chúng vẫn là những niềm vui trước những tình cảm của học sinh dành cho mình, có niềm vui là chúng tôi sẽ vượt qua hết những nỗi buồn để đem tâm huyết của mình vào những bài giảng hay. Tôi quan niệm: *“cho đi yêu thương thì sẽ được nhận yêu thương”*. Hãy dùng tình yêu thương chân thành của mình để đến với các em, đồng hành với các em. Cho nên nếu được chọn lại tôi vẫn chọn là “người giáo viên nhân dân”. Nhìn lại 16 năm trong nghề tôi thêm tự hào bởi mỗi ngày bước lên bục giảng là một ngày kết thêm một sợi tơ yêu thương; tự hào là người góp phần nhân lên cái Chân, cái Thiện, cái Mĩ cho đời. Tự hào và hạnh phúc về hành trình 16 năm ươm mầm, gieo hạt của mình; tự hào khi trở thành những Người giáo viên trên mảnh đất Bình Phước thăm thiết tình người để mang đến cho đời nhiều hoa trái ngát hương như lời thơ sau:

*Có nghề nào hạnh phúc đến thế chẳng?
Nghề mình đó với bảng đen phấn trắng,
Gieo yêu thương vào tâm hồn trong trắng,
Mang đến cho đời nhiều hoa trái
ngát hương ■*

KHẢO CỔ HỌC TRONG KHÔNG GIAN TRƯNG BÀY CỦA BẢO TÀNG TỈNH

□ ĐÌNH NHỎ DƯƠNG

Trong không gian của phòng trưng bày về “Bình Phước tiềm năng, quá trình hình thành và phát triển” của Bảo tàng tỉnh, không thể không nhắc đến nội dung Khảo cổ học của Bình Phước. Trong đó, hệ thống Di chỉ Khảo cổ với những hiện vật phong phú và đa dạng như rìu đá, bàn mài, trang sức, mảnh gốm, đàn đá, trống đồng, cục dọi... là đặc điểm nổi bật của Khảo cổ học Bình Phước.

Trong nội dung trưng bày về Khảo cổ học, Bảo tàng tỉnh đã cung cấp đến khách tham quan các thông tin bằng các hình ảnh, hiện vật và tài liệu về hệ thống Thành đất hình tròn, Đàn đá và Trống đồng trên địa bàn tỉnh Bình Phước.

Đối với hệ thống Di tích Thành đất hình tròn được trưng bày công phu, chi tiết bằng các hình ảnh, hiện vật và

tài liệu phong phú, đa dạng. Các hình ảnh được trưng bày gồm hình ảnh về quá trình đào thám sát, hình ảnh các hố đào, các hiện vật được phát hiện...; Các hiện vật được trưng bày gồm rìu đá, mảnh gốm, đồ trang sức, cục dọi, mảnh tước, bàn mài... trong tủ kính và tủ âm đại; Các tài liệu gồm sơ đồ phân bố thành đất hình tròn ở Đông Nam bộ và Đông Dương, sơ đồ mặt

cắt thành đất hình tròn Lộc Tấn 2; Tài liệu khoa học phụ trưng bày gồm mô hình thành đất hình tròn Lộc Tấn 2, hình ảnh di tích từ vệ tinh và hình ảnh mô hình số độ cao di tích Thiện Hưng 2.

Đối với không gian trưng bày về Đàn đá Bình Phước, Bảo tàng tỉnh trưng bày trang trọng Bảo vật Quốc gia Đàn đá

Ảnh: N. Dương

Không gian trưng bày Bảo vật quốc gia Đàn đá Lộc Hòa.

Không gian trưng bày Khảo cổ học Bình Phước.

Ảnh: N. Dương

Lộc Hòa trên kệ gỗ có tủ kính bảo vệ. Để hỗ trợ cho không gian trưng bày, Bảo tàng còn trưng bày bổ sung thêm các hình ảnh và tài liệu như: Quá trình khai quật bộ đàn đá, Hội thảo về Đàn đá, công bố quyết định công nhận Bảo vật Quốc gia, biểu đồ về âm thanh, chiều dài, trọng lượng giữa các viên đá trong bộ đàn đá Lộc Hòa...

Về không gian giới thiệu Trống đồng Bình Phước, Bảo tàng tỉnh trưng bày Trống đồng Long Hưng cùng bảng giới thiệu về Trống đồng Bình Phước. Được biết, trong năm 2022, Bảo tàng tỉnh đã phối hợp với Bảo tàng tỉnh Thanh Hóa thực hiện phục chế thành công Trống đồng Thọ Sơn. Dự kiến, trong năm 2023, Bảo tàng tỉnh sẽ thực

hiện trưng bày bổ sung Trống đồng Thọ Sơn vào không gian trưng bày trống đồng Bình Phước để phục vụ khách tham quan.

Việc phát hiện những Di chỉ Khảo cổ học cùng các hiện vật, mẫu vật đã xác định vùng đất Bình Phước từ xa xưa đã là nơi cư trú của cộng đồng các cư dân cổ với nền văn hóa đa dạng và phong phú. Để hiểu rõ hơn về Khảo cổ học Bình Phước, xin trân trọng kính mời quý vị và các bạn hãy đến để khám phá thông qua các hình ảnh, hiện vật, tư liệu đang được trưng bày tại Bảo tàng tỉnh. Bảo tàng tỉnh luôn sẵn sàng mở cửa chào đón quý khách tham quan tất cả các ngày trong tuần (cả thứ Bảy, Chủ Nhật và các ngày lễ) ■

VỀ CHƠN THÀNH *Nghe Câu Hát Yêu Thương!*

□ NGUYỄN NHÂN

(Trưởng đoàn Ca múa nhạc Dân tộc tỉnh)

“Trong khuôn khổ các hoạt động đón mừng Nghị quyết về việc thành lập thị xã và các phường thuộc thị xã Chơn Thành, đồng hành cùng sự kiện, những người làm công tác Văn hóa, Nghệ thuật nói chung, anh chị em nghệ sỹ Đoàn Ca múa nhạc Dân tộc tỉnh nói riêng đã có những hoạt động sáng tác, biên đạo, biểu diễn những tiết mục nghệ thuật đặc sắc để đón mừng. Trong các tiết mục tiêu biểu ấy, có ca khúc tươi mới, ngọt ngào: “Về với Chơn Thành hôm nay”, một sáng tác vừa giới thiệu công chúng của Nhạc sỹ Thiên Tuế đã được Đoàn Ca múa nhạc Dân tộc tỉnh dàn dựng và biểu diễn thành công”.

Nhạc sỹ Thiên Tuế nguyên là Hiệu trưởng trường Đại học Công nghiệp TPHCM, đã nhiều lần đi thực tế trên quê hương Bình Phước. Đặc biệt trong chuyến đi thực tế sáng tác tại địa bàn huyện Chơn Thành, ông đã được nghe lãnh đạo địa phương chia sẻ những thông tin và cảm xúc về mảnh đất, về con người nơi đây, đồng thời cảm nhận thực tế một sức sống mãnh liệt, sự năng động, phát triển của một đô thị công nghiệp nhưng cũng không thiếu những khung cảnh lãng mạn, trữ tình đã tạo nên nguồn cảm xúc cộng với một tình cảm riêng cho Chơn Thành để nhạc sỹ viết nên ca khúc “Về với Chơn Thành hôm nay”.

Hãy cảm nhận cảm xúc của tác giả: “Đó là những khung cảnh với những cánh rừng cao su xa tít tắp chân trời, đó

Nhạc sỹ Thiên Tuế

là những hàng cây tuôn trào dòng nhựa t r ắ n g , mạch sống nuôi đời nuôi khát vọng tương lai..., là không khí

rộn ràng, tấp nập của đô thị trẻ, của các khu công nghiệp, nhà máy xí nghiệp ngày đêm sản xuất, là sự đồng lòng, đồng sức của toàn quân, toàn dân quyết tâm xây dựng quê hương Chơn Thành nâng tầm phát triển, phồn vinh...”

Từ sáng tác trên, Đoàn Ca múa nhạc Dân tộc tỉnh đã hòa âm, phối khí cho ca khúc với tiết tấu rộn ràng, sôi nổi, bố trí các tầng bè dày, đầy đặn, đặc biệt tiếng sáo solo thánh thót trong phần intro đã tạo nên âm thanh huyền diệu, hòa quyện giữa nhạc cụ dân tộc và nhạc cụ hiện đại một cách mượt mà và sống động, cộng với ca từ mộc mạc, giản dị nhưng đọng đầy những yêu thương, sự thể hiện hết sức ngọt ngào của tốp ca nữ trẻ trung đã truyền tải tốt tinh thần của bài hát tươi trẻ, hồn nhiên, tự hào và tràn đầy sức sống làm cho người nghe cảm giác thích thú, phấn khởi hoà theo giai điệu như là lời mời gọi, là lời giới thiệu về một vùng đất, một quê hương Chơn Thành năng động, phát triển ■

VỀ VỚI CHƠN THÀNH HÔM NAY

Sáng tác Thiên Tuế

Về Chơn Thành qua cánh rừng cao su, ngút ngát hàng
cây xanh xa tít chân trời. Quanh gốc tuôn trào những dòng nhựa
trắng, mạch sống nuôi đời nuôi khát vọng tương lai.
Về Chơn Thành qua khu đô thị mới, phố xá rộng
ràng đường phố thênh thang. Chơn Thành quê tôi thời công nghiệp
hóa, nhà máy xí nghiệp luôn tấp nập ngày đêm.
Chơn Thành hôm nay cất cánh nâng tầm, mừng quê
hương từng ngày đổi mới. Chung sức chung lòng, bàn tay khối
óc, xây dựng Chơn Thành phát triển phồn vinh.

Chơn Thành **NGHĨA NẶNG TÌNH SÂU**

□ **NGÔ THỊ NGỌC DIỆP**

(Cựu học sinh Trường THPT Chơn Thành)

Nghệ tôi hay gọi “Chơn Thành của tôi”, “về quê Chơn Thành”... , ông xã nói vui: “Cứ như Chơn Thành là nơi chôn nhau cắt rốn của mình vậy”, tôi cười hì hì. Trong tiềm thức của tôi, Chơn Thành là quê hương, là nơi có cha có mẹ, có anh có chị, có cơm no áo ấm, có một tuổi thơ ngọt ngào, biết siêng năng học tập, biết lao động phụ giúp gia đình...

Ngày gia đình tôi rời miền Trung vào Chơn Thành lập nghiệp, tôi chỉ là cô bé tám tuổi. Chưa biết quê mới, trường mới, bạn mới sẽ như thế nào nhưng viễn cảnh đất đai tốt tươi, được ăn cơm trắng không phải dọn khoai sắn đã hấp dẫn tôi, khiến tôi háo hức được đi “Miền Nam” như được đến một vùng đất cổ tích tuyệt vời lắm lắm.

Mấy năm đầu đến Chơn Thành, cuộc sống còn không ít khó khăn vất vả nhưng nào có thấm gì so với ở quê gốc làm công ăn lương Hợp tác xã mà ngày ngày bữa ăn thấy chén cơm khoai sắn lúc nào cũng là món chủ đạo nhiều hơn cơm. Thương ba má lúc nào cũng nhường cơm cho anh chị em chúng tôi, dành phần khoai sắn cho cái bụng lúc no lúc đói. Cái đói cái khổ của những năm sau giải phóng không nói ai cũng biết. Đến Chơn Thành, đất mới ưu đãi người mới hay sao mà nhà tôi canh tác

nhiều loại nông sản... đều mang lại năng suất rất cao.

Chỉ sau mấy tháng vất vả, đậu và bắp đã có thu hoạch, cái đói đã được giải quyết. Cả nhà tôi hết sức phấn khởi và ra sức lao động. Những vật đòi bị bom đạn cày xới, cỏ tranh cỏ mỳ đua nhau mọc um tùm giờ được phát quang trồng tía. Thỉnh thoảng gặp mảnh vỏ bom, đầu đạn còn vương vãi cũng sợ lắm, chỉ biết thu gom xếp ở rìa rẫy, lâu lâu mang về bán ve chai. Những hố bom sâu hoắm là nơi tắm giặt, đặt câu, đặt trúm kiếm con lươn con cá cải thiện. Ui chao, vỏ bầu non muối chua, lá bố, lá giang nấu với mấy con lươn con ốc bắt được ở hố bom thì đúng là “ngon như cỗ”. Cứ thế, cả nhà miệt mài lao động, và “trời mỗi ngày mỗi sáng”. Là một học sinh Tiểu học nhưng những buổi không đến trường, nghỉ Hè chị em chúng tôi đều đi rẫy. Tuổi nhỏ làm việc nhỏ. Anh trai chài lổ, tôi tria lúa. Anh trai cuốc lổ, tôi tria đậu. Các anh làm những việc nặng nhọc, tôi đi đuổi chim (ngày ấy chim kết nhiều vô kể, chúng sà xuống thì cả đám bắp tan hoang). Bè đậu xanh, lật đậu phộng, bẻ bắp, cắt lúa... tôi đều làm được. Có khi cả nhà ở trong rẫy cả tuần mới về cũng thấy vui và háo hức

Trường THPT Chơn Thành.

Ảnh: TL

khi mình làm ra được sản phẩm, cả nhà được ăn cơm no thật hạnh phúc.

Và cứ thế, một buổi đến trường cùng bè bạn, một buổi phụ gia đình, khi thì cắt rau cho heo, khi thì dẩy cỏ lúa, cỏ đậu, khi thì tria đậu tria bắp, khi thì tưới bầu tưới bí... Vậy mà chị em tôi vẫn được học hành đến nơi đến chốn để bây giờ khi nghĩ về tuổi thơ tôi luôn thầm cảm ơn mảnh đất Chơn Thành đã cứu mang gia đình tôi qua một thời khôn khó.

Tôi cũng luôn thầm cảm ơn các bạn mới nơi vùng đất mới này, các bạn đã giúp tôi hoà nhập rất nhanh và trở thành bạn bè thân thiết. Tôi biết các bạn ấy cũng như tôi theo cha mẹ đến đây lập nghiệp chưa lâu, người ở Sài Gòn, người ở miền Bắc và rất nhiều người ở miền Trung vào. “Chín người mười quê” mà ai ai cũng đùm bọc yêu thương gắn kết xóm làng. Có lẽ nghe giọng Huế nặng nề của tôi khiến

nhiều người đồng hương thương và quý mến.

Thầy cô thuở ấy cũng rất tuyệt vời, có người từ Sài Gòn, Bình Dương lên, có người từ nơi khác chuyển về. Thầy nghèo, trò nghèo nên càng

yêu thương đùm bọc. Ấn tượng và để đời với chúng tôi là việc thầy giáo dạy Thể dục ở Trường cấp II Chơn Thành đã cải tên cho 3 bạn học sinh lớp tôi. Chuyện là lớp tôi 3 bạn có tên không đẹp, do nếp nghĩ của người xưa đặt tên xấu cho dễ nuôi hoặc tên dễ gọi thì gọi luôn, gọi hoài gọi mãi thành quen, khi làm giấy khai sinh cũng cứ khai như vậy. Một dấu móc của thầy đã biến chữ U thành chữ Ư và thế là 3 người bạn của chúng tôi có tên mới, thầy dặn cả lớp từ nay gọi bạn bằng tên mới. Tôi thấy thầy vui, các bạn ấy vui, và cả lớp chúng tôi đều vui. Hôm rồi họp mặt 33 năm ngày ra trường, bạn bè chúng tôi còn nhắc lại sự kiện này với lòng yêu thương và ngưỡng mộ thầy. Tôi biết những bạn có tên mới ấy đã rất mang ơn thầy, nhờ thầy mà các bạn không bị bạn bè trêu ghẹo, nhờ thầy mà các bạn tự tin hơn khi trò chuyện tiếp xúc với mọi người.

Chơn Thành bây giờ có 3 trường THPT khang trang sạch đẹp, nghĩ lại ngày xưa ở Chơn Thành chỉ có một lớp 12, thi Tốt nghiệp THPT chúng tôi phải về tận huyện Bình Long thi hết sức vất vả.

Sau khi kinh tế ổn định, nhiều gia đình ở Chơn Thành đã mạnh dạn chuyển đổi cây trồng, không trồng những cây ngắn ngày nữa mà đầu tư trồng điều, trồng hồ tiêu, cao su... hiệu quả kinh tế thì cao hơn rất nhiều. Đời sống dân khấm khá có của ăn của để. Mục tiêu ban đầu khi đến đây lập nghiệp là “Đủ ăn đủ mặc” thì sau này được nâng lên là “Ăn ngon mặc đẹp”.

Một thị trấn Chơn Thành sau giải phóng chẳng có gì ngoài mấy đám rầy dân tự phát làm kinh tế, sáng sáng mấy chiếc xe bò lóc cọc chậm rãi chuyển bánh, chiều về chất đầy đậu, bắp, lúa... đem cái ấm no sung túc cho mỗi nhà. Đất lành chim đậu đã thu hút rất đông bà con khắp nơi tìm về. Khí hậu nơi đây cũng hết sức tuyệt vời, hơn 40 năm ở Chơn Thành chưa thấy bão lũ như ở miền Trung, đây cũng chính là điểm cộng để bà con khắp nơi mọi miền đất nước hội tụ, xem Chơn Thành là quê hương thứ hai của mình. Nhất là từ khi huyện Chơn Thành được thành lập, các Khu công nghiệp ra đời đã tạo công ăn việc làm cho bao người. Người

dân bao năm quen làm nông nghiệp, chăn nuôi, trồng tía cây trái dần làm quen với nếp sống công nghiệp như công nhân cao su, công nhân các nhà máy... Bộ mặt xã hội thay đổi từng ngày báo hiệu một đô thị trẻ phát triển theo hướng “năng động, đổi mới và hội nhập”.

Nhiều người đi xa lâu không về Chơn Thành đã hết sức ngạc nhiên bởi Chơn Thành phát triển nhanh quá. Trụ sở các cơ quan Nhà nước, cửa hàng cửa hiệu, Trung tâm thương mại, Khu công nghiệp, khu dân cư được đầu tư xây dựng; hệ thống cơ sở hạ tầng được chú trọng nâng cấp, diện mạo kiến trúc cảnh quan đô thị được chỉnh trang làm nên một Chơn Thành ngời ngời sức trẻ.

Một quá trình nỗ lực bền bỉ của chính quyền và nhân dân được đền đáp, Chơn Thành chính thức được công nhận là Thị xã. Bầu trời Chơn Thành hôm nay như cao hơn, xanh hơn và thoáng đãng hơn. Từng cụm mây trắng tinh bông bênh lững lờ trôi yên bình làm sao. Giữa nền trời trong xanh ấy pháp phới Quốc kỳ đỏ thắm tung bay; bên dưới là pano, hoa và bao môi cười rạng rỡ. Người người tôi gặp trên phố rạng ngời, ánh mắt nụ cười vừa thân thiện vừa rất đỗi tự hào. Và tôi, tôi cũng rất tự hào khoe: Chơn Thành của tôi lên Thị xã rồi đó! ■

Chào mừng Thành lập thị xã Chơn Thành (1/10/2022)

Tạp Chí
Văn Nghệ
BÌNH PHƯỚC

Khu Công nghiệp Minh Hưng 3 (Chơn Thành)

Ảnh: TL

Đoàn Thu Hiền

Chơn Thành Đổi Mới

Chơn Thành xưa kia
Vùng đất nghèo hoang vu xơ xác
Quang cảnh điêu tàn sau bão táp chiến tranh
Ngày hôm nay
Bát ngát vườn cây hoa trái ngọt lành
Điều, tiêu, cao su căng tràn nhựa sống
Đường Quốc lộ thênh thang mở rộng
Pháp phối cờ hoa hớn hở vẫy chào
Điện sáng lung linh, nhà lầu san sát vươn cao
Khu công nghiệp rộn ràng, âm vang tiếng máy
Trung tâm Thương mại mới được hoàn thành
Kinh tế tăng nhanh, nhà nhà no ấm
Tấp nập phố đông, sớm chiều nhộn nhịp
Trường học em thơ tung tăng ríu rít
Chơn Thành hôm nay thay đổi từng giờ
Phố phường rợp cờ hoa đón mừng Thị xã
Vững bước đi trong niềm vui hạnh phúc.

Nguyễn Xuân Cường

Mừng Ngày Thành Lập

*Chơn Thành nay lên Thị xã
Đúng ngày mừng Một tháng Mười
Cuối Thu hoa vàng đua nở
Ngoài trời lác đác mưa rơi*

*Như bao nhiêu là khát vọng
Cây xanh nảy lộc đơm chồi
Về đây đất lành chim đậu
Nhà nhà cao mọc sinh sôi*

*Liền kề các khu công nghiệp
Góp thêm sức sống cho đời
Vườn cây bốn mùa trĩu quả
Người về từ khắp nơi nơi*

*Từng ngày Chơn Thành đổi mới
Quê hương rất đổi tự hào
Rồi đây cùng với cả nước
Bình Phước chắp cánh bay cao.*

Hồ Hiệp

Chơn Thành Vẫy Gọi

Ai xuôi lộ 13

Về Bình Dương tỉnh bạn

Hay thẳng đường 14

Qua Dầu Tiếng - Tây Ninh

Ai ngược lên Bù Đăng

Hay băng về Bù Đốp

Chơn Thành xin chào đón

Đội bạn ngã tư đường

Quê hương tôi hôm nay

Đã qua ngày gian khó

Chơn Thành của ngày cũ

Nay kết nụ đơm hoa

Từ Bình Dương nhìn qua

Bên này cầu Tham Rót

Là màu xanh tươi tốt

Đất trời quê hương tôi

Vào giữa trung tâm rồi

Bạn chắc không nhớ nữa

Huyện Chơn Thành bé nhỏ

Của những ngày xa xưa

Lãnh đạo tỉnh và huyện thực hiện nghi thức khởi công Trung tâm thương mại Chơn Thành. Ảnh: TL

Nay phố rợp cờ hoa

Sầm uất thị xã mới

Nhà nhà vui như hội

Nơi nơi nghe tung bừng

Về Minh Thành, Minh Hưng

Rộn ràng khu công nghiệp

Cùng Chơn Thành viết tiếp

Khúc tráng ca hào hùng

Ghé đình thần Long Hưng

Nhớ dấu chân mở cõi

Cùng người quê mong đợi

Ngày lễ hội Cầu Bông

Bạn ơi mời dừng chân

Thăm Chơn Thành bạn nhé

Một thị xã tươi trẻ

Rộng vòng tay đón chào!

Bình Phước TRONG TÔI

□ NGUYỄN QUANG TRUNG

(Giáo viên Trường THPT Nguyễn Hữu Cánh

- Ba ơi, con được kết nạp vào Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh rồi!

Cậu trai lớn của tôi vừa chạy vào vừa reo lên trong niềm vui, rồi lúi húi lục túi xách đưa ra tờ giấy chứng nhận kết nạp Đoàn còn mới tinh. Đôi mắt nó sáng lên với nụ cười rạng rỡ và mãn nguyện đang chờ sự chia sẻ từ cha.

- Thật tuyệt, con trai ạ. Vậy là từ nay con đã lớn rồi đấy và trách nhiệm sẽ nhiều hơn đấy! Chúc mừng con nhé!

- Dạ!

- Con được kết nạp ở đâu?

- Con được kết nạp ngay ở dưới Tượng đài Chiến thắng Tàu Ô ba ạ. Chúng con còn đến thắp nhang ở Nghĩa trang các anh hùng liệt sĩ gần trường ba dạy đó. Có cả anh Bí thư huyện Đoàn cũng đến dự và trao quyết định nữa đấy!

Chàng trai của tôi kể về trình tự của buổi lễ kết nạp Đoàn với tâm thế hào hứng như vừa trải qua một trải nghiệm đầy thú vị. Đúng như vậy, ở tuổi 15 bao điều xảy ra với con cũng sẽ là mới lạ, tất cả đang chờ con khám phá. Nếu chịu khó lắng sâu một chút con sẽ còn thấy bao điều không chỉ là thú vị mà nó còn là sự ngưỡng vọng để trân

trọng cuộc sống này.

Niềm vui của cậu con trai đã đưa tôi về với ký ức tuổi đôi mươi khi còn là Bí thư đoàn trường, nhớ lại một thời tuổi trẻ năng nổ, tràn đầy nhựa sống. Khi ấy là Đoàn trường cấp 2-3 Tân Khai, bây giờ là trường Trung học phổ thông Nguyễn Hữu Cánh, trực thuộc Huyện Đoàn Bình Long - anh Hà Anh Dũng làm Bí thư Huyện Đoàn. Mỗi Đoàn cơ sở chúng tôi là một đơn vị vững mạnh, sẵn sàng hoàn thành tốt những nhiệm vụ Đoàn cấp trên giao. Chúng tôi phăm phăm trên các nẻo đường đến các sóc ấp làm công tác vận động, tuyên truyền, hỗ trợ vào những ngày thứ Bảy, Chủ Nhật hay những dịp Lễ tình nguyện. Và có rất nhiều chuyến giao lưu, thăm hỏi tặng quà các chiến sĩ đồn biên phòng nhân ngày 22/12, 3/3 hàng năm tại đồn Tà Vét (Lộc Thịnh), Tà Pét (Lộc Thành) 807, 809... không thể nào quên.

Những ngày tháng của tuổi trẻ thật đẹp cho tôi biết thêm nhiều những con đường, hiểu nhiều hơn về con người và mảnh đất Bình Phước thân yêu này.

Bình Phước thật đẹp! Đẹp ở nhiều

góc nhìn để cho khách thập phương, người tứ xứ hội tụ về đây tìm những nguồn cảm hứng riêng để mà say mà sống cùng Bình Phước.

Khi mới đến Bình Phước để lập nghiệp thì ngay cái tên Bình Phước thôi cũng đủ sức mời gọi nghĩa là an bình và phước lành. Những cánh rừng cao su xanh tươi bạt ngàn tít tắp, những vườn điều mệnh mang chập chùng theo cánh cò lấp lánh về nơi xa xôi, chờ đợi. Qua những khu rừng, men theo từng con đường mòn, từng con suối sẽ gặp những ấp sóc, gặp những con người rất đỗi hiền lành, thân thiện cùng chiếc gùi trĩu nặng trên lưng, cần mẫn, chăm chỉ như công cả một đời vất vả. Và kia, khu rừng Quốc gia Bù

Gia Mập thâm u với bao điều kỳ bí mà nắng cháy, gió ngàn cũng chỉ khám phá được phần nào ở những tầng cao.

Nhưng Bình Phước cũng thật nên thơ, nên mộng trong mắt của những người đang yêu. Tôi đã nghĩ về những ngày mùa khô cùng em đi xe dưới rừng vàng lấp lánh. Lá vẫn rơi, nắng vẫn rơi, thời gian như ngưng đọng trong hơi sương lạnh lạnh chỉ còn nghe hơi thở nồng nàn thơm mát mà không biết đó là hương thơm của rừng lá cao su hay mái tóc em tôi! Bất chợt trước mắt hiện ra mệnh mông thắm cỏ mà ngỡ mình đang lạc giữa chốn thảo nguyên xanh ngát. Hít một hơi thật sâu, mơ màng, thảng thốt không biết mình đang ở cõi nào đây? Và em đã lay tôi

Mh: Quang Thi

bằng tiếng reo trong trẻo “Trắng cỏ Bù Lạch đẹp quá anh ơi!”

Vẻ đẹp nên thơ, nên mộng có lẽ không chỉ có vậy mà dường như ở huyện thị nào cũng có những vẻ đẹp riêng như những đặc sản riêng của vùng vậy. Thành phố Đồng Xoài có hồ Suối Cam, thị xã Phước Long có Thác Mơ, núi Bà Rá, Chơn Thành có đập Phước Hòa, Bình Long có hồ Chà Là, Hớn Quản có đập Ong, đập Úm, Đồng Phú có đảo Yến...

Trong mắt của tuổi trẻ ta sẽ thấy Bình Phước cũng thật sôi động, nhộn nhịp không kém các thành phố lớn. Những đô thị, những Khu Công nghiệp ngày càng phát triển mạnh mẽ như Đồng Phú, Chơn Thành, Minh Hưng, Tân Khai,... Dòng người tấp nập chen chúc lúc vào ca, không khí thật ồn ào, náo nhiệt. Các khu phố, những ngôi nhà cao tầng như đang vươn lên mãi. Những con đường thênh thang rộng mở chạy dài đến các sóc ấp xa xăm, điện đèn rực sáng... Tương lai những con đường cao tốc từ Đắc Nông về Chơn Thành, Chơn Thành - đi Thành phố Hồ Chí Minh, và đường sắt xuyên Á sẽ khiến cho vùng đất này nhộn nhịp, phát triển nhanh hơn nữa...

Song với tôi, suy ngẫm về Bình Phước còn là một sự ngưỡng vọng từ vẻ đẹp lịch sử hào hùng, bất khuất của

con người và mảnh đất nơi đây. Vẻ đẹp ấy đã từng cuốn hút tôi qua những ca từ của nhạc sĩ Thuận Yến trong bài hát “Mỗi bước ta đi” “... vượt qua Sông Bé oai hùng về Phước Long xây chiến thắng” hay “Tiếng chày trên sóc Bom Bo” của nhạc sĩ Xuân Hồng. Chính những bài ca ấy đã thôi thúc tôi tìm về với Bình Phước ngày nào.

Năm tháng chiến tranh đã đi qua dấu tích đau thương xưa đã được phủ lên màu xanh lá cỏ cùng những công trình khang trang rực rỡ. Nhưng lịch sử đã ghi lại biết bao chiến tích từ xa xưa đến những ngày đầu Cách mạng, trải qua hai cuộc kháng chiến chống Pháp và Mỹ. Có những trận đánh ác liệt có ý nghĩa chiến lược quyết định tới chiến thắng hoàn toàn miền Nam Việt Nam ở vùng đất này. Trận trinh sát chiến lược ngày mùng 6 tháng 1 năm 1975 của quân và dân Bình Phước, 26 ngày đêm với chiến thắng giải phóng Phước Long tạo đà tiến công thần tốc trên Quốc lộ 14. Lùi thời gian hướng về phía Quốc lộ 13, với ý chí kiên cường của tinh thần thép Chốt chặn Tàu Ô - Xóm Ruộng 150 ngày đêm từ ngày mùng 5 tháng 4 đến ngày 28 tháng 8 năm 1972 của Sư đoàn 7 và lực lượng vũ trang nhân dân xã Tân Khai.

Tôi may mắn được gặp người lính già năm xưa đã từng là người góp công

trong trận chiến nổi tiếng này. Chú Ái - lính trinh sát của quân chủ lực Sư đoàn 7. Tôi biết chú khi tôi còn rất nhỏ ở quê Ninh Bình. Lúc đó tôi chỉ biết chú là thương binh, chú kể mình bị mảnh bom cắt một chân và bàn tay trong lần B52 rải bom. Tôi chỉ nhớ khuôn mặt tròn và nụ cười rất hiền của chú vẫn vui đùa cùng lũ trẻ, sau những buổi đi học về, rồi hình dáng chú thập thững khuất dần về phía ngôi làng xa, bên kia cánh đồng cùng thời gian... thế rồi vào tháng 9 năm 2010 chú xuất hiện ngay tại căn nhà của tôi ở Bình Phước trên mảnh đất Tân Khai sau bao năm không gặp. Vẫn nụ cười ấy, nhưng chú đã già quá và chân chú lại cụt hơn nữa, cụt hai chân. Tôi hỏi thì anh bạn tôi giải thích thêm vì vết thương ở chân bị tái phát, phải tháo khớp, còn chân bên kia mảnh bom phát tác nên cũng bị tháo khớp luôn. Chú vào đây khi được anh em quân đoàn 4 mời đến khánh thành Tượng đài Chiến thắng Tàu Ô. Tôi đón chú trong niềm vui của người cháu đồng hương, trong niềm ngưỡng mộ về chú - người chiến sĩ trinh sát. Chú kể cho chúng tôi nghe những ngày tháng chiến đấu gian khổ mà anh đứng ở nơi đây, ngay mảnh đất mà tôi đang làm việc và sinh sống. Chú xúc động khi biết

tôi là thầy giáo ở trên mảnh đất này, rồi đưa cánh tay cụt lên dụi dòng nước mắt. Tôi thương chú quá!

Năm nay kỷ niệm 50 năm Chiến thắng Chốt chặn Tàu Ô ngày 28 tháng 8 năm 2022, chú không còn nữa, vì tuổi cao vì vết thương ngày nào...! Nhớ về chú, ngẫm lại lịch sử, nhìn lại mảnh đất thân yêu trải qua bao năm tháng, thấm bao mồ hôi, nước mắt và máu xương của bao lớp cha anh giờ đây đã nở thành hoa thành lá nhưng vẫn còn đó bao di tích của một thời máu lửa vẫn khắc ghi để cho các lớp con cháu nhớ và học tập như Bộ Chỉ huy Miền - đầu não trực tiếp chỉ huy quân Giải phóng miền Nam, Khu căn cứ Tà Thiết - Lộc Ninh, Nhà Giao tế, kho xăng dầu Lộc Quang và còn đó Mùa hè đỏ lửa An Lộc năm 1972 với ngôi mộ 3.000 người ở ngay trung tâm thị xã Bình Long...

*Ôi mảnh đất đang căng tràn
nhựa sống*

*Được đắp bồi từ năm tháng
đau thương*

Từ ý chí kiên gan thắng đứng

*Từ mạch nguồn yêu nước Việt
ngàn xưa!*

Nhìn chàng trai của tôi vẫn giữ nụ cười tự hào với chiếc huy hiệu Đoàn trên ngực áo lấp lánh, tôi nhủ thầm về một tương lai... ■

MÔ HÌNH “Đọc Sách, Bình Sách Và Làm Theo Sách” Ở ĐẠI ĐỘI 31

□ QUANG THẠCH

Để phong trào đọc sách ngày càng lan tỏa, Đại đội 31 thuộc Ban CHQS huyện Lộc Ninh đã có nhiều cách làm sáng tạo nhằm thu hút cán bộ, chiến sĩ đến gần hơn với sách, tích cực tìm hiểu, nghiên cứu nâng cao tri thức, qua đó góp phần bồi dưỡng phẩm chất đạo đức, nhân cách, năng lực toàn diện của người quân nhân cách mạng; tạo ra chất miến dịch trước những luồng văn hóa xấu độc, kịp thời ngăn chặn và hạn chế những tác động, ảnh hưởng của văn hóa độc hại xâm nhập vào đơn vị.

Những năm qua, ngoài việc chú trọng xây dựng cảnh quan, môi trường trong đơn vị có môi trường văn hóa trong sạch, lành mạnh. Đại đội 31 thường xuyên quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo và tổ chức thực hiện mang lại hiệu quả thiết thực, tạo ra động lực mạnh mẽ giúp cho cán bộ, chiến sĩ phấn đấu hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao.

Tại đại đội 31 thuộc Ban CHQS huyện Lộc Ninh có căn phòng rộng hơn 30m² từ lâu đã trở thành nơi trao đổi, tìm hiểu thông tin, tư liệu phục vụ công tác

Chiến sĩ Đại đội 31 Ban CHQS huyện Lộc Ninh tranh thủ giờ nghỉ đọc sách, báo.

Ảnh: TL

của cán bộ, chiến sĩ trong đơn vị. Căn phòng được bài trí ngăn nắp, trưng bày các hình ảnh, tư liệu truyền thống cũng như hình ảnh các hoạt động của đơn vị qua các năm. Trong tủ sách với đa dạng các loại sách, báo, tạp chí. Có thể nói đây không chỉ là một trong những kênh truyền tải thông tin quan trọng, phục vụ nhu cầu tìm hiểu pháp luật của cán bộ, chiến sĩ mà còn là hình thức phổ biến, giáo dục pháp luật mang lại hiệu quả cao. “Linh hồn” của căn phòng chính là tủ sách pháp luật với khoảng 3.000 đầu sách thuộc các lĩnh vực, trong đó hơn 100 đầu sách pháp luật. Mỗi quý tủ sách được bổ sung thêm những đầu sách mới để đáp ứng với nhu cầu đọc và tìm hiểu kiến thức của cán bộ, chiến sĩ. Tranh thủ thời gian sau giờ làm việc, ngày nghỉ, cán bộ, chiến sĩ lại chọn cho mình không gian đó để thỏa mãn đam mê được đọc sách của mình.

Để xây dựng thói quen đọc sách thành nền nếp, thời gian qua, Đại đội 31 đã triển khai nhiều mô hình, như: “Đọc sách, bình sách và làm theo sách” để cán bộ, chiến sĩ không chỉ đọc mà còn được thể hiện tài năng bình tác phẩm mà mình tâm đắc nhất. Nội dung bình sách được đơn vị tổ chức mỗi tháng một lần. Thông qua các bài viết bình về tác giả hay quyển sách yêu thích được cán bộ, chiến sĩ

đầu tư nghiêm túc về nội dung và hình thức, đem đến cho người đọc những cảm xúc rất chân thật, mới lạ và cuốn hút. Nét nổi bật của các bài viết là văn phong trong sáng, nhất là cảm nhận được giá trị mà cuốn sách mang lại đối với việc nuôi dưỡng tâm hồn, trang bị kiến thức cho bản thân và liên hệ sát đúng với chức trách, nhiệm vụ được giao. Với mô hình trên, giúp cán bộ, chiến sĩ được tiếp cận và tìm hiểu, đọc sách ở một hình thức mới, tạo sức lan tỏa để phong trào đọc sách không chỉ dừng lại ở thư viện mà đến từng nơi bộ đội sinh hoạt, học tập, công tác, thậm chí ngay trên thao trường.

Bằng nhiều hình thức thực hiện đa dạng, phong trào “Xây dựng môi trường văn hóa trong đơn vị” mô hình “Đọc sách, bình sách và làm theo sách” đã mang lại hiệu quả thiết thực, góp phần nâng cao đời sống tinh thần cho cán bộ, chiến sĩ. Trong năm, tình trạng vi phạm kỷ luật của cán bộ, chiến sĩ trong đơn vị đã có bước chuyển biến tích cực, hiện tượng vi phạm kỷ luật nghiêm trọng không còn xảy ra; các vụ việc vi phạm kỷ luật thông thường còn chiếm tỷ lệ 0,1%; đội ngũ cán bộ, chiến sĩ đoàn kết khắc phục khó khăn, hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao, góp phần giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội tại địa phương ■

TÔI YÊU QUÊ TÔI

Largo ♩ = 55

Nhạc và lời: Cao Thanh Vân

4 Tôi sinh ra ở nơi đây, cha mẹ tôi sinh ra ở nơi đây, dân làng
tôi, như từng yêu S' tiêng và yêu buôn làng

6 tôi cũng sinh ra trên đất này. Nơi quê hương
tôi cũng như yêu đất này. Qua bao nhiêu

8 tôi có bạt ngàn đồi nương, bạt ngàn cao su, bạt ngàn gió núi, có dòng sông
năm núi rừng còn ở đây, bạt ngàn mây bay, bạt ngàn gió hát, có từng con

10 Bệ oai hùng, có ngọn núi Bà Rá kiên cường, có hồ Suối
suối trong lành, với đàn em đùa vui trên nương, bên hồ nước

12 Lam, có dòng Thác Mơ đẹp như là thơ. Tôi yêu quê
reo, có dòng thác reo tựa như ngàn...

15 lời ca ơ hơ hơ Qua bao năm cuộc đời đổi thay, nhưng trong
trôi dòng đời đục trong, nhưng tim

17 tôi vẫn hoài nhớ về nơi quê hương có dòng sữa mẹ, ngọn núi dòng
tôi khắc sâu bóng hình bao yêu thương với hình dáng mẹ, cả những miền...

19 sông, nhớ từng khuôn mặt chưa quen biết. Tháng năm
quê Dù đi đâu, dù ở đâu tôi vẫn nhớ vẫn yêu thương núi

21 rừng như yêu người S'tiêng quê tôi Ê hê hê hê. hê hê hê.

Nhà văn Hà Đình Cẩn tên khai sinh cũng là bút danh. Ông sinh ngày 21-3-1945 tại làng Tử Du, Lập Thạch, Vĩnh Phúc... Hiện sống tại TP Hồ Chí Minh. Ông là hội viên Hội Nhà văn, Hội Nhà báo, Hội Nghệ sĩ Sân khấu Việt Nam.

Tháng 3-1965 Hà Đình Cẩn tham gia quân đội. Từ người lính ông trở thành phóng viên mặt trận của Báo Quân đội Nhân dân. Sau chiến tranh ông làm việc tại Hà Nội - Nguyên Tổng Biên tập Tạp

chí Sân khấu, Tạp chí Nhà văn. Hà Đình Cẩn là tác giả của những tác phẩm: *Quần đảo san hô, Vùng rừng âm vang, Đường gập ghềnh, Vòng lăm vòng thứ hai, Ký sự những ngày xưa (tập truyện ký), Cây sa mu còn lại (tiểu thuyết), Trò đùa người lớn, Thứ phi, Ô cửa sổ bỏ ngõ (tập kịch)* và các tập thơ: *Những câu thơ nhất được (1989), Ngày đi qua (2010).*

Nhà văn Hà Đình Cẩn được tặng nhiều Giải thưởng Văn học và Giải thưởng của Bộ Quốc phòng. Ông được tặng Giải thưởng Nhà nước về VHNT, 2012; Giải thưởng Mê Kông, 2015 và Huân chương Lao động của Chính phủ Lào, 2015.

Bạn đọc thường nhớ sự nghiệp VHNT của Hà Đình Cẩn qua những trang ký sự nóng bỏng và những vở kịch ám áp tình yêu và bộn bề cuộc sống. Tuy vậy, bạn đọc còn ít biết một mảng sáng tác phong phú của ông, đó là Thơ. Bài viết “Theo năm tháng đi” của nhà thơ Hoàng Quý tìm về miền lấp lánh đó.

(Trích) THEO NĂM THÁNG ĐI

1. “Bây giờ nhạc đã nổi lên. Cô gái Lào xinh đẹp đã chấp tay hình búp sen trước ngực mời tôi vào vòng múa. Trong vạt rừng hoa quỳ vàng rộm tôi đã được múa vòng lăm vòng thứ nhất trong ngày thắng giặc ở cánh đồng Chum. Đất dưới chân tôi ngày ấy bị

□ **Hà thơ HOÀNG QUÝ**

bom đạn vằm nát. Rồi vòng múa thứ hai tôi múa ở cao nguyên Bô Lô Ven, trên vạt đất của nông trường cà phê Coong Tụn. Dưới chân tôi đất Lào đang hồi sinh. Và, bây giờ là vòng múa thứ ba trên sườn núi... tôi gặp

một nước Lào mới - một nước Lào bình yên đang phồn vinh. Chỉ quốc vũ lâm vong là vẫn thế, búp hoa sen vẫn nở trước ngực người con gái Lào đã qua ngàn năm, qua chiến tranh bom đạn, qua những ngày gian khổ, qua cả thời mở cửa đầy gió nóng nhưng vẫn trinh nguyên không tàn...”

(Hà Đình Cẩn -

Nhớ Xiêng Khoảng)

Tôi đã đọc những dòng văn này và bao trang văn khác của ông mang vẻ đẹp đôi khi đến xơ xước và dào dạt một cách nghiệt ngã rải rác mấy mươi năm, cả trước và sau những tháng ngày Tổ quốc bước chông gai qua pháp phòng âu lo và muôn nỗi gian nguy để tới được thanh bình. Mỗi lần đọc những trang ký ông viết, tôi có ý nghĩ mơ hồ rằng con người này nếu không đôi khi bông bênh trong những giấc thơ sẽ là thật phung phí. *Kỷ niệm về đá, Nhớ Xiêng Khoảng, Stung - treng, Chăm pa sắc, Rừng thức, Cà phê Khe Sanh, Thăm thăm quê...* in hằn lốt dếp của ông một người lính - nhà văn suốt gập ghềnh núi đèo và đường vắng đời người. Nếu mỗi lốt dếp là một dòng văn, bao nhiêu dòng văn đã cùng ông đi ra từ bước chân người lính ấy!

Tôi đã quen ông thế nào? Hình như bắt đầu từ những thước phim tài liệu chiến sự quý hơn phong lương

khô lúc Trung đoàn thiếu, đói, những thước phim có ông viết thuyết minh với giọng văn khi mềm mại khi truyền hơi ấm như một hữu cơ, thẳng hoặc lắt léo mới được xem trong khoảng bình lặng hiếm hoi giữa cánh rừng mỗi một lúc dứt mùa chiến dịch. Có thể từ hàng loạt bài phóng sự, ký sự chiến trận hăm hập lửa chưa kịp nguội đầu nóng súng nhem nhúa bụi chiến hào.

Tôi đã gặp ông lúc nào? Cũng không cần phải điểm danh trí nhớ đâu muốn. Bên bìa cháy na-pan và nhoáng nhoàng phốt pho của chiến dịch Củ Kiết chẳng? Hay, ở những trận đánh phối thuộc giữa đơn vị chúng tôi với binh đoàn Nguyễn Chuông dẫn mặt các Tiểu đoàn lính Thái vây ép các bạn Lào và khổng chế ta trên cao nguyên cánh đồng Chum chan chan bom và nhan nhản phi. Cũng có thể là mãi sau tháng ngày bom đạn chỉ còn như những kỷ niệm điệu vơi chúng tôi mới được cầm nắm tay nhau. Đâu còn là quan trọng! “Day đi dứt lại làm gì”! Chỉ biết rằng ông đi nhiều lắm. Những đôi dếp rồi cũng được thay. Và rồi những đôi dếp lại bung quai, vệt gót. Ông đi mười năm trai trẻ trong những đoàn quân, theo những đoàn quân, dưới chớp lửa bỏng rát và chết chóc trong cuộc chiến giữ nước, và cả những cuộc chiến không lường hết ở

hai đầu biên cương Tổ quốc với cây bút, khẩu súng, chiếc máy chụp hình Pratica cà khỗ, với bao lần đối, sốt võ vàng, cả những tiếng cười cùng nước mắt...

Bây giờ, đôi khi một ban mai thư thái, một đêm phố nhộn nhịp, tôi lại lần giờ thật chậm hàng chục tập sách của ông, đắm lại những trang chữ hăm hập hơi nóng phả lên trần trụi cuộc chiến, trần trụi sống. Và thực cảm động, được đọc to lên những bài thơ của ông - một thứ Thơ bào ra từ gan ruột - nghĩa là, rồi cũng được thỏa mãn cái ý nghĩ mơ hồ ngày nào, rằng ông sẽ phải dành một phần sống cho Thơ, sàng sảy chữ cho Thơ, như một lễ tất yếu.

2...

3. Hà Đình Cẩn làm Thơ không nhiều và khá muộn. Những năm tháng bao nhiêu cam go, giá nước mắt ngang bằng giá máu, có thể với ông những trang ký cần hơn, nhanh hơn, thời sự hơn, chia sẻ với đồng đội, với mỗi số phận cả phía tiền duyên và phía sau lưng quan thiết và cụ thể hơn. Nhưng, cũng có thể với ông chỉ giản dị là Thơ nó chưa đến. Mà cũng có thể (nếu đúng thì rất dở), bao năm tháng bỗng rã những cái tên như Thu Bồn, Lê Anh Xuân, Bùi Minh Quốc, Phạm Tiến Duật, Hữu Thịnh, Thanh Thảo, Xuân Quỳnh, Lưu Quang Vũ, Thanh

Tùng... cùng bao nhiêu là tên tuổi khác với những bài thơ, những trường ca bay lộng lầy trên bầu trời thi ca làm ông ngại.

Nhưng, ông không né mãi Thơ được. Một dân tộc yêu Thơ và thích làm Thơ kỳ lạ như dân tộc chúng ta thì Thơ đã như một món ăn khó có thể thiếu trên bàn tiệc cuộc sống. Huống hồ những tháng ngày chúng ta đã trải và chứng thực nhiều mất mát, ngổn ngang, không thiếu bức bối và cả những xáo trộn ghê gớm. Văn xuôi có sức mạnh của Văn xuôi. Nhưng, những tinh tế, phấp phồng và ảo diệu của Thơ không phải lúc nào Văn xuôi cũng làm hộ được. Có phải ông sớm nhận ra quãng trống vắng ấy mà thêm vào những đêm mất ngủ, ông ghi lên mặt giấy những câu thơ rung rung:

*“Ngọn đèn tắt sau hồi còi báo động
Đêm chiến tranh tối nhọ mặt người
Nắm com vừa trên tay
Anh ăn lừa con đói*

...

*Cánh rừng nằm nghiêng trong
sấm dong*

*Chiến tranh gói lên đầu vồng
Bên kia là em xa vời...*

(Đêm rừng)

Sau trận đánh

Cả trung đoàn ngủ trong rừng sâu

Nắng hun hút tiếng ve nồng mắt lá
Có người lính ngồi trầm ngâm bên đá
Không tạc tên mình
Tạc vũ nữ Ảng Co

(Tạc tượng)

Đảo chìm nổi như chúng tôi chìm nổi
Chúng tôi mắc võng
Võng như thuyền sóng đẩy lên cao
...

Thềm nước thì hứng trời

Thềm đất hứng vào đầu được

Chúng tôi gieo hạt cải càng trong
bát com ôi

(Tháng ba ra đảo)

Khi Thơ đã tìm đến ông rồi, ông không cưỡng lại những nhạc điệu lòng trên mặt chữ nữa. Gặp Lào Cai năm 1979 ông viết: “Chiến tranh đi qua cỏ lút đầy phố xá/Mặt trời treo trên cột điện gầy/Trái chín/Trái rụng đầy ngõ phố/Cả sao trời rụng giữa lòng tôi”. Lên cực Bắc gặp cao nguyên Đồng Văn đá chồng lên đá, tưởng nơi ấy làm sao mà sống nổi thì ông lại viết được những câu thơ đẹp như tranh: “Vùng đất không có đất/Đá uy nghi dựng thành lũy biên thù/Nương rẫy đá/Sân vườn cũng đá/Son nữ ngồi trên đá thổi khèn môi”. Ngày gặp Huế, Huế động lại lòng ông bằng những câu thơ thật bất ngờ: “Không gặp thi nhân thì làm vua vậy/Mặc hoàng bào, ngai

vàng anh ngự/Chỉ hai mươi ngàn đồng chụp ảnh mua vui/Thêm hai mươi ngàn mua đủ chín Chúa, mười ba Vua nhà Nguyễn/Cả triều đại xếp chưa đầy một túi khoác vai” và hai câu kết “Tiếng dạ Huế dài không xếp vào đầu được/Đường mưa sao xuyên rơi” thì biết ông yêu Huế lắm... Cùng những bước chân ngang dọc, những câu thơ nhẹ nhàng đã giúp ông trụ vững.

Tôi muốn trích mấy câu thơ trong hai bài thơ của Hà Đình Cẩn. Bài thứ nhất có những câu thế này: “Ngày ấy trẻ trung/Ngày ấy giữa quê mình/Em tội tình gì đâu mà anh ruồng bỏ/Anh khao khát những chân trời bờ ngõ/Em cúi mặt giữa làng chịu tiếng chồng chê”. (Người đàn bà mà tôi ruồng bỏ). Và trong bài thứ hai ông viết sau ngày chôn cất mẹ: “Một trăm năm gần lắm mẹ ơi/Chưa qua khỏi cánh đồng bóng Người đã khuất/Nhà ta nghèo mẹ gần ngơ như đất/Sáng cỏ dưới chân, chiều cỏ đã trên đầu” (Mẹ). Thêm lời bình cho những câu thơ này có khi vô duyên và nhạt.

4. Đã in tới tập thơ thứ hai nhưng Hà Đình Cẩn chưa bao giờ nhận mình là thi sĩ. Ông bảo thơ rất khó nên ông làm thơ không nhiều, chỉ như một sự thì thầm trên trang giấy thôi. Ông còn cho rằng những bài thơ thường ngắn và không nhiều chữ của ông chỉ nên coi

như những câu thơ nhặt được từ những tháng ngày đi qua ông. Cái tháng ngày nó cứ lạnh lùng băng qua mình, chứ mình nào có đi qua được nó, ông vui vẻ bảo thế, rồi đọc: “*Những câu thơ chẳng để làm gì/Không làm anh bất tử/Nếu không một lần lọt trong mắt em/Những câu thơ chẳng để làm gì/Ngoảnh lại/Mặt trời khuất/Ngôi sao sà xuống thấp/Câu thơ buồn mệnh mang*”. (Vô đề). Ông lại bảo lúc hứng nhất ông có cái thú đọc to lên những câu thơ của bạn bè, của tiền nhân, của các bậc ông tôn suy là các “ông thơ”, và thơ của những nhà thơ bất luận người nước ta hay Tàu, Tây mà ông thích. Ông khôi hài, thơ khéo như thuốc phiện, bập nó rồi nghiện, nghiện thơ thường bỏ chả nên cai. Gặp cố nhân, ông kể có lần nằm mộng thấy các Tiên Thi giảng chữ Thơ vốn được viết trại ra từ chữ Vạn biểu tượng của Đức Phật, nghe vui vui mà nhả. Tốt hơn cả, ta lắng tiếng thơ ông để nhận lấy cái ánh ỏi đem đến từ chấm vô lượng tỏa từ chữ Vạn ông theo, tin và giữ nằm lòng. “Yêu trọng nhau nào được mấy người” (Câu thơ của Yên Vĩnh). Loại thơ có thể gây nghiện như thuốc phiện và trong suốt như chữ Vạn vốn giản dị hồn hậu, không hoang chữ, không hô hoán, không dọa dẫm bóng xuống ai, mà cũng chả cần bắt quyết niệm chú

hay tô trát vẽ vôi. Một đời vật vã sống và viết chả dễ nhiều như cát: “*Anh chấp tay phải vào tay trái/Bên có trái tim và bên không có trái tim/Bên hư vô và bên hữu hạn/Bên không em, bên anh đứng một mình*”. (Đi chùa). “*Nơi ngày xưa anh qua chỉ còn mây trắng/Cô thanh niên xung phong giờ đã hoá bà già/Nơi ngày xưa anh qua cỏ lau khép lối/Máu đồng đội tươi khắp rừng, hoá dây dợ này chăng*”. (Mây trắng). Và, huyền minh thâm ám ở đây nữa: “*Anh vẫn biết/Ngày phá bom, đêm san đường kiệt sức/Nhưng các em ngủ thế đã đủ rồi/Dậy đi các em/Có rất nhiều quà tặng/Lược đôi môi và giấy viết thư/Hộp kim chỉ và những chùm bồ kết/Cả gương soi khuôn mặt lấm bùn/Người thăm viếng nghĩ các em giải lao đâu đó/Không nở hoá vàng mà gửi lại phần son*”. (Đánh thức các em gái ở Đồng Lộc). Đọc thơ Hà Đình Cẩn, nhà thơ Đỗ Trung lại viết: “*Thơ có đứng được giữa cuộc đời hay không không chỉ là những câu thơ hay, những bài thơ hay mà còn đòi hỏi những câu thơ có tư tưởng làm nên cái xương sống khoẻ khoắn đứng vững giữa đời sống vốn đã nhiều thơ*”. Có thể hiểu đó cũng là một cách nói khi Đỗ thi sĩ gặp những câu thơ nương ánh ướm phổ quang.

“*Vừa chạy Lum vừa vịn vào cây rừng cho khỏi ngã vật xuống. Lum*

chạy như thế vẫn không kịp đám lính. Thằng Sốt dừng lại. Nó nhìn vào bụng Lum bằng đôi mắt trắng nhợt, vừa man rợ, vừa thèm khát. Nó nói với Lum hãy phá cái thai đi, chạy theo nó. Nó muốn lấy Lum nhưng không nhận cái thai vô thừa nhận Lum đang mang. Lum lay nó. Thằng Sốt nhếch mép, bất ngờ đập lên bụng Lum. Rừng vắng quá. Còn ai ở đây nữa không? Sao hoa ê - pa lại nở vào mùa này?... Bầy thú dữ nhảy quanh đám lửa... Ai đó gọi thật vang..."

Đoạn này trong ký sự mang tên Stung - treng, viết bồng rât, sống động và đầy nhạc điệu, có thể đọc ngân nga như đọc một đoạn Khan Ê Đê hay S'tiêng nào đó.

Nếu cứ khẳng khẳng sẽ chỉ sống trọn nghiền bút với văn xuôi thôi, nào có đơn giản vậy! Thơ - có khi nó nấp ngay bên lề trình trắng trang văn như thời gian lặng lẽ tắm sôi mà anh chưa thành linh nhận thấy đấy thôi. Con người đã đo được thời gian có khi trước cả văn minh sông Hằng. Tôi dám bảo các nhà thơ còn biết cân thời gian xem nặng nhẹ thế nào từ thuở biết hát ca tiếng nói. Nhà thơ dụng chiếc cân thời gian khi mang niềm say, khi vấp nỗi buồn. Có phải vì thế nhiều nhà thơ mới nói một cách mỉa mai rằng Thơ đứng về phe nước mắt. Một người lính cầm cả súng và cây bút như Hà Đình

Cẩn tất nhiên đã trải đắm nỗi niềm mặn nhạt. Và như thế thơ ông đa cảm, nhẹ êm như để khoả vợi những ưu tư, những khoảng trống trong lòng. Thơ Hà Đình Cẩn đọc chậm mới nhận lại dư ba, thi ảnh chứa chan không chói gắt. Và lại, những câu thơ truyền sự ám áp và cảm động sang ta phải chăng phần nhiều thường giản dị:

"Người tạc tượng nào gửi em vào
rừng sâu

Để cánh tay trần dừng ngang
điệu múa

Gỡ dây bìm trên vàng trán em

Tượng đá ngủ triền miên thức dậy

Cánh tay trần múa tiếp

Rừng già

Đột ngột

Trăng lên...

(Vũ nữ trong rừng)

"Nước như gương

Sợ chạm tay là vỡ

Cầm lòng thôi

Trả gió về ngàn

Trả nắng về đêm

Trả sông về biển

Trả bờ này. Tu hú gọi bờ kia...

Cây rút ruột xanh không còn gì
để trả

Trả ngu ngơ về cho anh

(Mong manh) ■

Nguyễn Duy Hiến THẦM LẶNG MỘT HÀNH TRÌNH

□ ĐỨC HÒA

Biết anh từ mấy năm nay, qua những buổi sinh hoạt thơ văn, hay Hội nghị của Hội Văn học Nghệ thuật tỉnh. Chưa có dịp trò chuyện nhiều, nên nghĩ anh cũng như bao hội viên bình thường khác. Bỗng một ngày đẹp trời, hỏi ra mới biết, Nguyễn Duy Hiến đã sở hữu một tài sản Tiểu thuyết và Văn xuôi khá “đồ sộ” mà anh đã dành hết tâm huyết cho nghề viết của mình, từ bao năm nay.

NHỮNG ĐÊM TRẮNG VÌ ĐAM MÊ VĂN CHƯƠNG

Nhà văn Nguyễn Duy Hiến chia sẻ: tôi xuất thân là một người lính biên phòng, từ thời còn trẻ thường hay tìm những bài thơ, bài văn, tiểu thuyết viết về người lính để đọc một cách say mê. Việc này không chỉ là sở thích mà trong tôi còn nhen lên niềm khát vọng, ước gì mình cũng sẽ viết được những công trình văn học lớn như thế này.

Sau khi rời quân ngũ, cuộc sống với bao thăng trầm như những con sóng lớn nhỏ, xô đẩy mình cuốn theo cơn áo gạo tiền. Rời xa quê hương miền Trung, nơi chôn nhau cắt rốn, phiêu lưu tìm kế mưu sinh khắp đó đây. Rồi những năm tháng làm bạn với ruộng đồng, kể cả làm thuê sáng nắng chiều mưa, vất vả với bao khó khăn vất vả, để lo cho gia đình nhỏ

của mình. Tuy vậy ngọn lửa đam mê nghiệp văn chương trong anh vẫn âm ỉ thắm lặng khôn nguôi. Thấm thoát thời gian đã trôi qua hơn 20 năm, mà vẫn chưa thực hiện được ước mơ của đời mình. Không do dự nữa, anh quyết tâm thử sức với văn chương. Đầu tiên anh chọn viết báo. Nguyễn Duy Hiến cho biết: Tôi cảm nhận rằng, không đâu xa, cuộc sống quanh ta có rất nhiều câu chuyện, hay nhân vật nào đó, đã để lại cho mình niềm cảm xúc khó quên, nên tôi bắt đầu viết, rồi mạnh dạn gửi cho Ban biên tập Tạp chí Văn Nghệ Bình Phước và Báo Quân đội Nhân

dân. Niềm vui thật bất ngờ vì bài anh viết đã được chọn đăng.

Như nắng hạn gặp cơn mưa đầu mùa, tiếp thêm động lực cho Nguyễn Duy Hiến niềm tin, từ đó anh viết thường xuyên hơn, và trở thành cộng tác viên của Báo Quân đội nhân dân, Báo Sài Gòn Giải Phóng, Báo biên phòng, Báo Dân tộc & Phát triển, Tạp chí Văn nghệ Bình Phước và Báo Cựu chiến binh Việt Nam...

Trong quá trình làm cộng tác viên cho các Báo và Tạp chí, nhà văn Nguyễn Duy Hiến đã có dịp thâm nhập thực tế tại nhiều địa phương qua nhiều chuyến đi điền dã trong và ngoài tỉnh. Nhờ vậy mà anh đã gặp gỡ được người thật việc thật, là những cựu chiến binh trong thời kỳ chiến tranh giải phóng dân tộc. Nay họ về với đời thường, nhưng đâu đó trong góc khuất ký ức của người lính năm xưa, vẫn còn lưu lại những câu chuyện “huyền thoại” thời hoa lửa không thể nào quên... Nguyễn Duy Hiến thấy đây là tư liệu sống, chứa đựng nguồn cảm xúc mạnh, có thể viết thành những tiểu thuyết tác phẩm lớn, nên anh ghi chép cẩn thận để làm tài liệu, tư duy xây dựng đề tài văn học cho mình.

Tiểu thuyết được xem là loại hình tiêu biểu trong văn chương, tựa như hình thức Sonata trong âm nhạc cổ điển thế giới. Là thể loại cao cấp nhất, vì cấu trúc phức tạp có nhiều chương hồi. Tác phẩm cho phép phản ánh đa sắc màu góc cạnh của cuộc sống. Nên

không phải nhà văn nào cũng xung phong viết tiểu thuyết. Chính vì vậy mà Nguyễn Duy Hiến đã gác lại tất cả những thú vui đời thường, ngoài thời gian hỗ trợ công việc cho gia đình, anh dành hết tâm huyết để đầu tư cho dự án văn học dài hơi của mình. Không ít lần Nguyễn Duy Hiến đã thức gần như trắng đêm, để có được những trang viết cho tác phẩm đang phôi thai. Cứ như thế, một năm, rồi hai ba năm trôi qua, Nguyễn Duy Hiến mới hoàn thành một Tiểu thuyết.

Chính sửa trau chuốt từng con chữ, khi xong bản thảo anh gửi cho Nhà xuất bản Quân đội Nhân dân. Niềm vui như được tiếp nối, Nhà xuất bản tiếp nhận duyệt cho in phát hành và trả nhuận bút cho anh với 3 cuốn Tiểu thuyết và 1 tập Truyện ngắn: Tiểu thuyết “Những ngày thơ ấu chưa xa” năm 2015, Tiểu thuyết “Đêm cháy” năm 2021, Tiểu thuyết “Phận trắng” năm 2022, và tập Truyện ngắn “Hai cơn bão” năm 2017.

Hiện Nguyễn Duy Hiến vừa hoàn chỉnh bản thảo tiểu thuyết “Người bên sông” và đang viết tiếp tiểu thuyết “Hoa công đoàn” để tham gia cuộc thi viết về cán bộ Công đoàn, do Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam tổ chức.

Có thể nói, hiếm có cây bút nào viết khỏe và nhiều như Nguyễn Duy Hiến. Chỉ tính về công lao động của anh, đã cho thấy niềm đam mê cháy bỏng đến nhường nào mới thực hiện được số lượng tác phẩm lớn như vậy.

MIỀN ĐẤT CHO TÔI SỨC SỐNG MỚI

Nhà văn Nguyễn Duy Hiến, bút danh Duy Hiến, sinh năm 1959, tại xã Thanh Trạch, huyện Bố Trạch, tỉnh Quảng Bình. Năm 1977, sau khi Tốt nghiệp Cấp 3 (lúc bấy giờ) đến năm 1979, xảy ra chiến tranh biên giới phía Bắc, anh tình nguyện lên đường nhập ngũ theo lệnh tổng động viên và được điều về Tiểu đoàn 2 cơ động Công an Nhân dân Vũ trang Bình Trị Thiên, nay là Bộ đội Biên phòng. Năm 1984, anh xuất ngũ rồi chuyển vào Nam sinh sống và lập gia đình với người vợ quê ở Thạnh Phú Đông, huyện Giồng Trôm, tỉnh Bến Tre. Năm 1996, anh cùng gia đình chuyển lên lập nghiệp tại ấp Cây Diệp, xã Tân Phước, huyện Đồng Phú, tỉnh Bình Phước.

Đến với miền đất mới, tuy còn nhiều khó khăn thiếu thốn vất vả, nhưng với ý chí của một người lính, Duy Hiến sẵn sàng gánh vác mọi công việc của một nhà nông, sớm hôm làm bạn với vườn điều, vườn tiêu, cây cao su. Sau một thời gian anh đã gom góp được tiền mua đất, làm nhà, cuộc sống gia đình ổn định. Nhờ vậy mà anh đã yên tâm dành hết tâm huyết của mình cho văn chương. Năm 2010, anh được kết nạp vào Chi hội Văn học, thuộc Hội Văn học Nghệ thuật tỉnh Bình Phước. Anh cho biết: Tôi đam mê và đến với văn chương, cũng một phần do truyền thống gia đình. Bản thân tôi xuất thân là một người lính, cảm nhận rõ chiến

tranh đã gây ra cho đất nước mình bao đau thương, nên đề tài về người lính luôn thôi thúc tôi phải viết, đó cũng là điều tôi tâm đắc nhất, mỗi khi ngồi trước bản thảo.

Trong quá trình hoạt động, nhà văn Nguyễn Duy Hiến còn rất tích cực tham gia qua nhiều cuộc thi về thơ văn và đạt được nhiều thành tích đáng khích lệ như:

Giải B thể loại Báo chí tác phẩm “Mô hình làm giàu của công nhân Nông trường 9”, do Báo Tập đoàn Công nghiệp Cao su Việt Nam tổ chức năm 2013. Giải C truyện ngắn “Bám vườn”, cuộc thi viết về “Hón Quản 10 năm tái lập huyện”, do UBND huyện Hón Quản tổ chức năm 2019. Giải C truyện ngắn “Tiếp bước dưới quân kỳ”, cuộc thi viết về truyền thống 75 năm LLVT Bình Phước, do Bộ CHQS tỉnh Bình Phước tổ chức năm 2020. Giải khuyến khích tiểu thuyết “Đêm cháy”, giải thưởng 5 năm lần thứ I về Văn học nghệ thuật, do UBND tỉnh Bình Phước phát động năm 2020, và nhiều giải thưởng khác trong khu vực.

Nhịp sống hiện đại hôm nay, hình thức giải trí rất phong phú cho sự lựa chọn của mỗi người. Nhưng với anh, văn thơ vẫn chiếm một vị trí quan trọng trong thời kỳ hội nhập và phát triển. Mạng xã hội sẽ giúp chúng ta lan tỏa những sản phẩm sáng tạo đến với công chúng. Mỗi loại hình đều có đối tượng riêng, nên không đáng lo ngại, anh vui vẻ tỏ bày ■

CÂY DI SẢN TRÊN QUẦN ĐẢO TRƯỜNG SA

□ SỸ TUYẾN - TTXVN

biết: “Ngày nào các chiến sĩ cũng phân công nhau làm vệ sinh và chăm sóc cây phong ba. Chúng tôi cảm thấy tự hào khi được đứng đây, dưới gốc cây phong ba có tuổi đời hàng trăm năm. Không những làm đẹp cho cảnh quan môi trường trên đảo, cây phong ba còn là nơi các chiến sĩ ngồi hóng mát, sinh hoạt văn hóa văn nghệ mỗi ngày”.

Theo Hội Bảo vệ Thiên nhiên và Môi trường Việt Nam, cây phong ba trên đảo Song Tử Tây có chiều cao 25 mét, chu vi thân cây 3,8 mét, tán rộng 35 mét, cây có tuổi đời trên 300 năm.

Cây bàng vuông trên đảo Nam Yết cũng có tuổi đời tương tự. Cây có một gốc to và chẻ ra thành 9 thân đều nhau, tán rộng che mát cả một khoảng sân rộng hàng trăm mét vuông ngay trước cột mốc chủ quyền trên đảo.

“Đảo có cây bàng vuông được công nhận là “Cây di sản Việt Nam”. Đối với cán bộ, chiến sĩ ở đảo, mỗi lần đứng dưới gốc cây bàng vuông đều cảm thấy vinh dự và tự hào bởi không chỉ ý nghĩa về giá trị đa dạng sinh học, giá trị lịch sử, cây bàng vuông di sản còn là cột mốc chủ quyền vững chãi trên đảo”, Đại úy Đinh Tiến Thành, Chính trị viên đảo Nam Yết cho biết.

Hai cây mù u tại đảo Sơn Ca và Sinh tồn cũng đã được Hội Bảo vệ Thiên nhiên và Môi trường Việt Nam công nhận là Cây di sản. Cả hai cây mù u này đều có tuổi đời trên 300 năm, thân

Chiến sĩ Hải quân Nhân dân Việt Nam duyệt đội ngũ dưới tán “Cây Bàng Vuông - Cây di sản Việt Nam” trên đảo Nam Yết. Ảnh: S. Tuyền

47 năm sau ngày giải phóng, quần đảo Trường Sa đã khoác lên mình chiếc áo mới, không chỉ có màu xanh của biển, trên các đảo đã phủ kín màu xanh của cây, của những “vườn rau chiến sĩ”. Đặc biệt trên các đảo Song Tử Tây, Sơn Ca, Nam Yết và Sinh Tồn, 4 cây xanh có tuổi đời hơn 300 năm đã được Hội Bảo vệ thiên nhiên và môi trường Việt Nam công nhận là “Cây di sản Việt Nam”.

Cây che chở cho nhân dân, bộ đội

Chúng tôi đến thăm đảo Song Tử Tây, dưới cái nắng 38 độ C, gió biển như tát vào mặt. Nắng gió là vậy, nhưng khi đặt chân lên đảo, đứng dưới tán cây phong ba, cảm giác như thời tiết dịu lại.

Đang dọn dẹp vệ sinh dưới gốc cây phong ba, binh nhất Nguyễn Văn Quang, chiến sĩ đảo Song Tử Tây cho

cây to khoảng 4 người ôm, tán rộng che mát cả một khoảng sân.

Cây bàng vuông, mù u và phong ba là những loài có sức sống mãnh liệt ở những nơi có môi trường sống khắc nghiệt. Đây là những loài cây đặc thù tạo màu xanh trên các đảo thuộc quần đảo Trường Sa.

Cột mốc chủ quyền trên quần đảo Trường Sa

“Đảo Sơn Ca chúng tôi rất tự hào vì có cây mù u được công nhận là cây Di sản Việt Nam. Đây là nét văn hóa đặc trưng và giá trị rất lớn đối với cán bộ, chiến sĩ trên đảo, vì cây di sản có giá trị về nguồn gene, giá trị về văn hóa đặc biệt đó còn là cột mốc chủ quyền biển đảo của chúng ta”, Trung tá Nguyễn Như Tuyền, Chính trị viên đảo Sơn Ca chia sẻ.

Ông Lê Đình Hải, Chủ tịch Ủy ban Nhân dân huyện Trường Sa cho biết trên quần đảo Trường Sa có 4 cây Di sản đã được Hội Bảo vệ thiên nhiên và môi trường Việt Nam công nhận, gồm cây bàng vuông, cây phong ba và hai cây mù u. Đây là những cây xanh đã sinh trưởng và bám rễ hàng trăm năm tại quần đảo Trường Sa.

“Để gìn giữ, bảo tồn và chăm sóc những cây di sản này, chúng tôi luôn quan tâm đến việc cắt tỉa, chăm bón gìn giữ cây di sản, để cây ngày càng xanh tốt. Đây cũng là cột mốc chủ quyền quyền thiêng liêng của chúng ta trên quần đảo Trường Sa” - ông Lê Đình Hải tâm sự.

Theo các chiến sĩ trên quần đảo Trường Sa, với thời tiết khắc nghiệt, có những trận bão giông cấp 12 - 14, tuy nhiên những cây cổ thụ trên đảo vẫn đứng vững, không bị quật gốc.

“Nhận thức rõ về ý nghĩa và tầm quan trọng của Cây di sản trên đảo, chúng tôi đã tuyên truyền giáo dục cho các thế hệ cán bộ chiến sĩ trên đảo giữ gìn, chăm sóc, tiếp tục bảo vệ cây xanh nói chung và Cây di sản nói riêng để đây là một điểm đến đồng thời cũng là nơi giáo dục truyền thống cho cán bộ, chiến sĩ đơn vị”- Trung tá Nguyễn Như Tuyền, Chính trị viên đảo Sơn Ca cho biết.

Giờ đây, những cây cổ thụ, cây di sản trên quần đảo Trường Sa không chỉ mang ý nghĩa về lịch sử, văn hóa và đa dạng sinh học, là cột mốc chủ quyền thiêng liêng, những cây xanh này còn là mái nhà che chở cho quân và dân trên đảo, là nơi sinh hoạt văn hóa văn nghệ và chứng kiến biết bao thế hệ chiến sỹ từng ra Trường Sa công tác, giữ gìn biển đảo thiêng liêng của Tổ quốc.

*“Cây bàng vuông bốn mùa tốt tươi
Bên cha ngày đêm gác canh đảo nhỏ
Cây bàng vuông chính là cha đó
Hiên ngang ngạo nghễ nơi đảo
tiền tiêu”*

Lời bài hát “Hoa bàng vuông của cha” như thay lời những chiến sĩ đang ngày đêm canh gác nơi đảo xa “hiên ngang ngạo nghễ nơi đảo tiền tiêu” như “cây bàng vuông bốn mùa tươi tốt” ■

Dương Văn Thắng

Mồ Hôi Từ Biển

*Con đi tìm giọt mồ hôi
Rơi tràn muối biển quăng đời mẹ xưa
Giọt nào ngậm nắng ngậm mưa
Bao năm đã quyện thiếu thừa ngấm đâu*

*Biển cho mẹ quăng nông sâu
Mẹ bên biển nổi cơ câu đa mang
Đã hắt những vệt nắng tràn
Mặn môi hạt gió cơ hàn bám vai*

*Bến neo cạn sóng thuyền chài
Cá theo con nước một mai khơi nguồn
Giữa mệnh mông biển mưa tuôn
Áo mưa chấp chới vui buồn hong khô*

*Đêm nằm nghe sóng nhấp nhô
Cồn cào những nổi mơ hồ biển reo
Tình mơ gà gáy mang theo
Nắm com - con nước thủy triều trắng vơi*

*Biển xưa đã khép mùa rồi
Còn không vệt muối một đời nuôi con
Con đi tìm giọt héo hon
Xa xa chân sóng ngọn cồn chưa người*

*Mồ hôi từ biển mẹ ơi
Ngấm vào đáy mắt suốt đời con mang.*

Ảnh: TL

Trần Văn Lợi

Uống Nước Ngọt Ở Trường Sa

*Trường Sa vạn lý
Trập trùng đảo đá, rạn san hô
Giữa nắng gió dư thừa
Vẫn thiếu nước dẫu bốn bề sóng nước
Nhưng trưa nay
Tôi ngỡ ngang cốc nước ngọt
Không phải được múc lên từ những boong tàu
Không phải được múc ra từ bể tích trữ nước mưa*

*Nước ngọt Trường Sa
Chưng cất từ triệu tấm lòng hướng đảo^(*)
Lọc gió muối
Lọc tiếng sóng
Qua tầng tầng chát mặn
Từng giọt
Từng giọt mát ngọt
Thắm tháu qua cơn khát di truyền
Tỏa lan từng huyết mạch...*

*Uống nước ngọt nơi này
Mới hiểu thế nào là nắng lửa
Mới hiểu thế nào là gió táp
Thế nào là cơn khát
Của những cây bàng vuông, cây bão táp, cây phong ba
Cái khắc nghiệt của thiên nhiên vô tận
Đã lọc vào máu thịt người lính đảo xa...*

*Máy lọc mỗi ngày mười tám mét khối nước ngọt
Các anh dùm dành từng giọt
Để sẻ chia
Cho từng giọng nói, tiếng cười
Cho từng bóng mát
Cho thuyền cá đồng bào thỉnh thoảng ghé thăm...*

*Tôi ra mé đảo cùng người lính hải quân
Uống vào lòng trập trùng tiếng sóng
Uống vào lòng mặn mòi gió muối
Mà hiểu Trường Sa đang thấm thấu trong mình...*

(*) Hệ thống lọc nước ngọt ở Đảo Song Tử Tây, gồm 4 máy mỗi ngày cung cấp cho đảo khoảng 18m³ nước sạch. Máy vận hành, hệ thống lọc dựa vào nguồn điện gió, năng lượng mặt trời.

Về Sóc Bóm Bó Thường Thức Món Canh Thụt Của Người S'tiêng

□ ANH TUẤN

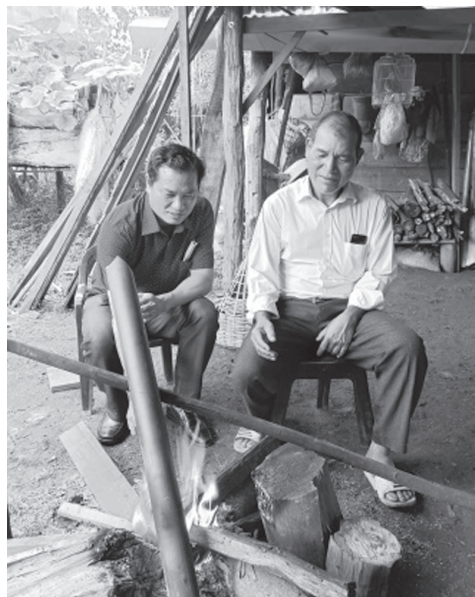
Tôi biết đến canh thụt lần đầu tiên cách đây 3 năm khi một nhân viên người dân tộc S'tiêng mời đến nhà dùng cơm, mọi người đều nói món canh thụt ăn rất ngon, đặc biệt là ăn với cơm trắng, quả đúng như vậy canh thụt ăn với cơm trắng rất đặc biệt, ăn một lần nhớ mãi không quên...

Chúng tôi ghé thăm nhà của già làng Điều Lên khi mặt trời đã xuống núi, đang lúi húi thổi lửa nấu món canh thụt trong bếp, chợt nhận ra người quen tới thăm, già làng Điều Lên lấy tay quạt mồ hôi trên trán rồi cười tươi chào đón như có ý trách móc tôi “Lâu lắm rồi mới tới nhà già chơi ha... ở lại ăn canh thụt ha”, già nắm lấy tay tôi như chào đón một người thân ở phương xa mới về. Tôi chỉ cười rồi sà xuống bếp lửa, với tay xoay ống canh thụt trên bếp “Hôm nay con sẽ ở lại ăn canh thụt cùng già”. Chỉ chờ có vậy, già làng cười mãn nguyện, tiếng cười vang vọng cả căn bếp, xua tan đi cái nóng nực của ngọn lửa hắt ra từ bếp đang rực cháy.

Già làng vừa thổi lửa, vừa kể cho tôi nghe về món canh thụt, canh thụt có từ rất lâu đời, khi đi làm rẫy người S'tiêng thường ăn trưa ngay tại rẫy, để tiết kiệm thời gian, người ta thường nấu các món ăn bằng các dụng cụ có sẵn kiếm được trên rẫy, ống lồ ô, ống

nứa thường được dùng để nấu món ăn, tất cả nguyên liệu có được đều bỏ vào ống để nấu, người ta gọi món này là canh thụt. Nguyên liệu để nấu canh thụt là lá nhíp non, đọt mây, ớt, cà đắng, cà nút áo và nguyên liệu đặc biệt nhất là da trâu, ngoài ra, người nấu có thể cho thêm muối và một số gia vị khác... Già bảo tôi xoay ống canh thụt cho khỏi bị cháy rồi kể tiếp, nếu nấu khéo thì mỗi ống có thể dùng để nấu từ 2 đến 3 lần. Việc nấu canh thụt cũng khá đơn giản, người ta chặt một ống lồ ô có lông dài và gọt phần đầu ống cho khéo để khi nấu nước không bị chảy ra ngoài. Ống được chọn không quá non mà cũng không quá già đồng thời ống phải sạch và thơm thì canh nấu mới ngon. Sau khi đã chuẩn bị được ống lồ ô hoặc ống nứa vừa ý, các loại nguyên liệu được bỏ vào ống. Sau đó đem ống dựng nghiêng trên đồng lửa để nấu. Khi ống canh sôi, sẽ nêm gia vị cho vừa ăn với khẩu vị của người nấu. Khi nguyên liệu trong ống đã chín người ta dùng que tre hoặc que bằng cây gỗ thụt vào ống cho các nguyên liệu trong ống nhuyễn, gia vị và nguyên liệu trộn đều với nhau.

Vừa kể cho tôi nghe xong về món canh thụt thì trên bếp cũng phát ra tiếng xèo xèo do nước trong ống thụt đã sôi

Tác giả (trái) và Già làng Diều Lên đang nấu canh thụt. Ảnh: A. Tuấn

chảy xuống bếp lửa, già với tay lấy ống thụt ra khỏi bếp, lấy cây tre nhỏ gác sẵn trên mái bếp rồi thụt cho nguyên liệu trong ống quyện vào nhau, mồ hôi ướt đầm lưng áo của tôi và già vì sức nóng từ bếp lửa, khóe mắt cay cay vì khói, già bảo tôi ra ngoài hít hơi, già nấu thêm một lát cho ống sôi đều.

Vài phút sau già khệ nệ bước ra, một tay cầm ống thụt, một tay cầm cái tô lớn, mồ hôi ướt đầm khuôn mặt nhưng già cười rất hiền từ. Canh thụt được đổ ra tô đặc quánh, khói nghi ngút, mùi thơm ngào ngạt từ tô canh khiến bụng tôi bỗng dưng đói cồn cào. Khi thưởng thức món canh thụt, chúng ta sẽ cảm nhận được món ăn này mang đầy đủ các hương vị của núi rừng, vị đắng của đợt mây, vị cay

của ớt, vị ngọt của lá nhíp và các loại rau rừng, vị bùi thơm của nước trong ống lồ ô, tất cả những hương vị này làm cho canh thụt trở thành món ăn khó quên cho những ai đã một lần thưởng thức. Già gọi thêm mấy người con trai, con rể ở cạnh nhà tới cùng ăn, trên chõng tre, già cùng chúng tôi vừa ăn canh thụt, vừa uống rượu cần và kể chuyện về những trận đánh năm xưa mà già đã từng tham gia và thời gian mà cố nhạc sỹ Xuân Hồng sáng tác bài hát nổi tiếng “Tiếng chày trên sóc Bom Bo”... chẳng mấy chốc màn đêm đã buông xuống, mảnh trăng già cuối tháng lơ lửng cuối trời xa, chúng tôi chia tay già và mọi người trong tiếng nuối, bịn rịn, xe của chúng tôi vút đi, già còn dặn với, mai lại ghé già ăn canh thụt ha.

Ngày nay canh thụt không chỉ là món ăn độc đáo, ưa thích riêng của người dân tộc S’tiêng, M’Nông mà còn là món ăn nổi tiếng, trở thành đặc sản của Bu Đăng, ống canh thụt cũng đã trở thành những món quà mà người dân nơi đây tặng cho khách quý từ phương xa tới thăm và như thể canh thụt của người S’tiêng Bom Bo đã được nhiều người biết đến. Du khách đến với Bu Đăng nói chung và sóc Bom Bo nói riêng sẽ có dịp được tận tay chế biến món canh thụt qua sự hướng dẫn của các nghệ nhân nơi đây, đến với sóc Bom Bo để thưởng thức, để trải nghiệm, để khám phá những đặc sắc của vùng đất và con người nơi đây ■

Ấn tượng & Thủ Vĩ

□ NGUYỄN THỊ DIỆP

(Giáo viên Trường THPT Phú Riềng)

Sự tận tình, chu đáo, sự cởi mở, hòa đồng của những hội viên và Ban lãnh đạo trong Hội Văn học Nghệ thuật tỉnh Bình Phước đó là những cảm nhận đầu tiên của bản thân tôi khi tham gia lớp Bồi dưỡng Kỹ năng Sáng tác Văn học năm 2022 được tổ chức tại tỉnh Bình Phước trong tháng Tám vừa qua. Có thể nói nếu các anh, các chị trong Hội là người tạo nguồn cảm xúc cho các học viên thì một điều đặc biệt không kém đó chính là sự có mặt của các thầy, các cô trong các buổi học, những người đã tạo nên ấn tượng thú vị và hứng khởi đối với mỗi học viên như tôi qua những câu chuyện, những kinh nghiệm, những bài hát thu hút lòng người của các nhà văn, nhà thơ nổi tiếng như Nhà thơ Trần Đăng Khoa, Nhà thơ Hoàng Quý...

Ba ngày được trải nghiệm cùng các thầy, các cô quả thật với nhiều cảm xúc khó tả; Bản thân tôi rất cảm phục trước trí nhớ tuyệt vời của nhà thơ Trần Đăng Khoa, sự dí dỏm, hài hước của nhà thơ, nhạc sĩ Hoàng Quý, sự gần gũi, chân thành của nhà văn Nguyễn Minh Ngọc, sự nhẹ nhàng, duyên dáng của Biên Tập viên Bảo Ngọc, sự truyền đạt rõ ràng, khúc chiết của nhà văn Trần Quốc Toàn.

Với chất giọng nhẹ nhàng cùng câu nói hài hước “Tôi xin phép được ngồi vì tôi ngồi chắc còn cao hơn đứng” nhà

thơ Trần Đăng Khoa đã thu hút được ánh mắt, nụ cười của các học viên ngay từ đầu câu chuyện. Một cách rất tự nhiên nhà thơ đã chia sẻ cùng các học viên về một vài phương thức tiếp cận tác phẩm qua lăng kính đời tư. Mỗi tác phẩm thơ ra đời với tác giả không phải là gì quá xa xôi mà chất liệu là ở ngay xung quanh chúng ta bức ảnh, con gà, cây trầu..., với Trần Đăng Khoa có thể nói ông có thể xuất khẩu thành thơ. Nhưng để đến được với độc giả thì mỗi người cầm bút cần phải tự tìm cho mình con đường đi riêng, kinh nghiệm của người này không thể thành hiện thực của người khác. Cũng như Trần Đăng Khoa, nhà văn Nguyễn Minh Ngọc nói văn chương vốn không có tính di truyền, quan trọng của văn chương chính là vốn sống, mỗi người cầm bút đều có lối đi riêng “lối đi ngay dưới chân mình” Văn chương không ở đâu xa, điều quan trọng là phải có tình yêu và cháy hết mình với nó.

Khác với Nhà thơ Trần Đăng Khoa và nhà văn Nguyễn Minh Ngọc, nhà thơ Hoàng Quý lại cuốn hút học viên bằng cây đàn ghi ta và giọng hát trầm bổng từ chính những tác phẩm mà ông sáng tác, mà theo cách nói khiêm tốn của nhà thơ là “tôi đọc thơ theo cách riêng của tôi”. Với ông “thơ là dùng nhạc để ghi lại điệu tâm hồn mình”,

Nhà thơ Hoàng Quý. Ảnh: Vũ Trần

có lẽ bởi vậy mà thơ ông dễ đi vào lòng người và cuốn hút độc giả đến thế. Ông rất yêu thơ và nói về thơ một cách say mê và cuốn hút bởi với ông thơ vốn lấy chữ và nhìn thấy vẻ đẹp của chữ. Có lẽ vì thế dù buổi học kết thúc nhưng các học viên vẫn muốn được nán lại để nghe những câu thơ theo cách đọc riêng của nhà thơ.

“Chiều xanh ngơ ngác

Chiều như mắt biếc

Em thăm đợi tôi...”

Nhà thơ Bảo Ngọc rất nhẹ nhàng và duyên dáng đến với học viên bằng câu chuyện cảm động về mối lương duyên đến với thơ ca xuất phát từ nỗi đau về người em tật nguyên của mình. Với Bảo Ngọc thì người cầm bút cần đánh thức cái thiện khi viết. Quả đúng như vậy, mỗi nhà văn, nhà thơ để có được đứa con tinh thần cần đánh thức cái thiện trong mình và chảy ra đầu ngọn bút. Với vai trò là một nhà văn của thiếu nhi Bảo Ngọc đã đi sâu hơn vào các vấn đề cụ thể của “bếp núc” văn

chương với mong muốn sẽ có nhiều cây bút viết cho thiếu nhi. Mong muốn của chị có lẽ cũng là những trăn trở của những giáo viên dạy Văn như tôi. Buổi nói chuyện của chị kết thúc hơi muộn nhưng không ai cảm thấy “muộn” hay mệt mỏi, dường như họ còn đang bận nghĩ tiếp về cách phát triển và hoàn thiện “dự án văn chương”.

Buổi học cuối cùng được nghe nhà văn Trần Quốc Toàn nói chuyện về nội dung kỹ thuật viết Tản văn, Tạp bút, Ghi chép, Kí sự và Truyện ngắn 100 chữ. Với nhà văn thì mỗi người cần có góc nhìn riêng để tìm ra cái mới trong sự vật cũ, tìm được trong cái quen những cái lạ. Nhà văn đã chỉ ra cho các học viên những dẫn chứng cụ thể về điều đó. Với cách chia sẻ hết sức chân tình nhà văn đã tạo nên được không khí sôi động cho buổi học đó chính là sự tương tác nhiệt tình của các học viên.

Sau ba ngày học tập các học viên từ chỗ ban đầu còn rụt rè, khó chia sẻ, càng về sau các học viên càng được dẫn dắt đến chỗ hào hứng tự tin, chủ động đưa ra ý kiến, bày tỏ suy nghĩ và cảm xúc một cách rất thành thật, hứng khởi.

Có thể nói sau ba ngày học tập đã đọng lại những cảm xúc và ấn tượng khó tả; tạo được hứng khởi và truyền thêm ngọn lửa văn chương trong mỗi học viên. Nó đã thổi bùng lên niềm đam mê sáng tác văn chương mà trước đó có thể mới chỉ đang nhen nhóm. Hy vọng nó sẽ mở ra những con đường phía trước để mỗi người tự mình bước đến, khám phá và chinh phục ■

VỀ VỚI CỘI NGUỒN TÀ THIẾT

□ THU HẰNG

(Giáo viên Trường THCS Lộc Hưng)

Tháng Tám về trong không khí trầm mặc của những ngày đầu Thu, chúng tôi trở lại Căn cứ Lịch sử Tà Thiết. Nơi Bộ Chỉ huy Miền lãnh đạo quân dân ta kháng chiến trường kỳ chống Mỹ xâm lược, tiến tới giải phóng hoàn toàn miền Nam, thống nhất Tổ quốc.

Chị Trương Thị Yến - Cán bộ Ban quản lý Di tích đưa chúng tôi đi tham quan khu Di tích Lịch sử đặc biệt này. Chúng tôi được nghe về lịch sử của khu căn cứ và những câu chuyện đầy xúc động về các tướng lĩnh đã từng sống và làm việc ở đây. Nhìn Hội trường mái lợp lá trung quân nửa chìm nửa nổi dưới những tán cây già. Nhìn hàng bàn ghế đơn sơ và chiếc đèn bão còn đóng khóa bên trong ở Hội trường... Chúng tôi hình dung lịch sử đi qua từ nỗi đau thương, hy sinh mất mát. Từ chiếc đèn dầu le lói khuya khoắt bên những mái đầu màu sương núi. Qua những cơn sốt rét rừng vật vã, những bữa ăn bắp, sắn độn cơm. Qua tiếng bom gầm đạn xé, người người ngã xuống..., đứng lên đánh đuổi kẻ thù giành tự do độc lập dân tộc. Căn cứ Lịch sử Tà Thiết ngày nay được tôn tạo xây dựng với quy mô “Di tích Lịch sử cấp Quốc gia” thiêng liêng, nhân văn và bản sắc lịch sử văn hóa dân tộc, qua đó thể hiện sự quan tâm sâu sắc của Đảng, Nhà nước và Đảng bộ, Chính quyền địa phương (tỉnh Bình Phước) để bảo tồn, phát huy, gìn giữ địa danh

này cho mọi thế hệ luôn tri ân ghi nhớ và tham quan, tìm hiểu cội nguồn lịch sử chiến tranh cách mạng - lực lượng vũ trang nhân dân...

Tôi chìm đắm trong giọng kể ngọt ngào, sâu lắng của hướng dẫn viên Trương Thị Yến về câu chuyện của Thượng tướng Trần Văn Trà. Đứng vào dịp Tết Quý Sửu (1973) tại căn cứ Tà Thiết được ví như là đón tết của Quang Trung (Nguyễn Huệ) năm 1789. Căn cứ Bộ Chỉ huy Miền đón một cái Tết tung bừng, náo nhiệt, chuẩn bị một cuộc chiến đấu mới trên mặt trận đối ngoại, quân sự, chính trị và ngoại giao. Đón Tết tại căn cứ cũng có cành đào, bánh chưng miền Bắc, có cả cành mai và bánh tét miền Nam, trong tâm thế của ngày chiến thắng sắp đến gần. Thời điểm đó Thượng tướng Trần Văn Trà đang giữ chức vụ Tư lệnh Quân Giải phóng miền Nam Việt Nam được Quân ủy Trung ương cử Trưởng phái đoàn Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa Miền Nam Việt Nam trong Ban liên hợp Quân sự 4 bên. Trong căn cứ rừng Chính phủ, Thượng tướng Trần Văn Trà đã chấp bút làm bốn câu thơ: “*Yêu nước cầm vũ khí/Súng giương nên mới đến tay người/Cờ đào lộng gió hừng tâm trí/Áo vải lòng ân cội đoàn binh*”. Những câu thơ thật đặc sắc là lời động viên khích lệ quân và dân ta. Đất nước này là đất nước của nhân dân. 4 câu thơ đã khích lệ ý chí

Tác giả (trái) và Hướng dẫn viên Trương Thị Yến tại Căn cứ lịch sử Tà Thiết. Ảnh: T. Hằng

chiến đấu của mỗi người con đất Việt đi tới chiến thắng trước mọi bệ lũ xâm lăng hung hãn nhất...

Ngược dòng thời gian, đến các địa danh chị Yến kể, đó là vào ngày 7-4 năm 1972, Lộc Ninh được giải phóng, trụ sở của Bộ Chỉ huy Miền đóng tại khu B Chiến khu Dương Minh Châu - Tây Ninh được dời về khu vực Tà Thiết thuộc xã Lộc Thịnh, huyện Lộc Ninh. Đây là trung tâm đầu não được mệnh danh là “Khu rừng Chính phủ”, là nơi ở và làm việc của cơ quan B2. Dưới những tán cây lớn, được bao bọc bằng rừng le đạn chằng chịt là những công trình nhà làm việc của các đồng chí chỉ huy cao cấp trong Bộ Tư lệnh Miền: Tư lệnh Trần Văn Trà, Phó Tư lệnh Nguyễn Thị Định, Chính ủy Phạm Hùng, Phó Tư lệnh kiêm Tham mưu trưởng Lê Đức Anh... Căn cứ được xây dựng quy mô lớn với diện tích khoảng 16km², hệ thống hầm, hào, trạm xưởng, hội trường ngầm, nhà

ở và làm việc của các đồng chí lãnh đạo, được xây dựng chắc chắn, bảo đảm tốt cho việc huấn luyện và chiến đấu. Căn cứ là điểm tập kết quân lớn nhất từ miền Bắc vào Nam để chuẩn bị cho Chiến dịch Hồ Chí Minh, Đại thắng mùa Xuân năm 1975. Căn cứ Bộ Chỉ huy Miền đóng tại Tà Thiết là căn cứ cuối cùng được thành lập ở chiến trường miền Nam. Tôi đã chiêm suy nghĩ “Sao Bộ Chỉ huy Miền lúc đó lại chọn Tà Thiết làm căn cứ nhỉ?”. Tôi hỏi hướng dẫn viên du lịch Trương Thị Yến. Chị vui vẻ trả lời: “Vì Tà Thiết là nơi đứng chân của Bộ Chỉ huy Miền bởi Lộc Ninh là vùng giải phóng rộng lớn, huyện giải phóng đầu tiên của miền Nam (7/4/1972), là Thủ phủ của Chính phủ cách mạng Lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam, là đoạn cuối đường mòn Hồ Chí Minh nơi tiếp nhận dự trữ sức người, sức của từ hậu phương lớn miền Bắc chi viện vào cho chiến trường miền Nam; với thế rừng rộng lớn, khí hậu ít khắc nghiệt, lại gây được yếu tố bất ngờ đối với địch đó là những lợi thế để Bộ Chỉ huy Miền chọn Tà Thiết làm căn cứ”.

Để có một tên gọi xứng tầm với chiến dịch lớn nhất, có ý nghĩa nhất, kết thúc 21 năm kháng chiến chống Mỹ cứu nước, Bộ Chỉ huy Miền đề nghị Trung ương đổi tên Chiến dịch giải phóng Sài gòn - Gia Định lấy tên Chiến dịch Hồ Chí Minh. Với ý nghĩa lịch sử to lớn, ngày 16/11/1988, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch xếp hạng Căn cứ Quân ủy - Bộ Chỉ huy các lực

lượng vũ trang quân giải phóng miền Nam Việt Nam (Tà Thiết) là Di tích Lịch sử Quốc gia. Ngày 20/4/1995, Di tích Tà Thiết được phục hồi lại nguyên trạng, gồm các hạng mục: Bếp Hoàng Cầm, Hàm Giao ban, Hàm chữ A, Hội trường, nhà ở và nhà làm việc của các đồng chí lãnh đạo như: Đại tướng Lê Đức Anh, Thượng tướng Trần Văn Trà, Thiếu tướng Nguyễn Thị Định, Chính ủy Phạm Hùng...

Từ năm 1997 đến nay, Di tích đã nhiều lần được trùng tu, sửa chữa khang trang, gồm các hạng mục: Tượng đài chiến thắng, đền thờ chính, nhà truyền thống, nhà đón tiếp, cổng chào, khu quảng trường và hàng rào bảo vệ...; trở thành điểm tham quan của nhiều du khách trong và ngoài nước. Ngày 23-12-2015, Thủ tướng Chính phủ đã ký Quyết định công nhận Di tích Căn cứ Bộ Chỉ huy Quân Giải phóng miền Nam Việt Nam là Di tích Quốc gia Đặc biệt. Ngày nay, Di tích Lịch sử Tà Thiết trở thành địa danh vừa có ý nghĩa tri ân, giáo dục truyền thống cách mạng vừa là địa chỉ đỏ, là điểm đến lý tưởng của du khách trong và ngoài nước. Căn cứ Tà Thiết là nơi du khách về tham quan, học tập, nghiên cứu và tổ chức các hoạt động về nguồn, các hoạt động ý nghĩa khác.

Cũng như bao người thuộc thế hệ trẻ, được may mắn sinh ra, học tập trưởng thành khi đất nước đã bình yên, được tự do hít bầu không khí hòa bình, ngược nhìn trời xanh, mây trắng, nghe kể về những đau thương của quá khứ

mà thấm thía những giá trị vĩnh hằng những hiến dâng cao cả của thế hệ cha ông. Tôi tự hào là người dân Việt Nam, được học tập công tác trên mảnh đất Bình Phước anh hùng, là người giáo viên dưới mái trường xã hội chủ nghĩa, ngày đêm thay Đảng luyện chữ-rèn người. Là một giáo viên, tôi thấy cần thường xuyên nâng cao trình độ, tích cực tự giác, học tập, rèn luyện, nâng cao phẩm chất, năng lực và hiệu quả các mặt công tác. Không ngừng rèn luyện ý chí phấn đấu bền bỉ, có ý thức cầu tiến, trọng danh dự cá nhân. Kiên quyết đấu tranh với biểu hiện coi nhẹ truyền thống cội nguồn dân tộc, phủ nhận quá khứ của cha ông.

Tôi càng thấm thía hơn trách nhiệm lớn lao của mình trong việc giáo dục cho các em học sinh: “Dân ta phải biết sử ta, cho tường gốc tích sử nhà Việt Nam”. Để làm được điều đó, là một nhà giáo tôi không ngừng học tập nâng cao trình độ, chuyên môn nghiệp vụ, thổi hồn vào những bài giảng của mình một cách sinh động nhất. Để truyền ngọn lửa nhiệt huyết cho tuổi trẻ hôm nay thấy được sứ mệnh, trách nhiệm lớn lao là không ngừng học tập, tu dưỡng đạo đức, cống hiến cho sự trường tồn, phát triển bền vững của dân tộc. Xây dựng cho mảnh đất Bình Phước thân yêu không ngừng lớn mạnh giàu đẹp, văn minh. Góp phần làm cho đất nước Việt Nam ta ngày một hùng cường, lớn mạnh, sánh vai với các cường quốc năm châu như Bác Hồ hằng mong ước ■

Nhớ Ba - Chuyện Chưa Xa

□ NGUYỄN NGỌC LƯƠNG

Đại dịch Covid đã để lại hậu quả nặng nề cho xã hội, nhiều gia đình mất đi người thân, vợ mất chồng, con mất cha, sinh ly tử biệt. Trong giai đoạn khốc liệt đó, gia đình tôi đã mất đi người thân yêu nhất của mình, không phải vì Covid nhưng ảnh hưởng của Covid đã để lại những xót thương khó phai trong lòng chúng tôi.

Ba tôi bị bệnh, một ông già 90 tuổi bị bệnh là bình thường. Nhưng Ba ít bệnh vặt, ông cũng không hay đi bệnh viện. Tôi có anh bạn bị kẹt lại trên quê vì không thể về Thành phố do dịch bệnh bùng phát mạnh, Thành phố không cho người vào hoặc ra. Tôi nhớ ba mới nhờ anh bạn xem ông có đi ra ngõ thì quay cái clip gửi tôi xem. Anh bạn nhè ngay lúc ông ra quán, quay cái clip 7 phút ông ngồi uống rượu, hút thuốc rồi gửi. Ông có thói quen uống rượu, hút thuốc mấy chục năm nay, mà ông chỉ uống rượu ở cái quán tạp hóa của bà Biên ở đầu ngõ nhà tôi; Bà này không biết mua rượu ở đâu nhưng uống mấy chục năm mà Ba tôi vẫn khỏe.

Theo năm tháng tuổi tác cao, rồi ông bệnh và phải nhập viện, ngay đợt dịch cao điểm, nên phải test cận, test sâu. Anh Ba tôi đi cùng cũng phải test nhưng không ai bị Covid cả. Ba tôi bị viêm đường tiết niệu và suy giãn tĩnh mạch chân. Nằm viện được 5 ngày thì

bệnh đường tiết niệu hết nhưng chân phải bị liệt không cử động được. Bác sỹ nói do suy giãn tĩnh mạch nên máu không lưu thông được, để lâu có thể dẫn đến hoại tử phải cưa chân, muốn chữa phải đặt stent, nhưng ở Lâm Đồng không làm được phải đi bệnh viện Chợ Rẫy.

Ngay mùa dịch đi lại khó khăn, Sài Gòn đang gồng lưng chống dịch, người già càng dễ bị nhiễm và khó chữa. Nhưng truyền thống ông bà và cũng thương ba nên nhà tôi quyết định đưa ông đi Chợ Rẫy. Loay hoay cả ngày về thủ tục chuyển viện, test, xe vận chuyển và bao nhiêu thứ khác cuối giờ chiều anh Ba tôi cũng có được giấy chuyển viện. Nhưng trời chuẩn bị tối, đường xa, xe bệnh viện phải trực cấp cứu, y tá đi cùng cũng thiếu nên phải nằm lại sáng hôm sau thì xuất phát. Xe cấp cứu chạy từ Đà Lạt đến Sài Gòn bình thường khoảng 5 tiếng vậy mà hôm đó mất 8 tiếng vì phải làm thủ tục kiểm soát Covid tại các trạm ở cửa ngõ ra vào các tỉnh Lâm Đồng, Đồng Nai và Thành phố Hồ Chí Minh.

Nằm viện 3 ngày thì bệnh viện Chợ Rẫy cho về vì ba tôi lớn tuổi nên không điều trị được. Các động mạch, tĩnh mạch đã suy thoái hết nên có đặt stent thì cũng không tác dụng. Vì ba ngày nằm viện của ba tôi là 3 ngày căng thẳng của gia đình. Ở

Sài gòn nhà tôi còn anh Năm và chú Út cũng chạy tới, chạy lui để phụ với anh Ba tôi chăm ông. Nhưng sợ nhất là nhiễm Covid, vì đang lúc cao điểm, mặc dù bệnh viện Chợ Rẫy bố trí khu điều trị Covid riêng với các bệnh khác nhưng người đông quá, tiêm ngừa thì chưa được bao nhiêu. Nhiễm Covid thì phải vào khu điều trị Covid, một ông già 90 tuổi, bị suy giãn các tĩnh mạch, bệnh đường tiết niệu chưa hết hẳn, sức khỏe yếu và bao nhiêu bệnh nền khác thì nhiễm Covid sẽ vô phương cứu chữa. Phong tục tập quán trên quê tôi xưa giờ chỉ có địa táng, với các nghi lễ tẩm liệm, đưa tang mang tính truyền thống của người miền Trung. Nên nhà tôi ai cũng sợ ba tôi nhiễm Covid, vì nếu nhiễm thì phải hỏa táng mà như vậy là mất xác rồi còn gì. Má tôi cũng lớn tuổi, chuyện này mà xảy ra thì sợ bà không chấp nhận được. May sao ba và anh Ba tôi không bị nhiễm.

Sau khi xét nghiệm PCR, Ba tôi được cho xuất viện từ bệnh viện Chợ Rẫy đưa trở về bệnh viện Lâm Đồng. Đoạn đường trở về lại càng gian nan hơn, vì Lâm Đồng kiểm tra rất kỹ người từ các tỉnh khác vào và lập ngay một chốt kiểm soát dịch tại đèo Chuối. Xe chở ba tôi đến trạm đã 20 giờ, theo quy định của tỉnh Lâm Đồng thì xe cứu thương không được vào địa phận của tỉnh mà sẽ điều xe từ các bệnh viện trong tỉnh để trung chuyển về. Giờ cao điểm xe cứu thương tại các bệnh viện

phải trực cấp cứu và phục vụ phòng chống dịch nên không thể nào liên hệ xe được. Vậy là ba tôi phải nằm trên xe cứu thương một đêm từ 20 giờ đến sáng hôm sau. May sao, 7 giờ thì có xe cấp cứu từ Trung tâm Y tế Đức Trọng xuống đón, nhưng lúc này các anh trực chốt tại đèo Chuối vì thấy ba tôi bệnh nặng và rất yếu nên đồng ý cho xe của bệnh viện Chợ Rẫy chạy luôn để đưa ba tôi về. Khi hai xe gặp nhau thì đổi xe và chạy tiếp.

Về đến Đà Lạt thì ba tôi chưa được về nhà mà phải đưa vào khu điều trị Covid của tỉnh là Bệnh viện Nhi Lâm Đồng. Lại test và tiếp tục chờ đợi. Hai ngày trôi qua, bệnh tình Ba tôi không biến chuyển nhưng xét nghiệm thì Ba tôi không bị Covid nên nhà tôi làm thủ tục xin cho ba tôi về nhà. Lại mất một ngày chờ xét nghiệm PCR lần cuối để đảm bảo là không bị Covid. Rồi bệnh viện cho xuất viện, anh Ba tôi báo mọi người về để nhìn ba lần cuối...

Tôi tranh thủ thuê xe chạy về, 10 giờ làm thủ tục xét nghiệm Covid, 13 giờ có kết quả, về tới nhà đã 19 giờ, thấy ba tiêu tụy, hơi thở khó khè qua bình oxy, nhưng ông vẫn nhận biết được. Ai đến thăm ông cũng nhấp nháy mắt, thậm chí gật đầu và như một phép lạ ba ngày sau thì ông khỏe ra. Không phải thở oxy, uống sữa và ăn cháo được, thậm chí nói chuyện, đỡ ngồi dậy và cười nói với mọi người, có hôm còn ngồi xe lăn đi long vòng quanh sân. Có lẽ ông

cũng cảm nhận được về đến nhà là may mắn rồi, những câu chuyện về Covid ông đã nghe, đã cận kề với nó và ông cũng sợ, nhưng nó không làm gì được ông. Bệnh nặng, mọi việc không tự quyết được nhưng ông cảm nhận tình cảm của Gia đình tôi khi chăm ông như tiếp thêm ý chí và sức mạnh để tinh thần ông thêm phần chấn và khỏe ra. Nhưng ba tôi không chịu được lâu, Ba tháng sau kể từ ngày về đến nhà thì ông mất, những căn bệnh nền của tuổi già, bệnh Sơ vữa động mạch và bệnh tiết niệu tái phát đã quật ngã ông.

Bây giờ dịch đã đi qua gần một năm. Ngày giỗ đầu của Ba tôi cũng chỉ còn vài hôm nữa. Sinh lão bệnh tử là lẽ thường, thương ba tôi cũng không thay đổi khác được. Nhưng kể chuyện dài dòng để thấy đại dịch Covid đã gây ra những đau thương và khó khăn như thế nào cho cuộc sống chúng ta. Sự mất mát của nhiều gia đình vì dịch bệnh, nhiều người trẻ, nhiều người là trụ cột gia đình, nhiều người ra đi đột ngột và tất cả đều phải hỏa thiêu. Trong mất mát và đau thương của nhiều gia đình, anh em chúng tôi cũng cảm thấy an ủi khi trong khó khăn cũng đã làm tất cả để chữa trị cho ba và ba tôi ra đi không phải vì Covid nên không phải hỏa thiêu, gia đình tôi cũng đã tổ chức một lễ tang chu toàn, trang trọng, đúng nghi lễ của người miền Trung theo ý nguyện của ba tôi - Chuyện chưa xa! ■

Đông Anh Thuận

Khắc Khoái

*Ca dao về Mẹ lạ không
Trông lên màu tối đã tuông
đen gồm*
*Vẫn cố níu lấy chực ôm
Gọi mừng như thể chợ hôm Mẹ về!
Nhánh khoai lộn mía quả quê
Đón bên liếp cửa tứ bề gió lay
Nói câu giờ mới thấy hay
Mía khoai của Mẹ người Tây
họ thềm!*
*Thế rồi nổi nhớ từng đêm
Miếng trâu Mẹ ngâm nuốt êm
đợi chờ*
*Gió mưa qua cánh liếp hờ
Khơi ngọn đèn sáng ban thờ
thỉnh chuông!*
*Tiếng chuông quyện vào thỉnh không
Ngân nga...
Khắc khoái...
Mẹ buông tay rồi!*

Nguyễn Hoàng Oanh

Hạnh Phúc Người Cao Tuổi

Mừng ngày cao tuổi năm nay
Gia đình, xã hội chung tay chúc mừng
Niềm vui khí thế tung bừng
Tinh thần các cụ không ngừng nâng cao

Đảng ta xây dựng phong trào
Toàn dân chăm sóc đến bao người già
Mỗi cụ là một bông hoa
Tuổi cao gương sáng cây cao bóng tròn

Điểm tựa lớn của cháu con
Tài cao trí rộng sắc son vẹn toàn
Trước sau tình nghĩa xóm làng
Khuyến con dạy cháu bảo ban nên người

Dưỡng sinh, thể dục vui chơi
Rèn luyện trí lực sống đời thiện lương
Ngăn nắp, mẫu mực, kỉ cương
Khoan dung độ lượng yêu thương mọi người

Chúc mừng ngày Một tháng Mười
Kỉ niệm Quốc tế ngày người tuổi cao
Vui khỏe hạnh phúc dâng trào
Quê hương đất nước tự hào gửi trao

Các cụ như những vì sao
Vững vàng tỏa sáng thanh cao sáng ngời.

Ảnh: TL

Trịnh Thị Ngọc

Song Thụ

Nắng mới trước thêm hong suối tóc em mềm
Thơm thơm mùi hương ngọc lan qua vùng đất khô cần sỏi đá
Em vẫn thơ ngây trong cuộc đời có nhiều khúc rẽ quanh co
Một lối nào cho em rẽ về ngã trên bờ vai anh mạnh mẽ.

Thương đôi mắt em xanh, thương làn da bánh mật
Thương vòm mi căng tròn, thương cái nụ cười như tranh
Em cả một trời anh thương như bờ đê giếng nước
Như tắm dưới ao làng, như những buổi đồng xa.

Mùa thu hiền hoà như vạt nắng lúa qua áo trắng em thương
Tôi yêu lắm những chiều bắt hoa thả bướm
Tôi yêu lắm những chiều nụ cười em như lúa ngã đồng
Ngây ngây hương sữa thơm mùi xanh cỏm mới... em ơi!

Nguyễn Hữu Diên

Tháng Mười

*Còn đâu Một khoảng trời xanh
Đắm say đôi mắt long lanh, ngỡ ngàng
Còn đâu mây trắng lang thang
Lúa thừa mấy nụ cúc vàng... lẻ loi.*

*Mùa Thu ai dắt đi rồi?
Heo may đưa lối, tháng Mười gọi Đông...
Giọng hò ai thả trên sông
Nghe mà xao xuyến cõi lòng người ơi!*

*Câu Đồng dao cũ ngậm ngùi
Xót xa cánh vạc lưng trời bơ vơ
Lần theo tình khúc giao mùa
Ta về gom những đại khờ hôm qua*

*Giật mình thương mảnh trăng già
Ôm từng sợi nhớ phương xa dỗi hờn
Tháng Mười rắc hạt mưa buồn
Cho người nuối tiếc trăng tròn... mùa xưa!*

Nguyễn Kinh

Nụ Cười Biên Giới

*Nụ cười nở trên môi người chiến sĩ
Áo màu xanh trao anh lính biên phòng
Mùa Thu vàng bóng ngả khắp giang san
Ơi Tổ quốc trong xanh màu đất mẹ.*

*Bước dẫu dằng đôi chân người lính trẻ
Quyện hoàng hôn trải rộng bước thênh thang
Nụ cười tươi như sóng vỗ nhịp nhàng
Con gió mới rộn ràng nơi biên ải.*

*Dẫu có một khi hành quân bước vội
Vẫn tươi cười nhìn Tổ quốc bình yên
Vẫn ca vang dòng cảm xúc trời đêm
Tình biên giới bao la dài một dải.*

*Anh bước đi chợ bầu trời xanh mãi
Cho núi rừng hoà một khúc tình ca
Cho mùa Xuân đất mẹ mãi nở hoa
Cho biên giới nụ cười xanh xanh mãi.*

Duy Hiến

Tình Khúc Tháng Mười

Trút cành chưa hết lá Đông
Cây khô bật nụ trở hồng hương hoa
Xón xang màu nắng quê nhà
Nửa phố thị, một nửa là chốn quê...

Gió mang hạt nước bay về
Đâu trên vai áo dãi dề nắng mưa
Thương người vất vả sớm trưa
Thương cây trái... bão mới vừa đi qua!

Tháng Mười vang khúc tình ca
Vẫn màu áo trắng thiết tha sân trường...
Ươm mầm cho trẻ yêu thương
Mẹ là cô giáo vẫn vương tơ lòng

Oi anh chiến sĩ biên phòng
Bước chân không nghỉ vượt dòng suối sâu
Ngôi sao sáng ở trên đầu
Câu thơ - Nòng súng - Đẹp màu áo xanh!

Lửa hồng tỏa ấm nhà dân
Mà người chiến sĩ vẫn dầm sương đêm
Giữ cho đất nước bình yên
Biên cương vang tiếng cồng chiêng ngọt ngào...

Em về trải nắng xuân xao
Trắng lên cô quạnh những bao thăng trầm
Tháng Mười ươm triệu niềm Xuân
Không gian cây lá rụng ngân chuyển mùa...

Trần Thị Hoài Phương
(Giáo viên Trường THPT Phước Bình)

Phước Long Và Mẹ

*Phước Long ấm như vòng tay của mẹ
Đi bao xa chân chỉ muốn quay về
Bao kỷ niệm của những ngày thơ bé
Vẫn in hằn trong ký ức xa xăm...*

*Phước Long đó, bao dung như lòng mẹ
Đời dập vùi... vẫn có mẹ kề bên
Về đây nghe gió hát giữa lưng đồi
Rừng cao su sao bình yên đến thế!*

*Đêm nằm nghe trở gió phía chân trời
Con thổn thức... sợ chồn chân gối mỏi
Tự nhắc lòng phải bền như ngọn núi
Mưa nắng dãi dầu sừng sững phía xa kia*

*Bao người con đã ra đi từ đây
Bao người con mai sau sẽ trở về
Về Phước Long bình yên vì có mẹ
Để lòng mình bỗng chốc hóa mây bay...*

CÔNG BỐ CHỦ NHÂN GIẢI NOBEL VĂN HỌC 2022

Nữ nhà văn người Pháp Annie Ernaux. Ảnh: TL

Ngày 6-10, Viện Hàn lâm Thụy Điển công bố chủ nhân giải Nobel Văn học 2022 là nhà văn người Pháp Annie Ernaux.

Giải Nobel Văn học vinh danh bà Annie Ernaux “vì lòng dũng cảm và sự nhạy bén mà nữ nhà văn này đã sử dụng để khám phá gốc rễ, sự bất hòa và những hạn chế của ký ức cá nhân”.

Bà Annie Ernaux sinh năm 1940. Nữ nhà văn người Pháp được biết đến với những tác phẩm làm mờ ranh giới giữa hồi ký và tiểu thuyết như “A Woman’s Story” (Chuyện một cô gái), “I Remain

in Darkness” (Tôi vẫn còn trong bóng tối) và “Cleaned Out” (Những chiếc tủ rỗng)...

Người thắng giải Nobel Văn học sẽ nhận được khoản tiền thưởng 10 triệu kroner Thụy Điển (914.000 USD). Theo Viện Hàn lâm Thụy Điển, giải thưởng này được trao cho người “tạo ra tác phẩm xuất sắc nhất trong lĩnh vực Văn học theo chiều hướng lý tưởng”.

Theo báo The Guardian, giải Nobel Văn học đã được trao 114 lần cho 118 người, từ năm 1901 đến năm 2021. Bảy giải “mất tích” là vào các năm 1914, 1918, 1935, 1940, 1941, 1942 và 1943.

Người đoạt giải Nobel Văn học trẻ nhất tính đến năm ngoái là Rudyard Kipling, 41 tuổi. Ông Kipling được trao giải năm 1907, trong khi người lớn tuổi nhất là Doris Lessing, 88 tuổi khi bà được trao giải đúng 100 năm sau vào năm 2007.

Có 2 người từng từ chối giải Nobel Văn học, bao gồm Boris Pasternak (năm 1958) và Jean Paul Sartre (năm 1964) ■ *(Nguồn Internet)*

LỜI MỘT NHÀ VĂN NGƯỜI ANH (William Golding. Literatur Nobelpreis 1983)

Tôi nghĩ phụ nữ thật ngốc khi họ cho rằng họ bình đẳng với đàn ông.

Thực ra họ luôn luôn là người vĩ đại hơn.

Bất cứ cái gì đưa cho phụ nữ, họ cũng sẽ tạo ra những giá trị cao hơn.

Khi bạn đưa cho họ một căn nhà, họ sẽ tạo ra một tổ ấm.

Nếu bạn đưa cho họ thực phẩm, họ sẽ tạo cho bạn một bữa ăn ngon.

- Nếu bạn tặng họ nụ cười, họ sẽ tặng bạn trái tim yêu.

Phụ nữ luôn nhân lên, tạo ra những giá trị lớn hơn bất cứ thứ gì bạn trao cho họ. Nhưng nếu bạn trao cho họ những thứ xấu xa thì hãy coi chừng, bạn sẽ nhận lại những trái đắng ■ *(Nguồn Internet)*